

Службен весник

(на Република Македонија)

Број 151

15 октомври 2014, среда

година LXX

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

	Стр.		Стр.
4713. Закон за изменување и дополнување на Законот за тутун и тутунски производи	2	4721. Одлука за избор на двајца јавни обвинители во Основното јавно обвинителство Скопје	36
4714. Закон за изменување и дополнување на Законот за енергетика	8	4722. Решение за ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови	36
4715. Закон за семенски и саден материјал за земјоделски растенија (Пречистен текст)	16	4723. Решение за ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови	36
4716. Решение за престанување на службата на нотарот	34	4724. Решение за ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови	37
4717. Решение за давање одобрение за издавање на хартии од вредност по пат на јавна понуда	34	4725. Решение за ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови	37
4718. Решение за давање одобрение за издавање на долгорочни хартии од вредност по пат на приватна понуда	35	4726. Решение за ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови	37
4719. Решение за запишување на акционерско друштво во Регистарот на акционерски друштва со посебни обврски за известување	35	4727. Решение за ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови	37
4720. Решение од Комисијата за харти од вредност на Република Македонија ..	35	4728. Решение за ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови	37

Стр.	Стр.
4729. Решение за ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови	4735. Решение за ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови.....
4730. Решение за ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови	4736. Одлука за менување на лиценца за вршење на енергетска дејност снабдување со електрична енергија.....
4731. Решение за ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови	4737. Одлука за менување на лиценца за вршење на енергетска дејност трговија со електрична енергија.....
4732. Решение за ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови	4738. Колективен договор за заштитните друштва на Македонија.....
4733. Решение за ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови	
4734. Решение за ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови	Меѓународни договори
	8. Закон за ратификација на Договорот за изменување и дополнување на Договорот за социјално осигурување меѓу Република Македонија и Република Словенија.....
	Огласен дел
	2 1-24

СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

4713.

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ТУТУН И ТУТУНСКИ ПРОИЗВОДИ

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за тутун и тутунски производи, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 13 октомври 2014 година.

Бр. 07-3841/1 Претседател
13 октомври 2014 година на Република Македонија,
Скопје д-р **Горге Иванов, с.р.**

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ТУТУН И ТУТУНСКИ ПРОИЗВОДИ

Член 1

Во Законот за тутун и тутунски производи („Службен весник на Република Македонија“ број 24/2006, 88/2008, 31/10, 36/11, 53/11, 93/13, 99/13 и 164/13), во членот 1 зборот „ферментираниот“ се заменува со зборот „обработениот“.

Член 2

Во членот 3 став 1 во точката 14 зборот „неферментирани“ се заменува со зборот „необработен“.

Во точката 15 зборот „неферментирани“ се заменува со зборот „необработен“ и зборот „ферментирани“, се заменува со зборот „обработен“.

Во точката 18 зборот „неферментирани“ се заменува со зборот „необработен“ и зборот „ферментирани“, се заменува со зборот „обработен“.

Во точката 24 зборот „ферментирани“, се заменува со зборот „обработен“.

Точката 25 се менува и гласи:

„Обработен тутун е тутун во форма на цели листови кои претходно се исушени и/или ферментирани, листовите во делови кои по сушењето и/или ферментацијата на целите листови, се оджилени/стрипсирани (оголени), потсечени или се непотсечени, кршени или исечкани (вклучувајќи исечкани делови во различна форма, но не и готов тутун за пушење) како и тутунските ребра кои се добиени по нивното оджилување и тутунското фолио или реконструираниот тутун кој е добиен со индустриски процес од тутунски отпадоци и служи како суровина за изработка на тутунски производи кои можат да бидат третирали (сосирани или натопени) со течност со соодветен состав, главно со цел да се спречи мувлосувањето и потсушувањето во текот на складирањето и транспортот и да се зачува мирисливоста;“.

Во точката 26 зборот „ферментирани“ се заменува со зборот „обработен“.

Член 3

Во членот 5 по зборот „неферментирани“ се додаваат зборовите: „или необработен“ и по зборот „ферментирани“ се додаваат зборовите: „или обработен“.

Член 4

Во членот 7 во ставот 2 по зборот „заверен“ се додаваат зборовите: „со печат и потпишан“.

По ставот 2 се додаваат два нови става 3 и 4 кои гласат:

„Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство воспоставува електронски систем за водење на евиденција на пријавени, евидентирани и договорени површини и количини тутун по производители, откупувачи, по типови на тутун, за секоја реколта поединечно.“

Минимално техничките стандарди и услови во поглед на опремата, хардверот, функционалноста на софтверот за електронскиот систем од ставот 3 на овој член, начинот на воведување, користење, одржување и надградба ги пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.“

Член 5

Во членот 9 став 1 точката на крајот од реченицата се брише и се додаваат зборовите: „и е должен да ги внесува податоците за договорените тутуни во електронскиот систем на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство согласно член 7 ставови 3 и 4 на овој закон.“

Член 6

Членот 12 се менува и гласи:

„Договорот се склучува во писмена форма.

За содржината на договорот, откупувачот е должен да побара мислење од највисоката асоцијација на тутунопроизводителите.

Доколку највисоката асоцијација на тутунопроизводители достави негативно мислење за содржината на договорот, откупувачот е должен да ги усогласи договорите според мислењето од највисоката асоцијација на тутунопроизводители во рок од пет дена.

Откупувачот не смее да склучува договор за количини на тутун за кои производителот има склучено договор со друг откупувач за една производна година и едно исто производство.

Откупувачот може да склучи еден договор со производителот за повеќе типови тутун.

Секој откупувач во евидентен лист за пријавено производство на производителот го впишува и заверува со печат бројот на договорот и договорената количина и е должен да го врати на производителот.

Со производителот кој ќе нема евидентен лист за пријавено производство издаден од подрачната единица на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство не може да се склучи договор.

Договорот се склучува најдоцна до 10 април во тековната година.

Со производителот може да се склучи нов договор и по рокот од став 6 на овој член, доколку откупувачот паднал во стечај или ликвидација или е избришан од регистарот на откупувачи на тутун.“

Член 7

Во членот 18 став 4 зборот „картонот“ се заменува со зборовите: „евидентниот лист“.

Член 8

Во насловот на Главата IV зборот „ферментиран“ се заменува со зборот „обработен“.

Член 9

Во членот 20 ставот 5 се менува и гласи:

„Откупувачот е должен најдоцна до почетокот на откупот на тутун како доказ за обезбедени финансиски средства за исплата на целокупната договорена и откупена количина на тутун од тековната реколта во висина според просечната откупна цена од минатата реколта, да обезбеди:

- банкарска гаранција и изјава од одговорното лице на откупувачот дадена под материјална и кривична одговорност заверена кај нотар дека целокупната договорена количина на тутун ќе ја исплати на тутунопроизводителите или

- финансиски средства на посебна наменска жиро сметка и изјава од одговорното лице на откупувачот дадена под материјална и кривична одговорност заверена кај нотар дека целокупната договорена количина на тутун ќе ја исплати на тутунопроизводителите и дека средствата од наменската сметка исклучиво ќе се користат за исплата на договорениот тутун.“

Член 10

Членот 21 се менува и гласи:

„Откупувачот треба да ги исполнува следниве услови да:

- располага со простории за откуп, сместување, чување и индустриска обработка на тутун;

- располага со соодветна и калибрирана опрема за откуп и индустриска обработка на тутун;

- располага со соодветен простор за сместување на обработениот тутун;

- има вработено најмалку едно лице со високо образование и најмалку едно лице со средно образование, од областа на технологијата за производство и обработка на тутун;

- има ликвидност во смисла на расположливи финансиски средства за откуп на тутун и

- ги има исплатено сите обврски за откупените количини кои произлегуваат од склучени договори и намирени обврски согласно со членот 27 став 4 од овој закон.

Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство поблиску ги пропишува условите од ставот 1 на овој член и потребната документација.“

Член 11

Во членот 23 став 1 по зборот „пријавени“ се додаваат зборовите: „согласно член 20 став 4 на овој закон“.

Ставот 2 се менува и гласи:

„Откупувачот утврдува план за динамика за планираните количини за откуп на тутунот од тековната реколта по региони и по производители пред почетокот на откуп, по истиот треба да се придржува и е должен писмено со доказ за датум на приемот на известувањето, да ги известат производителите со кои склучил договор, за денот и времето на преземањето на тутунот.“

По ставот 3 се додава нов став 4 кој гласи:

„Производителот е должен да го предаде тутунот во ден и време според известувањето доставено од откупувачот согласно ставот 2 на овој член.“

Член 12

Во членот 26-а во ставот 1 алинеја 2 зборовите: „(студија на случај)“ се заменуваат со зборовите: „(практичен дел)“ и по зборовите: „тутунски производи“ се додаваат зборовите: „и потребната литература согласно член 26 став 5 од овој закон.“

Во ставот 3 втората реченица се брише.

Член 13

Во членот 26-б ставот 1 се менува и гласи:

„Прашањата од првиот и вториот дел од испитот ги изработува овластена научно-образовна институција од областа на тутунското производство.“

Во ставот 2 зборовите: „прашањата и студиите на случај од“ се бришат.

По ставот 8 се додаваат седум нови става 9, 10, 11, 12, 13, 14 и 15 кои гласат:

„Научно-образовната институција од ставот 1 на овој член ја овластува министерот доколку ги исполнува следниве услови:

- имаат вработено најмалку две лица со високо образование од областа на земјоделските науки со најмалку двегодишно работно искуство во областа на тутунското производство и

- располагаат со соодветни простории опремени со потребна опрема и тутунска суровина за изведување на практичниот дел од испитот.

За овластувањето од став 1 на овој член министерот издава решение.

За добивање на решението од став 2 на овој член научно-образовната институција поднесува барање за овластување кое во прилог ги содржи доказите за исполнување на условите утврдени во став 1 на овој член.

Формата и содржината на барањето од ставот 3 на овој член ја пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Решението за овластување од ставот 1 на овој член се објавува во „Службен весник на Република Македонија“.

Министерот со решение ќе го одземе овластувањето од овластената научно-образовна институција од областа на тутунското производство ако утврди дека престанала да ги исполнува условите утврдени во ставот 1 на овој член.

Против решението од ставот 4 на овој член, подносителот на барањето може во рок од 15 дена од денот на приемот на решението да изјави жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.“

Член 14

Во членот 26-в по зборовите: „спроведување на“ се додаваат зборовите: „првиот дел од“.

Член 15

Во членот 26-ж зборот „испитот“ се заменува со зборовите: „првиот дел од испитот“.

Член 16

Во членот 26-з ставот 3 се брише.

Во ставот 4 кој станува став 3 зборовите: „и вториот“ се бришат.

Ставовите 5 и 6 стануваат ставови 4 и 5.

Во ставот 7 кој станува став 6 зборовите: „и вториот“ се бришат.

Ставот 8 се брише.

Ставот 9 станува став 7.

Член 17

Во членот 26-и во ставот 1 зборовите: „(студиите на случај)“ се заменуваат со зборовите: „(практичен дел)“.

Ставовите 2 и 3 се бришат.

Член 18

Членот 26-к се менува и гласи:

„Стручните, административните работи и просторните услови за потребите на спроведување на вториот дел од испитот согласно член 26-а став 4 на овој закон ги вршат Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство и научно-образовна институција од областа на тутунското производство, врз основа на договор за институционална соработка.“

Член 19

Членот 26-л се менува и гласи:

„Полагањето на првиот дел од испитот се врши со одговарање на определен број прашања во вид на решавање на електронски тест на компјутер.

Прашањата од тестот, зависно од тежината, се вреднуваат со поени определени во тестот.

Прашањата содржани во тестовите за полагање на првиот дел на испитот и нивните одговори, се чуваат во електронски систем за полагање на испит за добивање на лиценца за проценка на тутун.

Електронскиот систем од ставот 4 на овој член содржи и јавно достапна база од најмалку 100 прашања.

Во електронскиот систем е содржано и посочување на прописите и стручната литература во кои се содржани одговорите на прашањата од првиот дел од испитот.

Бројот на прашања во базите од ставот 4 на овој член се зголемува за 5% годишно, почнувајќи од 2015 година.

Резултатите од полагањето на првиот дел од испитот му се достапни на кандидатот на компјутерот на кој го полагал испитот, веднаш по неговото завршување.“

Член 20

Во членот 26-љ во ставот 1 зборовите: „односно вториот“ се бришат.

Во ставовите 2 и 4 зборовите: „односно електронски практичен пример за вториот дел од испитот“ се бришат.

Во ставот 3 зборовите: „и вториот“ се бришат.

Член 21

Во членот 26-м во ставот 1 зборовите: „или вториот“ се бришат.

Член 22

Во членот 26-њ во ставот 2 зборовите: „студијата на случај“ се заменуваат со зборовите: „практичниот дел“.

Член 23

Во членот 26-о зборот „испитот“ се заменува со зборовите: „првиот дел од испитот“.

Член 24

Во членот 26-п ставот 2 се менува и гласи:

„Материјалите од одржаните испити, особено хартиените верзии од тестовите и специмените за проверка на точноста на одговорите од првиот дел од испитот за добивање на лиценца за проценка на тутун, како и снимките од одржаните испити се чуваат во Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство.“

По ставот 2 се додава нов став 3 кој гласи:

„Материјалите од одржаните испити од вториот (практичен дел) од испитот особено хартиените верзии од прашањата, оцените и вкупните бодови за одговорите од вториот дел од испитот за добивање на лиценца за проценка на тутун, се чуваат во научно-образовната институција од областа на тутунското производство, врз основа на договор за институционална соработка согласно членот 11 на овој закон.“

Во ставот 3 кој станува став 4 зборовите: „ставот (2)“ се заменуваат со зборовите: „ставови (2) и (3)“.

Член 25

Во членот 26-р по ставот 5 се додава нов став 6 кој гласи:

„Трошоците за активностите на научно-образовната институција кои ќе бидат утврдени со договорот за институционална соработка од членот 26-к на овој закон, паѓаат на товар на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, ако во текот на годината нема пријава на кандидати за полагање на испитот.“

Член 26

Во членот 28 во ставот 3 по зборот „проценка“ се додаваат зборовите: „и дневната потврда за предадениот тутун“.

Член 27

Во членот 33 зборот „неферментиран“ се заменува со зборот „необработен“.

Член 28

Во членот 34 став 1 зборот „ферментиран“ се заменува со зборот „обработен“.

Во ставот 2 зборот „ферментираниот“ се заменува со зборот „обработениот“ и зборот „сертификат“ се заменува со зборот „уверение“.

Член 29

Во членот 57 во ставот 1 зборот „ферментираниот“ се заменува со зборот „обработениот“.

Во ставот 2 зборовите: „издава сертификат за квалитет“ се заменуваат со зборовите: „поднесува извештај за квалитет до Државниот инспекторат за земјоделство“.

По ставот 2 се додава нов став 3 кој гласи:

„Врз основа на извештајот од ставот 2 на овој член, Државниот инспектор за земјоделство издава уверение за квалитет.“

Ставовите 3 и 4 стануваат ставови 4 и 5.

Во ставот 5 кој станува став 6 зборот „сертификатот“ се заменува со зборот „уверението“.

Член 30

Во членот 58 во ставот 3 зборовите: „издава сертификат за квалитет и безбедност на тутунските производи“ се заменуваат со зборовите: „поднесува извештај за квалитет на тутунските производи до Државниот инспекторат за земјоделство“.

По ставот 3 се додава нов став 4 кој гласи:

„Врз основа на извештајот од ставот 3 на овој член, Државниот инспектор за земјоделство издава уверение за квалитет на тутунските производи.“

Член 31

Во членот 58-а во ставот 3 по зборовите: „Трошоците за“ се додаваат зборовите: „контрола на квалитетот и“.

Во ставот 5 зборот „сертификатот“ се заменува со зборот „уверението“.

Член 32

Во членот 60 став 1 во воведната реченица по зборовите: „прометот на“ се додава зборот „обработениот“.

Во точката 6) зборот „ферментиран“ се заменува со зборот „обработен“.

Член 33

Во членот 61 став 1 зборот „ферментиран“ се заменува со зборот „обработен“.

Член 34

Во членот 66 став 1 точката 12) се менува и гласи:

„не го прими, не го евидентира спорниот тутун во книгата за приговори и писмено истиот ден не го пријави до комисија за повторна процена (член 29 став 2)“.

Во точката 15) зборот „неферментиран“ се заменува со зборот „необработен“.

Во точката 16) зборот „ферментиран“ се заменува со зборот „обработен“.

Член 35

Во членот 69-б став 1 се додава нова точка 1) која гласи:

„1) не го предаде договорениот тутун во ден и време согласно член 23 став 4 на овој закон“.

Точките 1) и 2) стануваат точки 2) и 3).

Член 36

Електронскиот систем за водење на евиденција на пријавени, евидентирани и договорени површини и количини тутун по производители, откупувачи, по типови на тутун, за секоја реколта поединечно ќе се воспостави најдоцна до 28 февруари 2015 година.

Член 37

Поблиските прописи предвидени со овој закон ќе се донесат во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 38

Одредбите на членовите 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25 и 26 од овој закон ќе отпочнат да се применуваат со денот на отпочнувањето на примената на Законот за изменување и дополнување на Законот тутун и тутунски производи („Службен весник на Република Македонија“ број 164/13).

Член 39

Се овластува Законодавно-правната Комисија на Собранието на Република Македонија да утврди пречистен текст од Законот за тутун и тутунски производи.

Член 40

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I G J

PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT
PËR DUHAN DHE PRODHIME TË DUHANIT

Neni 1

Në Ligjin për duhan dhe prodhime të duhanit ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 24/2006, 88/2008, 31/10, 36/11, 53/11, 93/13, 99/13 dhe 164/13), në nenin 1 fjala "fermentuar" zëvendësohet me fjalën "përpunuar".

Neni 2

Në nenin 3 paragrafi 1 në pikën 14 fjala "pafermentuar" zëvendësohet me fjalën "papërpunuar".

Në pikën 15 fjala "pafermentuar" zëvendësohet me fjalën "papërpunuar" dhe fjala "fermentuar" zëvendësohet me fjalën "përpunuar".

Në pikën 18 fjala "pafermentuar" zëvendësohet me fjalën "papërpunuar" dhe fjala "fermentuar" zëvendësohet me fjalën "përpunuar".

Në pikën 24 fjala "fermentuar" zëvendësohet me fjalën "përpunuar".

Pika 25 ndryshohet si vijon:

"Duhan i përpunuar është duhani në formë të fletave të tëra që paraprakisht janë tharë dhe/ose fermentuar, fletat në pjesë të cilat pas tharjes dhe/ose fermentimit të fletave të tëra, u është hequr kërcelli/të stripsuara (të zhveshura), të prera ose të pa prera, të thyera ose të prera imët (duke përfshirë pjesë të prera imët në formë të ndryshme, por jo edhe duhani i gatshëm për pirje) si dhe damarët e duhanit që janë fituar pas heqjes së kërcellit të tyre ose duhani i rikonstruktuar që është fituar me proces industrial të hedhurinave të duhanit dhe shërben si lëndë e parë për përpunimin e prodhimeve të duhanit që mund të trajtohen (me salcë ose të lyera) me lëng me përbërje adekuate, kryesisht me qëllim që të pengohet mykja dhe terja gjatë magazinimit dhe transportit dhe të ruhet aroma,".

Në pikën 26 fjala "fermentuar" zëvendësohet me fjalën "përpunuar".

Neni 3

Në nenin 5 pas fjalës "pafermentuar" shtohen fjalët: "ose papërpunuar dhe pas fjalës "fermentuar" shtohen fjalët: "ose përpunuar".

Neni 4

Në nenin 7 në paragrafin 2 pas fjalës "verifikuar" shtohen fjalët: "me vulë dhe i nënshkruar".

Pas paragrafit 2 shtohen dy paragrafë të rinj 3 dhe 4 si vijojnë:

"Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave vendos sistem elektronik për mbajtjen e evidencës së sipërfaqeve të paraqitura, të evidentuara dhe të kontraktuara dhe sasive të duhanit për prodhues, grumbullues, sipas tipave të duhanit, për çdo rekoltë veç e veç.

Standardet minimale teknike dhe kushtet në aspekt të pajisjes, harduerit, funksionimit të softuerit për sistemin elektronik nga paragrafi 3 i këtij neni, mënyrën e udhëheqjes, shfrytëzimit, mirëmbajtjes, dhe përsosjes i përcakton ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave."

Neni 5

Në nenin 9 paragrafi 1 pika në fund të fjalisë fshihet dhe shtohen fjalët: "dhe është i detyruar t'i futë të dhënat për duhanet e kontraktuara në sistemin elektronik të Ministrisë së Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave në pajtim me nenin 7 paragrafët 3 dhe 4 të këtij ligji."

Neni 6

Neni 12 ndryshohet si vijon:

"Marrëveshja lidhet në formë të shkruar.

Për përmbajtjen e marrëveshjes, grumbulluesi është i obliguar që të kërkojë mendim nga asociacioni më i lartë i prodhuesve të duhanit.

Nëse asociacioni më i lartë i prodhuesve të duhanit dorëzon mendim negativ për përmbajtjen e marrëveshjes, grumbulluesi është i obliguar që t'i harmonizojë marrëveshjet sipas mendimit të asociacionit më të lartë i prodhuesve të duhanit në afat prej pesë ditëve.

Grumbulluesi nuk guxon që të lidhë marrëveshje për sasitë e duhanit për të cilat prodhuesi ka lidhur marrëveshje me grumbullues tjetër për një vit prodhimi dhe një prodhimtari të njëjtë.

Grumbulluesi mund të lidhë një marrëveshje me prodhuesin për më shumë tipa të duhanit.

Çdo grumbullues në listën e evidentimit për prodhimtari të paraqitur e shënon dhe e verifikon me vulë numrin e marrëveshjes dhe është i kontraktuar dhe është i obliguar t'ia kthejë prodhuesit.

Me prodhuesin i cili nuk do të ketë listë të evidentimit për prodhim të paraqitur të lëshuar nga njëra rajonale e Ministrisë së Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave nuk mund të lidhet marrëveshje.

Marrëveshja lidhet më së voni deri më 10 prill të vitit rrjedhës.

Me prodhuesin mund të lidhet marrëveshje e re edhe pas afatit nga paragrafi 6 i këtij neni, nëse grumbulluesi ka rënë në falimentim ose likuidim ose është shlyer nga regjistri i grumbulluesve të duhanit."

Neni 7

Në nenin 18 paragrafi 4 fjala "kartoni" zëvendësohet me fjalët: "lista e evidentimit".

Neni 8

Në titullin e Kreut IV fjala "fermentuar" zëvendësohet me fjalën "përpunuar".

Neni 9

Në nenin 20 paragrafi 5 ndryshohet si vijon:

"Grumbulluesi është i obliguar që më së voni deri në fillimin e grumbullimit të duhanit për mjete të siguruar financiare për pagesën e sasisë së plotë të kontraktuar dhe të grumbulluar të duhanit nga rekolta rrjedhëse në lartësi sipas çmimit mesatar grumbullues nga rekolta e kaluar, të sigurojë:

- garanci bankare dhe deklaratë nga personi përgjegjës i grumbulluesit të dhënë nën përgjegjësi materiale dhe penale të verifikuar te noteri se sasinë e plotë të kontraktuar të duhanit do t'ua paguajë prodhuesve të duhanit ose

- mjete financiare në llogari të dedikuar të veçantë rrjedhëse dhe deklaratë nga personi përgjegjës i grumbulluesit të dhënë nën përgjegjësi materiale dhe penale të verifikuar te noteri se sasinë e plotë të kontraktuar të duhanit do t'ua paguajë prodhuesve të duhanit do t'ua paguajë prodhuesve të duhanit dhe se mjetet nga llogaria e dedikuar ekskluzivisht do të shfrytëzohen për pagesën e duhanit të kontraktuar."

Neni 10

Neni 21 ndryshohet si vijon:

"Grumbulluesi duhet t'i plotësojë këto kushte:

- të disponojë me hapësira për grumbullim, vendosje, ruajtje dhe përpunim industrial të duhanit, të disponojë me pajisje adekuate dhe të kalibruar për grumbullim dhe përpunim industrial të duhanit,

- të disponojë me hapësirë adekuate për vendosjen e duhanit të përpunuar,

- të ketë të punësuar së paku një person me arsim të lartë dhe një person me arsim të mesëm, nga sfera e teknologjisë për prodhim dhe përpunim të duhanit,

- të ketë likuiditet në kuptim të mjeteve financiare në dispozicion për grumbullim të duhanit dhe

- t'i ketë paguar të gjitha detyrimet për sasitë e grumbulluara që dalin nga marrëveshjet e lidhura dhe detyrimet e përmbushura në pajtim me nenin 27 paragrafi 4 të këtij ligji.

Ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave, më afërsisht i përcakton kushtet nga paragrafi 1 i këtij neni dhe dokumentacionin e nevojshëm."

Neni 11

Në nenin 23 paragrafi 1 pas fjalës "paraqitur" shtohen fjalët: "në pajtim me nenin 20 paragrafi 4 të këtij ligji".

Paragrafi 2 ndryshohet si vijon:

"Grumbulluesi përcakton plan për dinamikë të sasive të planifikuara për grumbullimin e duhanit nga rekolta rrjedhëse sipas rajoneve dhe prodhuesve para fillimit të grumbullimit, të njëjtit duhet t'i përmbahet dhe detyrohet me shkrim me dëshmi për datën e pranimit të njoftimit, t'i njoftojë prodhuesit me të cilët ka lidhur marrëveshje, për ditën dhe kohën e ndërmarrjes së duhanit."

Pas paragrafit 3 shtohet paragraf i ri 4 si vijon:

"Prodhuesi është i obliguar që ta dorëzojë duhanin në ditën dhe kohën sipas njoftimit të dorëzuar nga grumbulluesi në pajtim me paragrafin 2 të këtij neni."

Neni 12

Në nenin 26-a në paragrafin 1 alineja 2 fjalët: "(studim i rastit)" zëvendësohen me fjalët: "(pjesa praktike)" dhe pas fjalëve: "prodhimet e duhanit" shtohen fjalët: "dhe literaturën e nevojshme në pajtim me nenin 26 paragrafi 5 të këtij ligji.

Në paragrafin 3 fjalia e dytë fshihet.

Neni 13

Në nenin 26-b paragrafi 1 ndryshohet si vijon:

"Pyetjet nga pjesa e parë dhe e dytë e provimit, i përpilon institucion i autorizuar shkencor-arsimor nga sfera e prodhimit të duhanit."

Në paragrafin 2 fjalët: "pyetjet dhe studimet e rastit nga" fshihen.

Pas paragrafit 8 shtohen shtatë paragrafë të rinj 9, 10, 11, 12, 13, 14 dhe 15 si vijojnë:

"Institucionin shkencor-arsimor nga paragrafi 1 i këtij neni e autorizon ministri nëse i plotëson këto kushte:

- kanë të punësuar së paku dy persona me arsim të lartë nga sfera e shkencave bujqësore me së paku dy vite përvojë pune në sferën e prodhimit të duhanit dhe

- disponojnë me hapësira adekuate të pajisura me pajisje të nevojshme dhe lëndë të para të duhanit për realizimin e pjesës praktike të provimit.

Për autorizimin nga paragrafi 1 i këtij neni, ministri lëshon aktvendim.

Për marrjen e aktvendimit nga paragrafi 2 i këtij neni, institucioni shkencor-arsimor parashtron kërkesë për autorizim që në shtojcë i përmban dëshmitë për plotësimin e kushteve të përcaktuara në paragrafin 1 të këtij neni.

Formën dhe përmbajtjen e kërkesës nga paragrafi 3 i këtij neni e përcakton nga ministri i Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave.

Aktvendimi për autorizim nga paragrafi 1 i këtij neni, botohet në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

Ministri me aktvendim do t'ia heq autorizimin institucionit të autorizuar shkencor-arsimor nga sfera e prodhimit të duhanit nëse konstaton se ka ndërprerë që t'i plotësojë kushtet e përcaktuara në paragrafin 1 të këtij neni.

Kundër aktvendimit nga paragrafi 4 i këtij neni, parashtruesi i kërkesës mundet që në afat prej 15 ditëve nga dita e pranimit të aktvendimit të paraqesë ankesë te Komisioni Shtetëror për Vendimmarrje në Procedurë Administrative dhe Procedurë të Marrëdhënies së Punës në Shkallë të Dytë."

Neni 14

Në nenin 26-v pas fjalëve: "zbatimit të" shtohen fjalët: "pjesës së parë të".

Neni 15

Në nenin 26-zh fjala "provimit" zëvendësohet me fjalët: "pjesës së parë të provimit".

Neni 16

Në nenin 26-z paragrafi 3 fshihet.

Në paragrafin 4 që bëhet paragraf 3 fjalët: "dhe e dytë" fshihen.

Paragrafët 5 dhe 6 bëhen paragrafë 4 dhe 5.

Në paragrafin 7 që bëhet paragraf 6 fjalët: "dhe e dytë" fshihen.

Paragrafi 8 fshihet.

Paragrafi 9 bëhet paragraf 7.

Neni 17

Në nenin 26-i në paragrafin 1 fjalët: "(studimet e rastit)" zëvendësohen me fjalët: "(pjesa praktike)".

Paragrafët 2 dhe 3 fshihen.

Neni 18

Neni 26-k ndryshohet si vijon:

"Punët profesionale, administrative dhe kushtet hapësinore për nevojat e zbatimit të pjesës së dytë të provimit në pajtim me nenin 26-a paragrafi 4 i këtij neni, i

krëjnë Ministria e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave dhe institucioni shkencor-arsimor nga sfera e prodhimit të duhanit, në bazë të marrëveshjes për bashkëpunim institucional."

Neni 19

Neni 26-l ndryshohet si vijon:

"Dhënia e pjesës së parë të provimit bëhet me përgjigjen e një numri të caktuar të pyetjeve në formë të zgjidhjes së testit elektronik në kompjuter.

Pyetjet e testit, varësisht nga pesha, vlerësohen me pikë të caktuara në test.

Pyetjet e përbajtura në testet për dhënien e pjesës së parë të provimit dhe përgjigjet e tyre, ruhen në sistemin elektronik të dhënies së provimit për marrjen e licencës për vlerësim të duhanit.

Sistemi elektronik nga paragrafi 4 i këtij neni përmban bazë të qasshme publike prej së paku 100 pyetje.

Në sistemin elektronik përmbahet edhe udhëzim për rregullat dhe literaturën profesionale në të cilat janë përbajtur përgjigjet e pyetjeve nga pjesa e parë e provimit.

Numri i pyetjeve në bazat nga paragrafi 4 i këtij neni, rritet për 5% në vit, duke filluar nga viti 2015.

Rezultatet nga dhënia e pjesës së parë të provimit i janë të kapshme kandidatit në kompjuterin ku e ka dhënë provimin, menjëherë pas përfundimit të tij."

Neni 20

Në nenin 26-l në paragrafin 1 fjalët: "respektivisht të dytë" fshihen.

Në paragrafët 2 dhe 4 fjalët: "respektivisht shembull praktik elektronik për pjesën e dytë të provimit" fshihen.

Në paragrafin 3 fjalët: "dhe të dytë" fshihen.

Neni 21

Në nenin 26-m në paragrafin 1 fjalët: "ose të dytë" fshihen.

Neni 22

Në nenin 26-nj në paragrafin 2 fjalët: "studimi i rastit" zëvendësohen me fjalët: "pjesa praktike".

Neni 23

Në nenin 26-o fjala "provimit" zëvendësohet me fjalët: "pjesës së parë të provimit".

Neni 24

Në nenin 26-p paragrafi 2 ndryshohet si vijon:

"Materialet nga provimet e mbajtura, sidomos versionet në letër të testeve dhe specimeneve për kontrollin e saktësisë së përgjigjeve për pjesën e parë të provimit për marrje të licencës për vlerësimin e duhanit, si dhe incizimet nga provimet e mbajtura ruhen në Ministrinë e Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave."

Pas paragrafit 2 shtohet paragrafi i ri 3 si vijon:

"Materialet e provimeve të mbajtura nga pjesa e dytë (pjesa praktike) e provimit sidomos versionet në letër nga pyetjet, notat dhe pikët totale për përgjigjet në pjesën e dytë të provimit për marrje të licencës për vlerësimin e duhanit, ruhen në institucionin shkencor-arsimor në fushën e prodhimit të duhanit, në bazë të marrëveshjes për bashkëpunim institucional në pajtim me nenin 11 të këtij ligji."

Në paragrafin 3 që bëhet paragraf 4 fjalët: "paragrafi (2)" zëvendësohen me fjalët: "paragrafët (2) dhe (3)."

Neni 25

Pas nenin 26-r pas paragrafit 5 shtohet paragrafi i ri 6 si vijon:

"Shpenzimet për aktivitetet e institucionit shkencor-arsimor që do të përcaktohen me marrëveshje për bashkëpunim institucional nga neni 26-k i këtij ligji, janë në ngarkim të Ministrisë së Bujqësisë, Pylltarisë dhe Ekonomisë së Ujërave, nëse gjatë vitit nuk ka paraqitje të kandidatëve për dhënien e provimit."

Neni 26

Në nenin 28 në paragrafin 3 pas fjalës "vlerësim" shtohen fjalët: "dhe vërtetimin ditor për duhanin e dorëzuar".

Neni 27

Në nenin 33 fjala "pafermentuar" zëvendësohet me fjalën "përpunuar".

Neni 28

Në pikën 34 paragrafi 1 fjala "fermentuar" zëvendësohet me fjalën "përpunuar".

Në paragrafin 2 fjala "fermentuar" zëvendësohet me fjalën "përpunuar" dhe fjala "certifikatë" zëvendësohet me fjalën "dëshmi".

Neni 29

Në nenin 57 në paragrafin 1 fjala "fermentuar" zëvendësohet me fjalën "përpunuar".

Në paragrafin 2 fjalët: "jep certifikatë për kualitet" zëvendësohen me fjalët: "parashtron raport për kualitetet të Inspektorati Shtetëror i Bujqësisë".

Pas paragrafit 2 shtohet paragraf i ri 3 si vijon:

"Në bazë të raportit nga paragrafi 2 i këtij neni, Inspektori shtetëror i bujqësisë jep dëshmi për kualitetet.

Paragrafët 3 dhe 4 bëhen paragrafë 4 dhe 5.

Në paragrafin 5 që bëhet paragraf 6 fjala "certifikatën" zëvendësohet me fjalën "dëshminë".

Neni 30

Në nenin 58 në paragrafin 3 fjalët: "jep certifikatë për kualitet dhe siguri të prodhimeve të duhanit" zëvendësohen me fjalët: "parashtron raport për kualitet të prodhimeve të duhanit të Inspektorati Shtetëror i Bujqësisë".

Pas paragrafit 3 shtohet paragraf i ri 4 si vijon:

"Në bazë të raportit nga paragrafi 3 i këtij neni, Inspektori shtetëror i bujqësisë jep dëshmi për kualitet të prodhimeve të duhanit."

Neni 31

Në nenin 58-a në paragrafin 3 pas fjalëve "Shpenzimet për" shtohen fjalët: "kontroll të kualitetit dhe".

Në paragrafin 5 fjala "certifikatën" zëvendësohet me fjalën "dëshminë".

Neni 32

Në nenin 60 paragrafi 1 në fjalinë hyrëse pas fjalëve "qarkullimit të" shtohet fjala "përpunuar".

Në pikën 6) fjala "fermentuar" zëvendësohet me fjalën "përpunuar".

Neni 33

Në pikën 61 paragrafi 1 fjala "fermentuar" zëvendësohet me fjalën "përpunuar".

Neni 34

Në nenin 66 paragrafi 1 pika 12) ndryshohet si vijon:

"nuk e pranon, nuk e evidentohen duhanin e kontestuar në librin e kundërshtimeve dhe me shkrim nuk e paraqet të njëjtën ditë te komisioni për rivlerësim (neni 29 paragrafi 2)".

Në pikën 15) fjala "pafermentuar" zëvendësohet me fjalën "përpunuar".

Në pikën 16) fjala "fermentuar" zëvendësohet me fjalën "përpunuar".

Neni 35

Në nenin 69-b paragrafi 1 shtohet pikë e re 1) si vijon:

"1) nuk e dorëzon duhanin e kontraktuar në ditën dhe kohën në pajtim me nenin 23 paragrafi 4 të këtij ligji."

Pikat 1) dhe 2) bëhen pika 2) dhe 3).

Neni 36

Sistemi elektronik për mbajtjen e evidencës së sipërfaqeve të paraqitura, të evidentuara dhe të kontraktuara dhe sasive të duhanit për prodhues, grumbullues, sipas tipave të duhanit, për çdo rekoltë veç e veç do të vendoset më së voni deri më 28 shkurt 2015.

Neni 37

Rregullat më të përafërta të parapara me këtë ligj do të miratohen në afat prej tre muajsh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 38

Dispozitat e neneve 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25 dhe 26 të këtij ligji do të fillojnë të zbatohen në ditën e fillimit të zbatimit të Ligjit për ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për duhan dhe prodhime të duhanit ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 164/13).

Neni 39

Autorizohet Komisioni Juridik Ligjvënës i Kuvendit të Republikës së Maqedonisë që të përcaktojë tekst të spastruar të Ligjit për duhan dhe prodhime të duhanit.

Neni 40

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tetë nga dita e botimit në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë".

4714.

Врз основа на членот 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЕНЕРГЕТИКА

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за енергетика, што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 13 октомври 2014 година.

Бр. 07-3843/1
13 октомври 2014 година
Скопје

Претседател
на Република Македонија,
д-р **Горге Иванов**, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Македонија,
Трајко Вељаноски, с.р.

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЕНЕРГЕТИКА

Член 1

Во Законот за енергетика („Службен весник на Република Македонија” број 16/11, 136/11, 79/13, 164/13 и 41/14) во членот 7 став (3) точка 2) зборот „петгодишниот“ се заменува со зборот „едногодишниот“.

Член 2

Во членот 8 во ставот (5) зборовите: „пред влегување во сила на овој закон“ се бришат.

Член 3

Во членот 12 ставот (1) се менува и гласи:

„Владата на Република Македонија со енергетскиот биланс за период од една година, како индикативен плански документ, ги определува вкупните потреби од енергија и потребите од одделните видови на енергија, како и можностите за нивното задоволување од домашно производство и од увоз.“

Ставовите (3), (4) и (5) се бришат.

Ставот (6) кој станува став (3) се менува и гласи:

„Министерството ја следи реализацијата на енергетскиот биланс за тековната година и доколку е потребно предлага соодветни мерки на Владата на Република Македонија.“

Ставовите (7) и (8) стануваат ставови (4) и (5).

Член 4

Во членот 19-а по ставот (1) се додаваат два нови става (2) и (3) кои гласаат:

„(2) Вработените во Регулаторната комисија за енергетика кои вршат помошно-технички работи имаат статус на помошно-технички персонал.

(3) На помошно-техничкиот персонал во Регулаторна комисија за енергетика, ќе се применуваат општите прописи за работни односи.“

Член 5

Во членот 136 ставот (3) се менува и гласи:

„Инвеститорот е должен кон барањето за издавање на одобрение за градење на нови згради или значителна реконструкција на постојни згради, како составен дел на основниот проект да приложи потврда од трговец поединец или правно лице кое поседува лиценца за вршење на енергетска контрола со која потврдува дека минималните барања за енергетска ефикасност кои се содржани во основниот проект се во согласност со минималните барања за енергетска ефикасност утврдени во правилникот од ставот (8) на овој член. Трговец поединец или правно лице кое поседува лиценца за вршење на енергетска контрола наплаќа надомест за издадењата потврда.“

Ставот (4) се менува и гласи:

„По завршување на изградбата на згради или по значителна реконструкција на постојните згради, инвеститорот е должен да обезбеди сертификат за енергетски карактеристики на зградата и истиот да го поднесе во постапката за ставање во употреба согласно Законот за градење. Сертификат за енергетски карактеристики на зградата се обезбедува пред издавање на одобрението за употреба, односно пред изготвувањето на извештајот за извршен технички преглед од надзорен инженер, односно пред давањето на изјава заверена кај нотар под полна материјална и кривична одго-

ворност од изведувачот со која тој потврдува дека зградата, односно градежната единица е изградена во согласност со одобрението за градење и основниот проект или проектот на изведена состојба, во зависност од категоријата на зградата.“

Во ставот (6) зборовите: „копијата од изјавата до ставот (3)“ се заменува со зборовите: „потврдата од ставот (3)“.

Во ставот (8) точка 9) се менува и гласи:

„формата и содржината на потврдата со која се потврдува дека минималните барања за енергетска ефикасност кои се содржани во основниот проект се во согласност со минималните барања за енергетска ефикасност“.

По ставот (8) се додава нов став (9) кој гласи:

„(9) Министерот ја пропишува максималната висина на надоместокот за издавање на потврдата од ставот (3) на овој член, врз основа на плоштината на корисната подна површина на зградите и категориите на зградите определени со правилникот од ставот (8) од овој член.“

Член 6

Членот 137 се менува и гласи:

„(1) Со овластување за енергетски контролор може да се стекне секое физичко лице ако ги исполнува следните услови:

1) да има најмалку високо образование во областа на градежништвото, архитектурата, машинството или електроенергетика (диплома за завршено високо образование VII/1 или диплома согласно со Болоњската декларација најмалку со 180 кредити според европскиот кредит трансфер систем (ECTS));

2) да има најмалку пет години работно искуство во струката на работи на проектирање, надзор и одржување на градежни објекти, испитување на енергетски или процесни постројки, вршење на енергетски контроли или други енергетски услуги или работа на стручни или научни дејности од областа на енергетиката;

3) да има завршено обука за енергетски контролор кај правните лица за спроведување на обуки за енергетски контролори и

4) положен стручен испит за енергетски контролор.

(2) Физичкото лице кое се стекнало со овластување за енергетски контролор може да врши енергетска контрола само ако е вработено кај трговец поединец или правно лице кои се стекнале со лиценца за вршење на енергетска контрола.

(3) Овластувањето за енергетски контролор од ставот (1) на овој член важи за период од три години, со можност за продолжување од по три години. Овластувањето може да се продолжи само ако енергетскиот контролор успешно заврши обука за усовршување на енергетските контролори, согласно со правилникот од член 135 од овој закон. Енергетскиот контролор поднесува барање за продолжување на овластувањето 30 дена пред истекот на рокот на важност на добиеното овластување.

(4) Агенцијата за енергетика најмалку еднаш на три години објавува повик за избор на правни лица за спроведување на обуки за енергетски контролори, како и обуки за усовршување на енергетските контролори, врз основа на програмата за обука и програмата за усовршување на енергетските контролори, изготвени на начин пропишан со правилникот од членот 135 од овој закон.

(5) Агенцијата за енергетика ги изготвува и донесува програмата за обука и програмата за усовршување на енергетските контролори најдоцна до 31 октомври во тековната година за наредниот период од најмногу три години. Програмите се објавуваат во “Службен весник на Република Македонија” и на веб страницата на Агенцијата за енергетика.

(6) Агенцијата за енергетика донесува решение за избор на правните лица од ставот (4) на овој член, кое е со важност од три години.

(7) Агенцијата за енергетика води евиденција на избраните правни лица од ставот (4) на овој член и истата ја објавува на својата веб страница.

(8) Правните лица од ставот (4) на овој член ја спроведуваат обуката за енергетски контролори согласно правилникот од член 135 од овој закон. За завршената обука правните лица од ставот (4) издаваат уверение за успешно завршена обука за енергетски контролор.

(9) Правните лица од ставот (4) на овој член ја спроведуваат обуката за усовршување на енергетски контролори согласно правилникот од член 135 од овој закон. За завршената обука за усовршување правните лица од ставот (4) издаваат уверение за успешно завршена обука за усовршување на енергетски контролор.

(10) Формата, содржината и начинот на издавање на уверението од ставите (8) и (9) ги пропишува министерот.

(11) Максималната висина на надоместокот за учество на обука и максималната висина на надоместокот за учество на обука за усовршување на енергетските контролори се определува во зависност од просторните и материјалните услови како и за ангажирање на стручни лица за спроведување на обуки и се определуваат со тарифникот што го донесува Агенцијата за енергетика, а го одобрува Владата на Република Македонија.“

Член 7

Во членот 137-а став (18) алинејата 5 се менува и гласи:

„да има најмалку пет години работно искуство по дипломирањето, на работи на проектирање, надзор и одржување на градежни објекти, испитување на енергетски или процесни постројки, вршење на енергетски контроли или други енергетски услуги или работа на стручни или научни дејности од областа на енергетиката.“

По алинејата 5 се додава нова алинеја 6 која гласи:

„- да поседува уверение за успешно завршена обука за енергетски контролор.“

Член 8

Во членот 137-б став (1) во алинејата 2 зборовите: “практичен пример” се заменуваат со зборовите: “практичен дел”.

Ставот (3) се менува и гласи:

„Вториот дел од испитот се состои од:

- практичен пример и прашања кои треба кандидатот да ги одговори врз основа на анализа и решавање на практичниот пример и

- спроведување на една енергетска контрола, со примена на софтверска алатка која е во согласност со методологијата за пресметка на енергетски карактеристики на зградите од правилникот од член 136 став (8) од овој закон, изработка на извештај за спроведената енергетска контрола и одговор на прашања.“

Член 9

Во членот 137-в во ставот (3) зборовите: “врши и” се заменуваат со зборовите: „определува место за вршење на енергетска контрола и го врши оценувањето на кандидатот во врска со вториот дел од испитот од член 137-б став (3) алинеја 2 од овој закон и врши.“

Во ставот (7) зборовите: „бројот на изготвени прашања и практични примери, како и сложеноста на материјалата“ се заменуваат со зборовите: „бројот на кандидати кои го полагаат испитот од член 137-б став (3) алинеја 2 од овој закон и бројот на верифицирани, ревидирани и изготвени прашања и практични примери.“

По ставот (8) се додава нов став (9) кој гласи:

„(9) Исплатата на надоместокот на членовите на Комисијата од став (2) на овој член се врши од сметката на сопствени приходи на Министерството за економија, од уплатените средства од кандидатите кои полагаат испит.“

Член 10

Во член 137-г по ставот (1) се додава нов став (2) кој гласи:

„(2) По исклучок од став (1) на овој член, за потребите од спроведување на енергетската контрола и изработка на извештајот за спроведената енергетска контрола, кандидатите може да ја користат софтверска алатка за енергетска контрола што ја поседуваат правните лица за спроведување на обуки за енергетски контролори од член 137 став (4) на овој закон“.

Ставот (2) кој станува став (3) се менува и гласи:

„Стручниот испит за енергетски контролор се спроведува во февруарска, јунска и октомвриска испитна сесија.“

Член 11

Во членот 137-и во ставот (1) зборовите: „практичен пример“ се заменуваат со зборовите: „практичен дел“.

Ставот (2) се менува и гласи:

„Вториот дел од испитот од член 137-б став (3) алинеја 1 од овој закон се полага истиот ден по успешно полагање на првиот дел.“

Во ставот (4) зборовите: “две се слични” се заменуваат со зборовите: „две се слични со точниот одговор“.

Ставот (7) се менува и гласи:

„Вториот дел од испитот се состои од:

1) решавање на практичен пример и одговарање на пет прашања кои произлегуваат од практичниот пример и решението на практичниот пример, при што секое прашање од практичниот пример има пет можни опции на одговор, од кои една е точна, две се слични со точниот одговор, додека две се неточни и целосно спротивни на точниот одговор и

2) спроведување на една енергетска контрола, со примена на софтверска алатка која е во согласност со методологијата за пресметка на енергетски карактеристики на зградите од правилникот од член 136 став (8) од овој закон, изработка на извештај за спроведената енергетска контрола и одговор на прашања.“

Ставот (8) се менува и гласи:

„Вториот дел од испитот од член 137-б став (3) алинеја 2 од овој закон се состои од посета на зграда или градежна единица и прибирање на податоци за добие-ната зграда или градежна единица, внесување и обработка на податоци во соодветна софтверска алатка, подготовка на извештај за спроведена енергетска контрола и презентирање на истиот извештај.“

Ставот (9) се менува и гласи:

„Услов за полагање на вториот дел од испитот од член 137-б став (3) алинеја 2 од овој закон е кандидатот да го положи вториот дел од испитот од член 137-б став (3) алинеја 1 од овој закон.“

По ставот (9) се додаваат пет нови става (10), (11), (12), (13) и (14) кои гласат:

„(10) Кандидатот кој го положил вториот дел од испитот од член 137-б став (3) алинеја 1 од овој закон има обврска во рок од 15 работни дена:

- да спроведе една енергетска контрола на зграда или градежна единица. Локацијата на зградата или градежната единица кандидатот ја добива од Комисијата за верификација, најдоцна два работни дена од денот на успешно полагање на вториот дел од испитот од член 137-б став (3) алинеја 1 од овој закон. Претставник од Комисијата ги придружува кандидатите при посетата на локацијата на зградата или градежната единица;

- да изготви извештај за спроведената енергетска контрола, при што ќе користи соодветна софтверска алатка и

- да го достави извештајот за спроведената енергетска контрола до Комисијата за верификација, во хартиена форма.

(11) Кандидатот има обврска најдоцна во рок од три дена по доставувањето да го презентира извештајот за спроведената енергетска контрола пред Комисијата за верификација и да одговара на прашањата кои ќе му ги постави Комисијата за верификација. Комисијата за верификација му поставува на кандидатот пет прашања кои се во врска со извештајот за спроведената енергетска контрола како и спроведувањето на енергетската контрола.

(12) Комисијата за верификација го оценува презентираниот извештај за спроведената енергетска контрола и одговорите на прашањата, согласно правилникот од ставот (3) од овој член. Секое прашање има три опции на одговор, од кои една е точна, една е помалку точна и една е неточна.

(13) Се смета дека кандидатот го положил вториот дел од испитот од член 137-б став (3) алинеја 2 од овој закон ако постигнал најмалку 70% од вкупниот број предвидени поени со одговарање на прашањата од став (12) од овој член.

(14) Резултатите од полагањето на вториот дел од испитот од член 137-б став (3) алинеја 2 од овој закон се објавуваат на интернет страницата на Министерството за економија во рок од три работни дена од денот на презентирање на извештајот за спроведената енергетска контрола и одговарањето на прашањата кои се во врска со истиот извештај.“

Член 12

Во членот 137-ј ставот (3) се менува и гласи:

„Полагањето на вториот дел од стручниот испит од член 137-б став (3) алинеја 1 од овој закон се врши со решавање на практичниот пример и одговарање на пет прашања кои произлегуваат од практичниот пример, во вид на електронско решение (во натамошниот текст: електронски практичен пример).“

Во ставот (8) зборовите: „2015 година“ се заменуваат со зборовите: „2016 година“.

Во ставот (9) по зборовите: „вториот дел од испитот“ се додаваат зборовите: „кој се однесува на практичниот пример и прашањата кои произлегуваат од практичниот пример“.

Член 13

Во членот 137-л во ставот (5) по зборот „дека“ се додаваат зборовите: „првиот дел од“.

Ставот (6) се менува и гласи:

„Вкупното траење на времето определено за решавање на практичниот пример и одговор на прашањата од вториот дел од испитот од член 137-б став (3) алинеја 1 од овој закон изнесува 120 минути.“

Во ставот (7) зборот „испитот“ се заменува со зборовите: „вториот дел од испитот од член 137-б став (3) алинеја 1 од овој закон.“

По ставот (7) се додава нов став (8) кој гласи:

„(8) Кандидатот кој не го положил вториот дел од испитот се смета дека не го положил испитот.“

Член 14

Во членот 138 по ставот (8) се додаваат два нови става (9) и (10) кои гласат:

„(9) За нови згради и градежни единици како и за згради и градежни единици кои биле предмет на значителна реконструкција, определени со правилникот од член 136 став (8) од овој закон, трговец поединец или правно лице кое поседува лиценца за вршење на енергетска контрола издава сертификат за енергетските карактеристики на зградата врз основа на податоци од основниот проект, проектот на изведена состојба и одобрението за градење, како и визуелна контрола на зградата. Трговец поединец или правно лице кое поседува лиценца за вршење на енергетска контрола наплаќа надомест за издадениот сертификат за енергетски карактеристики на зграда за нови згради и градежни единици како и за згради и градежни единици кои биле предмет на значителна реконструкција.

(10) Министерот ја пропишува максималната висина на надоместокот за издавање на сертификат за енергетските карактеристики на зграда, врз основа на плоштината на корисната подна површина на зградите и категориите на зградите определени со правилникот од член 136 став (8) од овој закон.“

Ставот (9) кој станува став (11) се менува и гласи:

„Трговец поединец или правно лице кое поседува лиценца за вршење на енергетска контрола за извршената енергетска контрола согласно член 134 став (2) и член 136 став (5) од овој закон и став (8) од овој член наплаќа надомест.“

По ставот (11) се додава нов став (12) кој гласи:

„(12) Владата на Република Македонија, на предлог на Министерот ја пропишува максимална висина на надоместокот за извршената енергетска контрола, врз основа на плоштината на корисната подна површина на зградите и категориите на зградите определени со правилникот од член 136 став (8) од овој закон.“

Член 15

Во членот 150 во ставот (2) по зборовите: „Владата на Република Македонија“ се додаваат зборовите: „на предлог на министерот“.

Во ставот (3) по зборовите: „Владата на Република Македонија“ се додаваат зборовите: „на предлог на министерот“.

Член 16

Во членот 157-г став (8) зборовите: „бројот на изготвени прашања како и сложеноста на материјата“ се заменуваат со зборовите: „бројот на кандидати и бројот на верифицирани, ревидирани и изготвени прашања“.

По ставот (9) се додава нов став (10) кој гласи:

„(10) Исплатата на надоместокот на членовите на Комисијата од став (2) од овој член и член 157-љ став (3) од овој закон се врши од сметката на сопствени приходи на Министерството за економија, од уплатените средства од кандидатите кои полагаат испит.“

Член 17

Во членот 157-л во ставот (1) зборовите: „две се слични“ се заменуваат со зборовите: „две се слични со точниот одговор“.

Член 18

Во член 197 ставот (1) се менува и гласи:

„По исклучок од членот 82 став (1) на овој закон тарифни потрошувачи се:

1) мали потрошувачи на електрична енергија, со потрошувачка на електрична енергија во 2015 година над 1000 MWh, до 30 јуни 2016 година;

2) мали потрошувачи на електрична енергија, со потрошувачка на електрична енергија во 2016 година над 500 MWh, до 30 јуни 2017 година;

3) мали потрошувачи на електрична енергија, со потрошувачка на електрична енергија во 2017 година над 100 MWh, до 30 јуни 2018 година;

4) мали потрошувачи на електрична енергија, со потрошувачка на електрична енергија во 2018 година над 25 MWh, до 30 јуни 2019 година и

5) домаќинствата и сите останати мали потрошувачи на електрична енергија, до 30 јуни 2020 година.“

Во ставот (4) зборовите: „31 декември 2014“ се заменуваат со зборовите: „30 јуни 2020“.

Во ставот (5) зборовите: „1 јануари 2015“ се заменуваат со зборовите: „1 јули 2020“.

Член 19

Во членот 198 во ставот (2) зборовите: „31 декември 2014“ се заменуваат со зборовите: „30 јуни 2020“.

Член 20

Одредбите од членовите 1 и 3 од овој закон ќе отпочнат да се применуваат од 1 јануари 2015 година.

Одредбите од член 136 ставови (3) и (4) утврдени во член 5 од овој закон ќе отпочнат да се применуваат од 1 јануари 2015 година.

На започнатите постапки за добивање на одобрение за градење или значителна реконструкција на згради или градежни единици до 1 јануари 2015 година ќе се применуваат одредбите од Законот за енергетика („Службен весник на Република Македонија“ број 16/11, 136/11, 79/13, 164/13 и 41/14).

Одредбите од членовите 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 16 и 17 од овој закон ќе отпочнат да се применуваат од 5 декември 2014 година.

Одредбата од член 138 став (9) утврдена во член 14 од овој закон ќе отпочне да се применува од 1 јануари 2015 година.

Член 21

Прописите утврдени во овој закон ќе се донесат во рок не подолг од три месеци од денот на влегување во сила на овој закон.

Член 22

Регулираните договори за купопродажба на електрична енергија за потребите на тарифните потрошувачи, склучени до денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе се применуваат до 30 јуни 2020 година.

Член 23

Регулаторната комисија за енергетика ќе ги усогласи прописите со одредбата од член 197 утврдена во член 18 од овој закон и со одредбата од член 198 утврдена во член 19 од овој закон, во рок од 30 дена од денот на влегување во сила на овој закон.

Член 24

Се овластува Законодавно-правната комисија на Собранието на Република Македонија да утврди прецистен текст на Законот за енергетика.

Член 25

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

L I G J

PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN
E LIGJIT PËR ENERGJETIKË

Neni 1

Në Ligjin për energjetikë ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 16/11, 136/11, 79/13, 164/13 dhe 41/14) në nenin 7 paragrafi (3) pika 2) fjala "pesëvjeçar" zëvendësohet me fjalën "njëvjeçar".

Neni 2

Në nenin 8 në paragrafin (5) fjalët: "para hyrjes në fuqi të këtij ligji" shlyhen.

Neni 3

Në nenin 12 paragrafi (1) ndryshohet si vijon:

"Qeveria e Republikës së Maqedonisë me bilancin energjetik për periudhë prej një viti, si dokument indikativ i planit, i cakton nevojat e përgjithshme për energji dhe nevojat për lloje të veçanta të energjisë, si dhe mundësitë për plotësimin e tyre nga prodhimi vendor dhe nga importi."

Paragrafët (3), (4) dhe (5) shlyhen.

Paragrafi (6) i cili bëhet paragraf (3) ndryshohet si vijon:

"Ministria e ndjek realizimin e bilancit energjetik për vitin rrjedhës dhe nëse është e nevojshme i propozon masa përkatëse Qeverisë së Republikës së Maqedonisë."

Paragrafët (7) dhe (8) bëhen paragrafë (4) dhe (5).

Neni 4

Në nenin 19-a pas paragrafit (1) shtohen dy nene të reja (2) dhe (3) si vijojnë:

"(2) Të punësuarit në Komisionin Rregullator për Energjetikë që kryejnë punë ndihmëse-teknike kanë status të personelit ndihmës-teknik.

(3) Për personelin ndihmës-teknik në Komisionin Rregullator për Energjetikë, do të zbatohen rregullat e përgjithshme për marrëdhënie pune."

Neni 5

Në nenin 136 paragrafi (3) ndryshohet si vijon:

"Investuesi është i detyruar me kërkesën për lëshim të lejes për ndërtim të ndërtesave të reja ose rikonstruktiv të konsiderueshëm të ndërtesave ekzistuese, si pjesë përbërëse të projektit kryesor të parashtrijë vërtetim nga tregtari individ ose personi juridik i cili posedon licencë për kryerjen e kontrollit energjetik me të cilin vërteton se kërkesat minimale për efikasitet energjetik që janë të përmbytura në projektin kryesor janë në pajtim me kërkesat minimale për efikasitet energjetik të përcaktuara në rregulloren nga paragrafi (8) i këtij neni. Tregtari individ ose personi juridik që posedon licencë për kryerjen e kontrollit energjetik arkëton kompensim për vërtetimin e lëshuar."

Paragrafi (4) ndryshohet si vijon:

"Pas përfundimit të ndërtimit të ndërtesave ose pas rikonstruktimit të konsiderueshëm të ndërtesave ekzistuese, investuesi është i detyruar që të sigurojë certifikatë për karakteristika energjetike të ndërtesave dhe të njëjtën ta paraqesë në procedurë për vënie në përdorim në pajtim me Ligjin për ndërtim. Certifikata për karakteristika energjetike të ndërtesës sigurohet para lëshimit të lejes për përdorim, përkatësisht para përpilimit të raportit për kontroll të kryer teknik nga inxhinieri mbikëqyrës, përkatësisht para dhënies së deklaratës të verifikuar te noteri me përgjegjësi të plotë materiale dhe penale nga realizuesi me të cilën ai vërteton se ndërtesa, përkatësisht njësia ndërtimore është ndërtuar në pajtim me lejen për ndërtim dhe projektin themelor ose projektin e gjendjes së realizuar, varësisht nga kategoria e ndërtesës."

Në paragrafin (6) fjalët: "kopje të deklaratës nga paragrafi (3)" zëvendësohen me fjalët: "vërtetim nga paragrafi (3)".

Në nenin (8) pika 9) ndryshohet si vijon:

"Forma dhe përmbajtja e vërtetimit me të cilin vërtetohet se kërkesat minimale për efikasitet energjetik që janë të përmbajtura në projektin kryesor janë në pajtim me kërkesat minimale për efikasitet energjetik".

Pas paragrafit (8) shtohet paragraf i ri (9) si vijon:

„(9) Ministri e përcakton lartësinë maksimale të kompensimit për lëshim të vërtetimit nga paragrafi (3) i këtij neni, në bazë të syprinës së sipërfaqes së dobishme të dyshemesë së ndërtesave dhe kategorive të ndërtesave të përcaktuara me rregulloren nga paragrafi (8) i këtij neni."

Neni 6

Neni 137 ndryshohet si vijon:

"(1) Autorizim për kontroll energjetik mund të marrë çdo person fizik nëse i përmbush kushtet në vijim:

1) të ketë së paku arsim të lartë në sferën e ndërtimtarisë, arkitekturës, makinerisë ose elektroteknikës (diplomë për arsimin e lartë të kryer VII/1 ose diplomë në pajtim me Deklaratën e Bolonjës së paku 180 kredi sipas sistemit evropian për transfer të kredive (SETK));

2) të ketë së paku pesë vjet përvojë pune në profesion në punë të projektimit, mbikëqyrjes dhe mirëmbajtjes së objekteve ndërtimore, analizës së stabilimenteve energjetike ose të procesit, kryerjes së kontrolleve energjetike ose shërbimeve tjera energjetike ose punë në veprimtari profesionale ose shkencore nga sfera e energjetikës;

3) të ketë të kryer trajnim për kontrollor energjetik tek personat juridikë për realizimin e trajnimeve për kontrollorë energjetikë dhe

4) provim të dhënë profesional për kontrollor energjetik.

(2) Personi fizik i cili ka marrë autorizim për kontrollor energjetik mund të kryejë kontroll energjetik vetëm nëse është i punësuar te tregtari individ ose personi juridik që kanë marrë licencë për kryerjen e kontrollit energjetik.

(3) Autorizimi për kontrollor energjetik nga paragrafi (1) i këtij neni vlen për periudhë prej tri vitesh, me mundësi për vazhdim nga tri vjet. Autorizimi mund të vazhdohet vetëm nëse kontrollori energjetik e përfundon me sukses trajnimin për përsosje të kontrollorëve energjetikë, në pajtim me rregulloren nga neni 135 të këtij ligji. Kontrollori energjetik paraqet kërkesë për vazhdimin e autorizimit 30 ditë para skadimit të afatit të vlefshmërisë të autorizimit të marrë.

(4) Agjencia e Energjetikës së paku njëherë në tri vite publikon thirrje për zgjedhje të personave juridikë për realizimin e trajnimeve për kontrollorë energjetikë, si dhe

trajnimeve për përsosjen e kontrollorëve energjetikë, në bazë të programit për trajnim dhe programit për përsosje të kontrollorëve energjetikë, të përpiluara në mënyrë të përcaktuar me rregulloren nga neni 135 i këtij ligji.

(5) Agjencia e Energjetikës i përpilon dhe miraton programin për trajnim dhe programin për përsosje të kontrollorëve energjetikë më së voni deri më 31 tetor në vitin rrjedhës për periudhën e ardhshme prej më së shumti tri vite. Programet publikohen në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë" dhe në ueb faqen e Agjencisë së Energjetikës.

(6) Agjencia e Energjetikës miraton aktvendim për zgjedhje të personave juridikë nga paragrafi (4) i këtij neni, i cili është me vlefshmëri prej tri vitesh.

(7) Agjencia e Energjetikës mban evidencë të personave të zgjedhur juridikë nga paragrafi (4) i këtij neni dhe të njëjtën e publikon në ueb faqen e vet.

(8) Personat juridikë nga paragrafi (4) i këtij neni e realizojnë trajnimin për kontrollorë energjetikë në pajtim me rregulloren nga neni 135 i këtij ligji. Për trajnimin e kryer personat juridikë nga paragrafi (4) lëshojnë dëshmi për trajnimin e kryer me sukses për kontrollor energjetik.

(9) Personat juridikë nga paragrafi (4) i këtij neni e realizojnë trajnimin për përsosje të kontrollorëve energjetikë në pajtim me rregulloren nga neni 135 i këtij ligji. Për trajnimin e kryer për përsosje personat juridikë nga paragrafi (4) lëshojnë dëshmi për trajnimin e kryer me sukses për përsosje të kontrollorit energjetik.

(10) Formën, përmbajtjen dhe mënyrën e lëshimit të dëshmisë nga paragrafët (8) dhe (9) i përcakton ministri.

(11) Lartësia maksimale e kompensimit për pjesëmarrje në trajtim dhe lartësia maksimale e kompensimit për pjesëmarrje në trajnimin për përsosje të kontrollorëve energjetikë caktohet varësisht nga kushtet hapësinore dhe materiale si dhe për angazhim të personave profesionalë për realizimin e trajnimeve dhe caktohen me listën tarifore që e miraton Agjencia e Energjetikës, e që e miraton Qeveria e Republikës së Maqedonisë."

Neni 7

Në nenin 137-a paragrafi (18) alineja 5 ndryshohet si vijon:

"të ketë së paku pesë vjet përvojë pune pas diplomimit në punë të projektimit, mbikëqyrjes dhe mirëmbajtjes së objekteve ndërtimore, analizës së stabilimenteve energjetike ose të procesit, kryerjes së kontrolleve energjetike ose shërbimeve tjera energjetike ose punë në veprimtari profesionale ose shkencore nga sfera e energjetikës."

Pas alinesë 5 shtohet aline e re 6 si vijon:

"- të posedojë dëshmi për trajnim të kryer me sukses për kontrollor energjetik."

Neni 8

Në nenin 137-b paragrafi (1) në alinenë 2 fjalët: "shembull praktik" zëvendësohen me fjalët: "pjesë praktike".

Paragrafi (3) ndryshohet si vijon:

"Pjesa e dytë e provimit përbëhet nga:

- shembulli praktik dhe pyetjet të cilave kandidati duhet t'u përgjigjet në bazë të analizës dhe zgjidhjes së shembullit praktik dhe

- kryerja e një kontrolli energjetik, me aplikim të veglës softuerike e cila është në pajtim me metodologjinë për përlllogaritje të karakteristikave energjetike të ndërtesave nga rregullorja nga neni 136 paragrafi (8) i këtij ligji, përpilimi i raportit për kontroll të kryer energjetik dhe përgjigjja e pyetjeve."

Neni 9

Në nenin 137-v në paragrafin (3) fjalët: "kryen edhe" zëvendësohen me fjalët: "cakton vend për kryerjen e kontrollit energjetik dhe e bën vlerësimin e kandidatit në lidhje me pjesën e dytë të provimit nga neni 137-b paragrafi (3) alineja 2 e këtij ligji dhe kryen."

Në paragrafin (7) fjalët: "numri i pyetjeve të përpiluara dhe shembujve praktikë, si dhe ndërlikueshmëria e materies" zëvendësohen me fjalët: "numri i kandidatëve që e japin provimin nga neni 137-b paragrafi (3) alineja 2 e këtij ligji dhe numri i pyetjeve të verifikuara, reviduara dhe përpiluara dhe shembujve praktikë."

Pas paragrafit (8) shtohet paragraf i ri (9) si vijon:

„(9) Pagesa e kompensimit të anëtarëve të Komisionit nga paragrafi (2) i këtij neni bëhet nga llogaria e të hyrave personale të Ministrisë së Ekonomisë, nga mjetet e paguara nga kandidatët që e japin provimin."

Neni 10

Në nenin 137-g pas paragrafit (1) shtohet paragraf i ri (2) si vijon:

„(2) Me përjashtim nga paragrafi (1) i këtij neni, për nevojat e kryerjes së kontrollit energjetik dhe përpilimit të raportit për kontrollin e kryer energjetik, kandidatët mund ta shfrytëzojnë veglën softuerike për kontroll energjetik që e posedojnë personat juridikë për kryerjen e trajnimeve për kontrollorë energjetikë nga neni 137 paragrafi (4) i këtij ligji."

Paragrafi (2) i cili bëhet paragraf (3) ndryshohet si vijon:

"Provimi profesional për kontrollor energjetik realizohet në sesionin e provimeve në shkurt, qershor dhe tetor."

Neni 11

Në nenin 137-i në paragrafin (1) fjalët: "shembull praktik" zëvendësohen me fjalët: "pjesë praktike".

Paragrafi (2) ndryshohet si vijon:

"Pjesa e dytë e provimit nga neni 137-b paragrafi (3) alineja 1 e këtij ligji jepet ditën e njëjtë pas dhënies së suksesshme të pjesës së parë."

Në paragrafin (4) fjalët: "dy janë të ngjashme" zëvendësohen me fjalët: "dy janë të ngjashme me përgjigjen e saktë".

Paragrafi (7) ndryshohet si vijon:

"Pjesa e dytë e provimit përbëhet nga:

1) zgjidhja e shembullit praktik dhe përgjigjja e pesë pyetjeve që dalin nga shembulli praktik dhe zgjidhja e shembullit praktik, me ç'rast çdo pyetje e shembullit praktik ka pesë opsione të mundshme të përgjigjes, prej të cilave njëra është e saktë, dy janë të ngjashme me përgjigjen e saktë, ndërsa dy janë të pasakta dhe plotësisht të kundërta me përgjigjen e saktë dhe

2) kryerja e një kontrolli energjetik, me aplikim të veglës softuerike e cila është në pajtim me metodologjinë për përlogaritje të karakteristikave energjetike të ndërtesave nga rregullorja nga neni 136 paragrafi (8) i këtij ligji, përpilimi i raportit për kontroll të kryer energjetik dhe përgjigjja e pyetjeve".

Paragrafi (8) ndryshohet si vijon:

"Pjesa e dytë e provimit nga neni 137-b paragrafi (3) alineja 2 e këtij ligji përbëhet nga vizita e ndërtesës ose njësisë ndërtimore dhe grumbullimi i të dhënave për ndërtesën e marrë ose njësinë ndërtimore, futja dhe përpunimi i të dhënave në vegël përkatëse softuerike, përgatitja e raportit për kontroll të zbatuar energjetik dhe prezantimi i raportit të njëjtë."

Paragrafi (9) ndryshohet si vijon:

"Kusht për dhënien e pjesës së dytë të provimit nga neni 137-b paragrafi (3) alineja 2 të këtij ligji është që kandidati ta japë pjesën e dytë të provimit nga neni 137-b paragrafi (3) alineja 1 e këtij ligji."

Pas paragrafit (9) shtohen pesë paragrafë të rinj (10), (11), (12), (13) dhe (14), si vijojnë:

„(10) Kandidati i cili e ka dhënë pjesën e dytë të provimit nga neni 137-b paragrafi (3) alineja 1 e këtij ligji e ka për obligim që në afat prej 15 ditëve të punës:

- të kryejë një kontroll energjetik të ndërtesës ose njësisë ndërtimore. Lokacionin e ndërtesës ose njësisë ndërtimore kandidati e merr nga Komisioni për verifikim, më së voni dy ditë pune nga dita e dhënies së suksesshme të pjesës së dytë të provimit nga neni 137-b paragrafi (3) alineja 1 e këtij ligji. Përfaqësues nga Komisioni i shoqëron kandidatët gjatë vizitës së lokacionit të ndërtesës ose njësisë ndërtimore;

- të përpilojë raport për kontrollin e kryer energjetik, me ç'rast do të shfrytëzojë vegël përkatëse softuerike dhe

- ta dorëzojë raportin për kontrollin e kryer energjetik te Komisioni për verifikim, në formë në letër.

(11) Kandidati e ka për obligim që më së voni në afat prej tri ditësh pas dorëzimit ta prezantojë raportin për kontrollin e kryer energjetik para Komisionit për verifikim dhe t'u përgjigjet pyetjeve të cilat do ia shtrijë Komisioni për verifikim. Komisioni për verifikim i shtron kandidatit pesë pyetje të cilat janë në lidhje me raportin për kontrollin e kryer energjetik si dhe zbatimin e kontrollit energjetik.

(12) Komisioni për verifikim e vlerëson raportin e prezantuar për kontrollin e kryer energjetik dhe përgjigjet e pyetjeve, në pajtim me rregulloren nga paragrafi (3) të këtij neni. Secila pyetje ka tre opsione të përgjigjes, prej të cilave njëra është e saktë, njëra është më pak e saktë dhe njëra është e pasaktë.

(13) Konsiderohet se kandidati e ka dhënë pjesën e dytë të provimit nga neni 137-b paragrafi (3) alineja 2 të këtij ligji nëse ka arritur së paku 70% nga numri i përgjithshëm i pikëve të parapara me përgjigjen e pyetjeve nga paragrafi (12) i këtij neni.

(14) Rezultatet nga dhënia e pjesës së dytë të provimit nga neni 137-b paragrafi (3) alineja 2 të këtij ligji, publikohen në faqen e internetit të Ministrisë së Ekonomisë në afat prej tri ditësh pune nga dita e prezantimit të raportit për kontrollin e kryer energjetik dhe përgjigjen e pyetjeve të cilat janë në lidhje me raportin e njëjtë."

Neni 12

Në nenin 137-j paragrafi (3) ndryshohet si vijon:

"Dhënia e pjesës së dytë të provimit profesional nga neni 137-b paragrafi (3) alineja 1 të këtij ligji bëhet me zgjidhjen e shembullit praktik dhe përgjigjes në pesë pyetje të cilat dalin nga shembulli praktik, në formë të zgjidhjes elektronike (në tekstin e mëtejme: shembulli elektronik praktik)."

Në paragrafin (8) fjalët: "viti 2015" zëvendësohen me fjalët: "viti 2016".

Në paragrafin (9) pas fjalëve: "pjesa e dytë e provimit" shtohen fjalët: "i cili ka të bëjë me shembullin praktik dhe pyetjet të cilat dalin nga shembulli praktik".

Neni 13

Në nenin 137-ll në paragrafin (5) pas fjalës "se" shtohen fjalët: "pjesa e parë nga".

Paragrafi (6) ndryshohet si vijon:

"Kohëzgjatja e përgjithshme e kohës së caktuar për zgjedhje të shembullit praktik dhe përgjigje të pyetjeve të pjesës së dytë të provimit nga neni 137-b paragrafi (3) alineja 1 të këtij ligji është 120 minuta."

Në paragrafin (7) fjala "provimi" zëvendësohet me fjalët: "pjesa e dytë e provimit nga neni 137-b paragrafi (3) alineja 1 të këtij ligji".

Pas paragrafit (7) shtohet paragraf i ri (8) si vijon:
„(8) Kandidati i cili nuk e ka dhënë pjesën e dytë të provimit konsiderohet se nuk e ka dhënë provimin”.

Neni 14

Në nenin 138 pas paragrafit (8) shtohen dy paragrafë të rinj (9) dhe (10) si vijojnë:

„(9) Për ndërtesa të reja dhe njësi ndërtimore si dhe për ndërtesa dhe njësi ndërtimore të cilat kanë qenë objekt i rikonstruktimit të konsiderueshëm, të caktuara me rregulloren nga neni 136 paragrafi (8) të këtij ligji, tregtari individ ose personi juridik i cili posedon licencë për kryerje të kontrollit energjetik lëshon certifikatë për karakteristikat energjetike të ndërtesës në bazë të të dhënave nga projekti bazë, projekti i gjendjes së realizuar dhe lejes për ndërtim, si dhe kontrollit vizual të ndërtesës. Tregtari individ ose personi juridik i cili posedon licencë për kryerje të kontrollit energjetik paguan kompensim për certifikatën e lëshuar për karakteristika energjetike të ndërtesës për ndërtesa të reja dhe njësi ndërtimore si dhe për ndërtesa dhe njësi ndërtimore të cilat kanë qenë lëndë e rikonstruktimit të konsiderueshëm.

(10) Ministri e përcakton lartësinë maksimale të kompensimit për lëshim të certifikatës për karakteristikat energjetike të ndërtesës, në bazë të syprinës së sipërfaqes së dobishme të dyshemesë të ndërtesave dhe kategorive të ndërtesave të caktuara me rregulloren nga neni 136 paragrafi (8) të këtij ligji.”

Paragrafi (9) i cili bëhet paragraf (11) ndryshohet si vijon:

“Tregtari individ ose personi juridik i cili posedon licencë për kryerje të kontrollit energjetik për kontrollin e kryer energjetik në pajtim me nenin 134 paragrafin (2) dhe nenin 136 paragrafin (5) të këtij ligji dhe paragrafin (8) të këtij neni arkëton kompensim.”

Pas paragrafit (11) shtohet paragraf i ri (12) si vijon:

„(12) Qeveria e Republikës së Maqedonisë, me propozim të ministrit e përcakton lartësinë maksimale të kompensimit për kontrollin e kryer energjetik, në bazë të syprinës së sipërfaqes së dobishme të dyshemesë së ndërtesave dhe kategorive të ndërtesave të caktuara me rregulloren nga neni 136 paragrafi (8) të këtij ligji.”

Neni 15

Në nenin 150 në paragrafin (2) pas fjalëve: “Qeveria e Republikës së Maqedonisë” shtohen fjalët: “me propozim të ministrit”.

Në paragrafin (3) pas fjalëve: “Qeveria e Republikës së Maqedonisë” shtohen fjalët: “me propozim të ministrit.”

Neni 16

Në nenin 157-g paragrafi (8) fjalët: “numri i pyetjeve të përpiluara si dhe ndërlikueshmëria e materies” zëvendësohen me fjalët: “numri i kandidatëve dhe numri i pyetjeve të verifikuara, reviduara dhe përpiluara”.

Pas paragrafit (9) shtohet paragraf i ri (10) si vijon:

„(10) Pagesa e kompensimit të anëtarëve të Komisionit nga paragrafi (2) i këtij neni dhe neni 157-l paragrafi (3) të këtij ligji bëhet nga llogaria e të hyrave personale të Ministrisë së Ekonomisë, nga mjetet e paguara të kandidatëve të cilët e japin provimin.”

Neni 17

Në nenin 157-ll në paragrafin (1) fjalët: “dy janë të ngjashme” zëvendësohen me fjalët: “dy janë të ngjashme me përgjigjen e saktë”.

Neni 18

Në nenin 197 paragrafi (1) ndryshohet si vijon:

“Me përjashtim të nenit 82 paragrafit (1) të këtij ligji konsumatorë tariforë janë:

1) konsumatorë të vegjël të energjisë elektrike, me konsumim të energjie elektrike në vitin 2015 mbi 1000 MWh, deri më 30 qershor 2016;

2) konsumatorë të vegjël të energjisë elektrike, me konsumim të energjie elektrike në vitin 2016 mbi 500 MWh, deri më 30 qershor 2017;

3) konsumatorë të vegjël të energjisë elektrike, me konsumim të energjie elektrike në vitin 2017 mbi 100 MWh, deri më 30 qershor 2018;

4) konsumatorë të vegjël të energjisë elektrike, me konsumim të energjie elektrike në vitin 2018 mbi 25 MWh, deri më 30 qershor 2019 dhe

5) ekonomitë familjare dhe të gjithë konsumatorët tjerë të vegjël të energjisë elektrike, deri më 30 qershor 2020.”

Në paragrafin (4) fjalët: “31 dhjetor 2014” zëvendësohen me fjalët: “30 qershor 2020”.

Në paragrafin (5) fjalët “1 janar 2014” zëvendësohen me fjalët “1 korrik 2020”.

Neni 19

Në nenin 198 në paragrafin (2) fjalët: “31 dhjetor 2014” zëvendësohen me fjalët: “30 qershor 2020”.

Neni 20

Dispozitat e neneve 1 dhe 3 të këtij ligji do të fillojnë të zbatohen nga 1 janari 2015.

Dispozitat e nenit 136 paragrafët (3) dhe (4) të përcaktuara në nenin 5 të këtij ligji do të fillojnë të zbatohen nga 1 janari 2015.

Për procedurat e filluara për marrje të lejes për ndërtim ose rikonstruktim të konsiderueshëm të ndërtesave ose njësie ndërtimore deri më 1 janar 2015 do të zbatohen dispozitat e Ligjit për energjetikë (“Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë” numër 16/11, 136/11, 79/13, 164/13 dhe 41/14).

Dispozitat e neneve 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 16 dhe 17 të këtij ligji do të fillojnë të zbatohen nga 5 dhjetori 2014.

Dispozita e nenit 138 paragrafit (9) e përcaktuar në nenin 14 të këtij ligji do të fillojë të zbatohet nga 1 janari 2015.

Neni 21

Rregullat e përcaktuara në këtë ligj do të miratohen në afat jo më të gjatë se tre muaj nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 22

Marrëveshjet e rregulluara për shitblerje të energjisë elektrike për nevoja të konsumatorëve tariforë, të lidhura deri në ditën e hyrjes në fuqi të këtij ligji, do të zbatohen deri më 30 qershor 2020.

Neni 23

Komisioni Rregullator për Energjetikë do t'i harmonizojë rregullat me dispozitën e nenit 197 të përcaktuar në nenin 18 të këtij ligji dhe me dispozitën e nenit 198 të përcaktuar në nenin 19 të këtij ligji, në afat prej 30 ditësh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 24

Autorizohet Komisioni Juridik Ligjvënës i Kuvendit të Republikës së Maqedonisë që të përcaktojë tekst të spastruar të Ligjit për energjetikë.

Neni 25

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e tetë nga dita e botimit në “Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë”.

ЗАКОНОДАВНО-ПРАВНА КОМИСИЈА НА СОБРАНИЕТО НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

4715.

Врз основа на член 18 од Законот за изменување и дополнување на Законот за семенски и саден материјал за земјоделски растенија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 187/13), Законодавно-правната комисија на Собранието на Република Македонија, на седницата одржана на 13.10.2014 година, го утврди Пречистениот текст на Законот за семенски и саден материјал за земјоделски растенија.

Пречистениот текст на Законот за семенски и саден материјал за земјоделски растенија ги опфаќа: Законот за семенски и саден материјал за земјоделски растенија („Службен весник на Република Македонија“ број 39/2006), Законот за изменување и дополнување на Законот за семенски и саден материјал за земјоделски растенија („Службен весник на Република Македонија“ број 89/2008), Законот за изменување и дополнување на Законот за семенски и саден материјал за земјоделски растенија („Службен весник на Република Македонија“ број 171/2010), Законот за изменување и дополнување на Законот за семенски и саден материјал за земјоделски растенија („Службен весник на Република Македонија“ број 53/2011), Законот за изменување и дополнување на Законот за семенски и саден материјал за земјоделски растенија („Службен весник на Република Македонија“ број 69/2013) и Законот за изменување и дополнување на Законот за семенски и саден материјал за земјоделски растенија („Службен весник на Република Македонија“ број 187/2013) во кои е означено времето на нивното влегување во сила и примена.

Бр. 10-3693/2
13 октомври 2014 година
Скопје

Претседател
на Законодавно-правната
комисија на Собранието на
Република Македонија,
Светлана Јакимовска, с.р.

ЗАКОН ЗА СЕМЕНСКИ И САДЕН МАТЕРИЈАЛ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ РАСТЕНИЈА (ПРЕЧИСТЕН ТЕКСТ)

І. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1 Предмет на уредување

(1) Со овој закон се уредуваат производството, подготвката за трговија, етикетањето, трговијата, увозот и извозот на семенски материјал, саден материјал и материјал за размножување за земјоделски растенија (во понатамошниот текст: семенски и саден материјал од житни, фуражни, градинарски, маслодајни, влакнодајни, репа, компир, тутун, украсни растенија, овошни растенија и винова лоза) и мицелиум за габи за исхрана; обврските на лицата кои се занимаваат со производство, доработка, трговија и увоз и извоз на семенски и саден материјал за земјоделски растенија; пријавувањето, испитувањето, одобрувањето, запишувањето и одржувањето на сорти на земјоделски растенија во

национална сортна листа; надлежност на официјалениот орган за сертифицирање на семенски и саден материјал, јавните овластувања, овластени лаборатории, чувањето на референтни примероци на семенски и саден материјал и други прашања од областа на семенскиот и садниот материјал.

Член 2 Примена на Законот

Одредбите од овој закон се применуваат и на семенски и саден материјал од други видови земјоделски растенија од утврдените во членот 1 на овој закон доколку се пуштаат во трговија со цел да се употребат за земјоделско производство.

Член 3 Цел на Законот

Цел на овој закон е обезбедување на производство и трговија на квалитетен семенски и саден материјал за земјоделски растенија, развој на земјоделското производство, заштита на животната средина и природата, како и заштита на потрошувачите.

Член 4 Значење на поимите

Поимите употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. **Семенски материјал** е семенски материјал од житни, фуражни, градинарски, маслодајни, влакнодајни, репа, компир, тутун, украсни растенија, овошни растенија и винова лоза кој е наменет за производство по пат на генеративно размножување;

2. **Саден материјал** се цели растенија добиени со генеративно или вегетативно размножување, наменети за производство на овошје и грозје, градинарски и украсни растенија;

3. **Материјал за размножување** е семе, делови од растенија или цели растенија вклучително и садни подлоги, наменети за размножување и производство на саден материјал од земјоделски растенија;

4. **Мицелиум** е чиста култура на хифи на габи размножени на цврста или течна подлога, која служи за размножување на габите;

5. **Партија** е број и количество на семенски или саден материјал на земјоделските растенија од ист вид, сорта и категорија, која се препознава по потеклото, е со ист квалитет и е хомогена по состав;

6. **Сорта** е група на растенија во рамките на значењето на најниска ботаничка класификација, ако е можно да се:

- определи со изразени карактеристики кои произлегуваат од одреден генотип или од комбинација од генотипови,

- разликува од која било друга група на растенија, барем по една од изразените карактеристики и

- третира како целина доколку тие карактеристики во размножувањето се постојани;

6-а. **Автохтонни сорти** се локални, стари домашни или одомакетинети сорти, популации или клонови кои традиционално се одгледуваат на територијата на Република Македонија подолг временски период;

7. **Селекционер** е едно или повеќе лица кое ја создава, одгледува и одржува сортата;

8. **Одржувач** е физичко или правно лице кое е одговорно за одржување на сортата во согласност со карактеристиките кои се земени предвид при внесувањето на сортата во националната сортна листа;

9. **Национална сортна листа** е листа на одобрени сорти за трговија;

10. **Европски заеднички каталог на сорти од земјоделски растителни видови** е заеднички каталог на сорти кој се составува врз основа на националните каталози на земјите членки на ЕУ;

11. **Категорија на семенски и саден материјал** е одреден степен на квалитет на семенскиот и садниот материјал од земјоделски растенија;

12. **Мешавина на семенски материјал** е семенски материјал од житни, фуражни или градинарски растенија во форма на мешавина од различни видови или сорти;

13. **Генетски модифициран организам** (во понатамошниот текст: ГМО) е секој организам вклучувајќи го секој микроорганизам, со исклучок на човечките суштества, во кој генетскиот материјал е променет на начин кој природно не се случува со процесите на размножување и/или природна рекомбинација. Како ГМО се смета и комбинација од ГМО;

14. **Снабдувач на семенски и саден материјал за земјоделски растенија** е секое домашно или странско, правно или физичко лице кое врши една или повеќе од следниве дејности: производство, доработка, пакување, етикетање, трговија и увоз или извоз на семенски и саден материјал на земјоделски растенија;

15. **Место на производство на земјоделски растенија** е организациски и деловно заокружена производствена целина (вклучувајќи го земјиштето, објектите, машините и опремата) каде што се вршат активностите на снабдувачот;

16. **Производство на семенски и саден материјал** е активност за добивање на семенски и саден материјал со размножување или со други методи кои се општо прифатени за поедини видови на земјоделски растенија;

17. **Подготовката за трговија** е доработка која опфаќа активности на подготовка за пазар на:

- семенскиот материјал (сушење, чистење, сортирање, третирање со хемиски средства, пакување, етикетање и слично),
- садниот материјал (сортирање, пакување, етикетање и слично) и
- мицелиум (засадување на компост, пакување, етикетање и слично);

18. **Трговија** е понуда за продажба или продажба и дистрибуција на семенски и саден материјал на трето лице, односно секоја дистрибуција на семенски и саден материјал наменета за трговија;

19. **Увоз** е внесување на семенски и саден материјал за земјоделски растенија во Република Македонија;

19-а. **Контролна марка** - етикета е етикета во која е наведен сервиски број издаден од Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство;

20. **Извоз** е изнесување на семенски и саден материјал за земјоделски растенија од Република Македонија;

21. **Службени мерки** се сите дејствија кои врз основа на овој закон, ги вршат државните органи или физички или правни лица од јавно право по овластување од министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство;

22. **Надлежен орган** е Управата за семе и саден материјал во состав на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство;

23. **Официјална сертификација на семенски и саден материјал** е постапка на стручна контрола над производството на семенски и саден материјал преку официјални организациони шеми и признавање на семенските посеви и насади од надлежен орган, со што се гарантира потеклото, количината и квалитетот на произведениот семенски и саден материјал;

24. **Официјално сертифицирање и етикетање на семенски и саден материјал** е издавање на сертификат и етикети за пакувањата;

25. **Официјален орган за сертифицирање** е Државната фитосанитарна лабораторија и правно лице на кое му е дадено јавно овластување за стручна контрола на поле и во лабораторија на семенскиот и садниот материјал;

26. **Сертификат** е документ со кој се потврдува извршената официјална сертификација на семенски и саден материјал од земјоделски растенија;

27. **Правно лице** е трговско друштво или друго правно лице;

28. **Физичко лице** е трговец поединец или други вршители на земјоделска дејност;

29. **Ген банка** е институција во која се чува и одржува семенскиот и садниот материјал на дивергентни популации и автохтони видови, со цел да се заштити биодиверзитетот и чување на референтни примероци на семенски и саден материјал од земјоделски растенија;

30. **Фитосанитарен сертификат** е документ кој ја потврдува здравствената состојба на пратката издаден од фитосанитарната служба за здравје на растенијата;

31. **DUS тест** е постапка за признавање на сортата заснована на докажување на различност, еднообразност и стабилност на сортата, според Конвенцијата на UPOV;

32. **VCU тест** е постапка за испитување на производната и употребната вредност на нови сорти земјоделски растенија;

33. **OECD** е Меѓународна организација за економска соработка и развој со седиште во Париз, Франција;

34. **OECD сертификат** е документ за сортната чистота на семето во меѓународниот промет, кој се добива по извршен преглед на семенскиот посев;

35. **ISTA** е Меѓународна организација за испитување на квалитетните својства на семето, со седиште во Цирих, Швајцарија;

36. **ISTA сертификат** е документ за квалитетот на партијата семе во меѓународниот промет;

37. **UPOV** е Меѓународна организација за заштита на нови растителни сорти со седиште во Женева, Швајцарија и

38. **IPPC** е Меѓународна конвенција за заштита на растенијата.

II. СНАБДУВАЧИ НА СЕМЕНСКИ И САДЕН МАТЕРИЈАЛ ОД ЗЕМЈОДЕЛСКИ РАСТЕНИЈА

Член 5

Регистрирање на снабдувачи на семенски и саден материјал

(1) Производство, подготовка за трговија, увоз - извоз, трговија на големо на семенски и саден материјал од земјоделски растенија, трговија на мало на семенски и саден материјал од земјоделски растенија можат да

вршат домашни и странски правни или физички лица - снабдувачи кои се запишани во регистарот на снабдувачи на семенски материјал и во регистарот на снабдувачи на саден материјал. Снабдувачот на видовите на земјоделски растенија за кои не е потребна официјална сертификација се запишува во регистарот со посебно решение и е должен да стави свои етикети на производите кои се наменети за трговија.

(2) Странското правно лице на територијата на Република Македонија дејностите од ставот (1) на овој член може да ги врши преку подружници согласно со Законот за трговските друштва.

(3) Запишувањето во регистрите од ставот (1) на овој член се врши со поднесување на барање и документација за исполнување на условите од ставовите (4) и (6) на овој член до Управата за семе и саден материјал (во натамошниот текст: Управата).

(4) Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, во рок од 30 дена од денот на поднесување на барањето за издавање на решение за упис во регистарот на снабдувачи на семенски материјал и во регистарот на снабдувачи на саден материјал донесува решение, со кое одлучува по барањето за издавање на решение за упис во регистарот на снабдувачи на семенски материјал и во регистарот на снабдувачи на саден материјал.

(5) Доколку Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство не донесе решение за упис во регистарот на снабдувачи на семенски материјал и во регистарот на снабдувачи на саден материјал, односно не донесе решение за одбивање на барањето во рокот од ставот (4) на овој член, подносителот на барањето има право во рок од три работни дена од истекот на тој рок да поднесе барање до писарницата на министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство, за донесување на решение по поднесеното барање.

(6) Формата и содржината на барањето од ставот (4) на овој член ги пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

(7) Кон барањето за донесување на решението за издавање на решение за упис во регистарот на снабдувачи на семенски материјал и во регистарот на снабдувачи на саден материјал, подносителот на барањето доставува и копија од барањето од ставот (4) на овој член.

(8) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство е должен во рок од пет работни дена од денот на приемот на барањето од ставот (5) на овој член до писарницата на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство да донесе решение со кое барањето за издавање на решение за упис во регистарот на снабдувачи на семенски материјал и во регистарот на снабдувачи на саден материјал е уважено или одбиено. Доколку министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство нема писарница, барањето се поднесува во писарницата на седиштето на Министерството.

(9) Доколку министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство не донесе решение во рокот од ставот (7) на овој член, подносителот на барањето може да го извести Државниот управен инспекторат во рок од пет работни дена.

(10) Државниот управен инспекторат е должен во рок од десет дена од денот на приемот на известувањето од ставот (9) на овој член да изврши надзор во Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство дали е спроведена постапката согласно со закон и во рок од три работни дена од денот на извршениот надзор да го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(11) Инспекторот од Државниот управен инспекторат по извршениот надзор согласно со закон донесува решение со кое го задолжува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство во рок од десет дена да одлучи по поднесеното барање, односно да го уважи или одбие барањето и да го извести инспекторот за донесениот акт. Кон известувањето се доставува копија од актот со кој одлучил по поднесеното барање.

(12) Доколку министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство не одлучи во рокот од ставот (11) на овој член, инспекторот ќе поднесе барање за поведување прекршочна постапка за прекршок утврден во Законот за управната инспекција и ќе определи дополнителен рок од пет работни дена во кој министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ќе одлучи по поднесеното барање за што во истиот рок ќе го извести инспекторот за донесениот акт. Кон известувањето се доставува копија од актот со кој одлучил по поднесеното барање. Инспекторот во рок од три работни дена ќе го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(13) Доколку министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство не одлучи и во дополнителниот рок од ставот (11) на овој член, инспекторот во рок од три работни дена ќе поднесе пријава до надлежниот јавен обвинител и во тој рок ќе го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(14) Доколку инспекторот не постапи по известувањето од ставот (11) на овој член, подносителот на барањето во рок од пет работни дена има право да поднесе приговор до писарницата на директорот на Државниот управен инспекторат. Доколку директорот нема писарница, барањето се поднесува во писарницата на седиштето на Државниот управен инспекторат.

(15) Директорот на Државниот управен инспекторат е должен во рок од три работни дена да го разгледа приговорот од ставот (14) на овој член и доколку утврди дека инспекторот не постапил по известувањето од подносителот на барањето од ставовите (10) и (11) и/или не поднесе пријава согласно со ставовите (12) и (13) на овој член, директорот на Државниот управен инспекторат ќе поднесе барање за поведување прекршочна постапка за прекршок утврден во Законот за управната инспекција за инспекторот и ќе определи дополнителен рок од пет работни дена во кој инспекторот ќе изврши надзор во Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство дали е спроведена постапката согласно со закон и во рок од три работни дена од денот на извршениот надзор да го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(16) Доколку инспекторот на постапи и во дополнителниот рок од ставот (15) на овој член, директорот на Државниот управен инспекторат ќе поднесе пријава до надлежниот јавен обвинител против инспекторот и во рок од три работни дена ќе го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(17) Во случајот од ставот (16) на овој член директорот на Државниот управен инспекторат веднаш, а најдоцна во рок од еден работен ден ќе овласти друг инспектор да го спроведе надзорот веднаш.

(18) Во случаите од ставот (17) на овој член, директорот на Државниот управен инспекторат во рок од три работни дена ќе го информира подносителот на барањето за преземените мерки.

(19) Доколку директорот на Државниот управен инспекторат не постапи согласно со ставот (15) од овој член, подносителот на барањето може да поднесе пријава до надлежниот јавен обвинител, во рок од осум работни дена.

(20) Доколку министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство не одлучи во рок од ставот (13) на овој член, подносителот на барањето може да поведе управен спор пред надлежниот суд.

(21) Постапката пред Управниот суд е итна.

(22) Подзаконскиот акт од ставот (6) на овој член се донесува во рок од 15 дена од денот на донесувањето на овој закон.

(23) По донесувањето на подзаконскиот акт од ставот (6) на овој член истиот веднаш, а најдоцна во рок од 24 часа се објавува на веб страницата на Министерството на земјоделство, шумарство и водостопанство.

(24) Снабдувачите ќе се запишат во Регистарот на снабдувачи доколку имаат вработено најмалку едно лице со високо образование од земјоделски науки - соодветна насока, земјоделско земјиште, опрема, деловни простории и соодветни магацински простории.

(25) Снабдувачот кој врши трговија на мало, трговија на големо и увоз-извоз со семенски и саден материјал ќе се запише во Регистарот на снабдувачи доколку има вработено најмалку едно лице со најмалку високо образование - дипломиран земјоделски инженер на растително производство, со ЕКТС 240 кредити, да поседува деловни простории и соодветен магацински простор.

(26) Снабдувачот кој врши производство на семенски и саден материјал ќе се запише во Регистарот на снабдувачи доколку има вработено најмалку едно лице со високо образование - дипломиран земјоделски инженер на растително производство - соодветна насока, со ЕКТС 240 кредити, земјоделско земјиште, соодветна опрема, деловни простории и магацински простор.

(27) Снабдувачот кој врши подготовка за трговија ќе се запише во Регистарот на снабдувачи доколку има вработено најмалку едно лице со високо образование - дипломиран земјоделски инженер на растително производство, соодветна насока со ЕКТС 240 кредити, соодветна опрема, деловни простории и магацински простор.

(28) Снабдувачите од ставот (1) на овој член ќе се избришат од регистрите доколку престанат да ги исполнуваат условите од ставовите (4) и (6) на овој член.

(29) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува условите што треба да ги исполни секој снабдувач во врска со земјоделското земјиште, опремата, деловните простории и магацинските простории за да биде запишан во регистарот, содржината и начинот на водење на регистрите од ставот (1) на овој член и содржината на барањето од ставот (3) на овој член.

(30) Доколку настанат промени во исполнување на условите за регистрирање, снабдувачот е должен во рок од 30 дена од денот на настанувањето на промените да ја извести Управата.

Член 6 Исклучоци

(1) Упис во регистрите на снабдувачи на семенски и саден материјал не е задолжителен за производители на мали количини на семенски и саден материјал на определени видови наменети за лична употреба.

(2) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува видовите и количините на семенски и саден материјал од ставот (1) на овој член.

Член 7 Водење на регистри

(1) Регистрот на снабдувачи на семенски материјал и регистарот на снабдувачи на саден материјал ги води Управата.

(2) Регистрите од ставот (1) на овој член се водат во електронска и пишана форма.

(3) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство донесува решение за запишување и бришење на снабдувачите од регистрите од ставот (1) на овој член.

(4) Против решението од ставот (3) на овој член може да се поднесе жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен. Жалбата не го одлага извршувањето на решението.

(5) Документите врз основа на кои се водат регистрите во оригинал или копија заверена кај нотар се чуваат најмалку три години по бришење на снабдувачот од регистарот.

III. ТРГОВИЈА НА СЕМЕНСКИ И САДЕН МАТЕРИЈАЛ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ РАСТЕНИЈА

Член 8 Услови за трговија на семенски и саден материјал за земјоделски растенија

(1) Семенски и саден материјал на одделни видови на земјоделски растенија може да се стави во трговија само доколку ги исполнува условите за производство, квалитет и други услови утврдени со овој закон, Законот за здравјето на растенијата и Законот за Државниот инспекторат за земјоделство.

(2) Доколку за семенски и саден материјал од одделни видови на земјоделски растенија категоријата не е пропишана, со него може да се тргува ако ги исполнува минималните услови во поглед на квалитетот.

(3) Семенскиот и садниот материјал мора да се складира во соодветни магацински простории, односно површини пред да се пушти во трговија.

(4) Семенскиот и садниот материјал од сорти на земјоделски растенија кои се генетски модифицирани мораат да ги исполнуваат, покрај условите на овој член и прописите кои ја уредуваат трговијата на генетско модифицираните сорти и да бидат дополнително означени како генетски модифицирани сорти согласно со прописите на Европската унија.

(5) Ако семенскиот и садниот материјал од сорти за земјоделски растенија е третиран со производ за заштита на растенија, производот за заштита на растенија мора да биде означен на етикетата од амбалажата.

(6) Семенскиот и садниот материјал од сорти на земјоделски растенија може да се стави во трговија само ако ги исполнува условите за квалитет, и тоа за:

- семенскиот материјал: аналитичка чистота, 'ртливост, влага, присуство на семе од други видови растенија, семе од плевел и слично и
- садниот материјал: автентичност на сортата и подлогата, вегетативна развиеност.

(7) Семенскиот и садниот материјал се произведува под контрола на Управата, која со сертификат потврдува дека семенскиот и садниот материјал ги исполнува условите за трговија. Сертификатот го придружува семенскиот и садниот материјал што се става во трговија.

(8) По исклучок на ставот (6) од овој член семенски и саден материјал од категориите предосновен и основен семенски и саден материјал може да се стави во трговија и во случај кога не ги исполнува условите за квалитет на семенскиот и садниот материјал, со посебна дозвола на министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство за да не се прекине континуитетот за натамошна репродукција на семето од пониските категории и спречување на настанување на поголеми економски штети на семето и садниот материјал.

(9) Семенскиот и садниот материјал кој не е сертифициран, соодветно спакуван и етикетиран не смее да се стави во трговија.

(10) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува начинот на пакувањето и препакувањето на семенскиот материјал од одделни видови, земањето примероци за анализа, сертифицирањето, етикетирањето на партиите семе, формата и содржината на етикетата, максималната големина на партија семе и методите за испитување на квалитетот на семенскиот материјал кај земјоделските растенија.

(11) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува начинот на пакувањето, препакувањето и етикетирањето, формата и содржината на етикетата, начинот и постапката за официјална сертификација на садниот материјал, како и условите во поглед на сортната чистота и квалитетот на садниот материјал од одделни видови земјоделски растенија.

(12) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува видовите и категориите на семенски и саден материјал од ставот (1) на овој член, како и поблиските услови за ставање во трговија.

Член 9

Услови во поглед на трговија на сортата

(1) Семенски и саден материјал од видови и сорти земјоделски растенија може да се стават во трговија само доколку сортата е запишана во националната сортна листа или во Европскиот заеднички каталог на сорти од земјоделски растителни видови, со исклучок на семенски и саден материјал од овошните растенија, украсните растенија, саксиско цвеќе, мицелиум за размножување на габи и семе од треви кои не се наменети за семенска мешавина.

(2) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува видовите на земјоделски растенија кои мора да се запишат во националната сортна листа.

Член 10

Исклучок во поглед на сортата

(1) Управата може, по барање на снабдувачот, да дозволи трговија на пропишана количина на семенски и саден материјал од сорта која е во постапка на испитување за внесување во националната сортна листа од житни, фуражни, репа, градинарски, маслодајни и влакнодајни растенија, компир и винова лоза.

(2) Управата води евиденција за количините на семенскиот и садниот материјал од ставот (1) на овој член.

(3) Семенскиот и садниот материјал од ставот (1) на овој член мора да е етикетиран ка- ко семенски и саден материјал на сортата која е во постапка за испитување за запишување во национална сортна листа.

(4) Количината на семенскиот и садниот материјал од ставот (1) на овој член и начинот на водење на евиденцијата ги пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Член 11

Привремени исклучоци за трговија

(1) Ако за тековната година нема на располагање доволно количини на семенски и саден материјал кој ги исполнува пропишаните услови за квалитет и е запишан во национална сортна листа, министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство може на барање на снабдувачот да дозволи привремено, а најмногу за период од една година трговија со количини на семенски и саден материјал од сорти кои не ги исполнуваат тие услови.

(2) Семенскиот и садниот материјал од сорти на земјоделски растенија од ставот (1) на овој член мора да биде посебно обележан на официјалната етикета на секое пакување на семенски и саден материјал за условите кои не ги исполнува.

(3) Снабдувачот не смее да пушти во трговија семенски и саден материјал што не е обележан согласно со ставот (2) на овој член.

Член 12

Семенска мешавина

(1) Семенски материјал од житни и фуражни растенија може да се стави во трговија во вид на мешавина на семиња од различни сорти или видови (во натамошниот текст: семенска мешавина), согласно со условите од членот 8 ставови (5) и (6) на овој закон и ако:

- секоја состојка на семенската мешавина ги исполнува условите за трговија пропишани во членот 8 став (9) на овој закон и се сертифицирани,

- семенски мешавини за фуражни растенија наменети за сточна храна се евидентирани во Управата и

- ги исполнува услови за пакување и етикетирање за семенската мешавина, согласно со прописот од членот 8 став (8) на овој закон.

(2) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува формата и содржината и начинот на водење на евиденцијата од ставот (1) алинеја 2 на овој член.

Член 13

Евиденција на семенски мешавини

(1) Производителот на семенската мешавина води евиденција за семенската мешавина.

(2) Управата води евиденцијата на семенски мешавини за видот на семенската мешавина и намената за употреба на секоја семенска мешавина.

(3) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува формата и содржината и начинот на водење на евиденцијата од ставовите (1) и (2) на овој член.

Член 14

Исклучоци за испитувања

(1) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство може да одобри користење на мали количини на семенски и саден материјал кои не ги исполнуваат условите за трговија пропишани со овој закон, а кои се наменети за научни цели, селекција, официјално испитување или за инспекциски надзор.

(2) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги утврдува количините на семенски и саден материјал од сорти на земјоделски растенија од ставот (1) на овој член.

IV. ПРОИЗВОДСТВО И ПОДГОТОВКА ЗА ТРГОВИЈА НА СЕМЕНСКИ И САДЕН МАТЕРИЈАЛ ОД СОРТИ НА ЗЕМЈОДЕЛСКИ РАСТЕНИЈА

Член 15

Обврски на снабдувачот

(1) Снабдувачот е должен да обезбеди семенскиот и садниот материјал за земјоделски растенија кој ги става во трговија да ги исполнуваат условите за производството и подготовката за трговија пропишани со овој закон.

(2) Снабдувачот треба да ги исполнува условите за производство од членот 5 на овој закон и поблиските услови што ги пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство, како и другите услови утврдени од оваа глава.

Член 15-а

Снабдувачот е должен телефонскиот број на Државниот инспекторат за земјоделство за пријавување на неправилности од областа на семенскиот и садниот материјал да го истакне на видно место на влезот на продажните места, магацините и деловните простори.

Член 16

Обврска за евидентирање на посевите и насадите за производство

(1) Снабдувачот кој произведува семенски и саден материјал од сорти на земјоделски растенија мора да ги евидентира состојбите на семенските посеви и насадите од саден материјал.

(2) Снабдувачот кој врши подготовка за трговија на семенски материјал е должен да изврши сушење, чистење, сортирање, третирање со производи за заштита на растенијата, пакување, етикетање и слично, а за садниот материјал сортирање, пакување, етикетање и слично.

(3) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува формата и содржината и начинот за водење на евиденцијата од ставот (1) на овој член и поблиските услови за вршење на подготовката за трговија од ставот (2) на овој член.

Член 17

Стручна контрола над производството

(1) Работите на стручна контрола на семенските посеви, односно насади на објектите за производство, складирање и подготовка на семенски и саден материјал од земјоделски растенија за трговија и земање на мостри за испитување со кои се потврдува дали семенскиот и садниот материјал ги исполнуваат условите, може да ги вршат овластени лица од членовите 59 и 60 на овој закон, за што се должни да изготват извештај и да го достават до Управата во рок од 30 дена по завршување на последниот преглед.

(2) Стручна контрола на семенски посеви, односно насади и земање мостри за испитување, можат да вршат и стручни правни и физички лица назначени од страна на Управата врз основа на јавен оглас. Стручните правни и физички лица за својата работа одговараат пред Управата и се должни за стручната контрола да изготват и на Управата да и достават извештај во рок од 30 дена.

(3) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство го пропишува начинот и постапката за вршење на стручна контрола и на земање мостри за испитување, како и условите за производство што треба да ги исполнуваат посевите и насадите и условите кои треба да ги исполнуваат лицата од ставовите (1) и (2) на овој член и начинот на нивната работа.

Член 18

Официјално сертифицирање на семенски и саден материјал од видови на сорти на земјоделски растенија

(1) Снабдувачот е должен на Управата и на овластеното правно лице од членот 59 став (1) од овој закон, да ги пријави посеаните површини со семенски и саден материјал на сорти на земјоделски растенија, а овластеното правно лице му издава "Сертификат за извршена стручна контрола на произведениот семенски и саден материјал.

(2) За секоја количина семе што ги исполнува условите за сертифицирање од членот 8 став (6), од овој закон, овластеното правно лице од член 60 став (1) на овој закон издава "Сертификат за квалитетот на семето на земјоделски растенија.

(3) Управата на снабдувачот му издава "Сертификат за конечно сертифицирано семе" врз основа на сертификатите од ставовите (1) и (2) од овој член и/или "Сертификат за конечно сертифициран саден материјал" врз основа на сертификатот од став (1) на овој член во рок од 15 дена од добивање на сертификатите од ставовите (1) и (2) од овој член.

(4) Семенски и саден материјал мора да ги исполнува условите за здравствена состојба согласно со Законот за здравјето на растенијата.

(5) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува начинот и постапката за производство на официјално сертифициран семенски и саден материјал од видови и сорти на земјоделски растенија, како и роковите, формата и содржината на пријавата.

Член 19

Услови за производство и етикетање на растителни видови за кои не е потребна официјална сертификација

(1) По исклучок од членот 18 на овој закон, за одделни видови на сорти на земјоделски растенија не е потребна официјална сертификација за производство и етикетање.

(2) Видовите на сорти на земјоделски растенија од ставот (1) на овој член и начинот на остварување на правото за ослободување од обврската за сертифицирање ги пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

(3) Дозвола за ослободување од обврската за сертифицирање ја издава Управата.

(4) Исполнувањето на условите пропишани во ставот (2) на овој член, ги проверува надлежниот инспектор.

(5) Доколку надлежниот инспектор утврди дека снабдувачот не ги исполнува условите од ставот (2) на овој член и предлага на Управата одземање на дозволата од ставот (3) на овој член.

Член 20
Официјално потврдување на семенска
мешавина

(1) Сертификат за конечно сертифицирано семе од семенска мешавина од житни и фуражни растенија врз основа на сертификат за извршена стручна контрола на произведениот семенски материјал и сертификат за испитување на квалитетот на семенскиот материјал на компонентите на мешавината издава Управата во рок од 15 дена, по добивање на сертификатите од член 18 ставовите (1) и (2) на овој закон.

(2) Снабдувачот кој е производител на семенска мешавина од житни и фуражни растенија поднесува барање до Управата за добивање на сертификат од став (1) на овој член.

(3) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува начинот и постапката за сертификација, формата и содржината на сертификатот, содржината на барањето, формата и содржината на етикетата и висината на трошоците за издавање на официјални етикети.

Член 21
Рано движење на семето

(1) Управата може да му одобри на првиот купувач на семето да располага со категориите на основно и сертифицирано семе, пред да се заврши процесот на испитувањето на 'ртливоста на семето кога за тоа постојат објективни причини за што издава сертификат за рано движење на семето.

(2) Сертификатот за рано движење на семето се доделува само по изготвен привремен аналитички извештај за семето, со кој се потврдува дека семето ги исполнува пропишаните услови за квалитет, и тоа: аналитичка чистота, отсуство на семе од други видови на растенија, отсуство на семе од плевел.

(3) Во сертификатот на семето од ставот (1) на овој член се внесува името и адресата на првиот примател на семето.

(4) Снабдувачот доставува до Управата и привремен извештај за 'ртливост кој потврдува дека семенскиот материјал го исполнува минималниот постигнат стандард за 'ртливост за тие видови на семе. Постигнатиот стандард за 'ртливост на семето се става на етикетата која е прикачена на секое пакување на семе со името и адресата на снабдувачот и регистарски број на партијата семе.

(5) Доколку Управата утврди дека партијата на семенскиот материјал за земјоделски растенија во поглед на 'ртливоста не ги исполнува пропишаните услови од членот 8 на овој закон, со решение го одбива официјалното сертифицирање на семенскиот материјал за земјоделски растенија.

(6) По решението од ставот (5) на овој член може да се изјави жалба до министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство. Жалбата не го одлага извршувањето на решението.

(7) Со семенскиот материјал за земјоделски растенија од овој член не смее да се тргува до издавање на официјален сертификат.

Член 22
Исклучоци во поглед на сертифицирањето

Семенскиот и садниот материјал кој е размножуван за извоз врз основа на меѓусебен договор, семенскиот и садниот материјал кој се користи за испитување и опити и семенскиот и садниот материјал кој се користи за научни цели и селекција, нема да е предмет на сертификација и не се става во трговија во Република Македонија.

Член 23
Етикетирање

(1) Сертифициран семенски и саден материјал што се става во трговија се обележува со официјални етикети издадени од Управата или правно лице кое е овластено од Управата врз основа на барање поднесено од снабдувачот и со етикетите на снабдувачот.

(2) Официјалните етикети мора да се во согласност со условите на OECD и ISTA.

(3) За видовите на земјоделски растенија за кои не е потребна официјална сертификација снабдувачот има право и обврска да стави свои етикети.

(4) Трошоците за издавање на официјални етикети од став (1) на овој член се на товар на снабдувачот во рамките на реално направените трошоци за издавање на официјални етикети.

(5) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува формата и содржината на барањето, начинот и висината на надоместокот за издавање на официјални етикети.

Член 24
Официјално преиспитување

Семенскиот и садниот материјал за видови на земјоделски растенија кои биле официјално сертифицирани и обележани можат да се преиспитаат и повторно официјално да се сертифицираат по претходно барање од снабдувачот до Управата.

Член 25
Евиденција на сертифицирањето
на производството

(1) Управата води евиденција за производство на сертифициран семенски и саден материјал од сорти на видови на земјоделски растенија и биланси за произведен сертифициран семенски и саден материјал за тековната година. Во евиденцијата се внесуваат податоци за површините регистрирани за производство на семенски и саден материјал според вид, сорта и категорија на семе и саден материјал, површините одобрени за производство на семе и саден материјал според вид, сорта и категорија на семе и саден материјал и количината на сертифицираното семе и саден материјал според вид, сорта и категории.

(2) Производителите на семенски и саден материјал се должни два пати во годината да ја известат Управата за произведеното, продаденото и количеството на залиха на семенски и саден материјал и

(3) Изработените податоци од ставовите (1) и (2) на овој член Управата ги објавува во билтенот на Управата и податоците ги чува три години од нивното внесување.

V. УВОЗ НА СЕМЕНСКИ И САДЕН МАТЕРИЈАЛ

Член 26
Услови за увоз на семенски и саден материјал

(1) Семенски или саден материјал на одделен вид на земјоделски растенија може да увезува само увозник кој е регистриран во регистар на увозници согласно со членот 5 на овој закон, на одреден вид на семе и саден материјал (во натамошниот текст: увозник).

(2) Семенскиот и садниот материјал од видови на сорти на земјоделски растенија може да се увезува доколку ги исполнува условите пропишани со овој закон и Законот за здравјето на растенијата.

(3) Семенскиот или садниот материјал од видови на сорти на земјоделски растенија од членот 9 на овој закон, може да се увезува доколку сортата е запишана во националната сортна листа или Европскиот заеднички каталог на сорти од земјоделски растителни видови со исклучок на овошните и украсните растенија и доколку се исполнети условите од ставовите (1) и (2) на овој член.

(4) Сортите запишани во националната листа или Европскиот заеднички каталог на сорти од земјоделски растителни видови можат да се увезат исклучиво преку овластени застапници во Република Македонија согласно со Законот за трговските друштва.

Член 27

Трговија на увезен семенски и саден материјал од видови на земјоделски растенија

(1) Увезениот семенски и саден материјал од видови на земјоделски растенија може да се стави во трговија, доколку ги исполнува условите пропишани со овој закон и со Законот за здравјето на растенијата и доколку:

- прописите на земјата извозничка се еквивалентни на прописите на Република Македонија и доколку семенскиот и садниот материјал се произведени според тие прописи,

- семенскиот материјал од видови на земјоделски растенија одгледувани во земјата извозничка е во согласност со меѓународните прописи за семе на OECD, испитуван е во согласност со методите на ISTA и е здравствено исправен според условите пропишани од IPPC и

- садниот материјал од видови на земјоделски растенија одгледувани во земјата извозничка е во согласност со меѓународните прописи за здравје и квалитет на саден материјал и ги исполнува условите од Законот за здравјето на растенијата.

(2) Управата проверува, по службена должност, во случај на сомневање или на барање на увозникот дали се исполнети условите за сертификација на семенски или саден материјал за земјоделски растенија кој е произведен во земја извозничка и дали нејзините прописи на земјата се еквивалентни на прописите на Република Македонија.

(3) Увезениот семенски и саден материјал за да се стави во трговија мора да има и контролна марка - етикета со сериски број издадена од Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство - Управа за семе и саден материјал.

(4) Со контролната марка - етикета од ставот (3) на овој член се потврдува дека увезениот семенски и саден материјал ги исполнува условите од ставот (1) на овој член.

(5) Формата и содржината, начинот на издавање, евиденцијата за издадените и начинот на ставање на контролната марка - етикета ги пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

(6) Надоместокот за издавањето на контролна марка - етикета е на товар на снабдувачот и се уплатува во Буџетот на Република Македонија.

(7) Висината на надоместокот за издавање на контролните марки - етикети се утврдува во висина на реално направените трошоци за печатење и чување на контролните марки - етикети.

(8) Висината на надоместокот од ставот (6) на овој член ја определува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

(9) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува одделните видови и категории на семенски и саден материјал и поблиските услови за нивен увоз утврдени во ставот (1) на овој член.

Член 28

Постапка при увоз

(1) Увозникот е должен пред увозот секоја пратка на семенски и саден материјал за земјоделски растенија, да ја пријави на државен фитосанитарен инспектор за инспекциски преглед.

(2) Содржината на пријавата од ставот (1) на овој член ја пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

(3) Инспекцискиот преглед на пратката на семенски или саден материјал од ставот (1) на овој член се врши на првото влезно место во Република Македонија.

(4) Инспекцискиот преглед на пратката за квалитетот на семенски или саден материјал се врши во определени места во внатрешноста во Република Македонија кои се под царински надзор, од страна на Државниот инспекторат за земјоделство.

(5) Царинските органи ќе ја започнат постапката на пуштање на стоката во слободен промет откако државниот фитосанитарен инспектор и државниот инспектор за земјоделство дозволат увоз, односно трговија на семенскиот и садниот материјал согласно со овој закон и прописите за здравјето на растенијата.

а) државниот фитосанитарен инспектор со инспекциски преглед утврдува дали:

- увозникот е запишан во соодветниот регистар на увозници за увоз на пратки од семенски или саден материјал кој треба да се увезува и

- семенскиот или садниот материјал ги исполнува условите за увоз од членот 26 на овој закон.

б) државниот инспектор за земјоделство со инспекциски преглед утврдува дали семенскиот и садниот материјал ги исполнува условите за квалитет од овој закон.

(6) При инспекцискиот преглед државниот фитосанитарен инспектор и државниот инспектор за земјоделство можат да земаат мостри од семенскиот или садниот материјал за земјоделски растенија и да ги испратат на анализа во овластена лабораторија согласно со членот 60 на овој закон.

(7) Доколку се исполнети условите за увоз од членот 26 на овој закон, државниот фитосанитарен инспектор по извршениот преглед дозволува увоз на семенски или саден материјал.

(8) Доколку државниот фитосанитарен инспектор врз основа на извршениот инспекциски преглед, односно на резултатите од анализата на земените примероци утврди дека семенскиот или садниот материјал за земјоделски растенија не ги исполнува условите за увоз од членот 26 на овој закон, со решение забранува увоз на таков семенски или саден материјал.

(9) Трошоците за земање на примероците и анализите на семенскиот и садниот материјал за земјоделски растенија кои биле извршени на барање на фитосанитарниот инспектор ги сноси увозникот кај кој биле земени примероците доколку наодот на анализите е неповолен за увозникот.

(10) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ја пропишува висината и начинот на наплата на реално направените трошоци од ставот (9) на овој член.

(11) Копијата на решението од ставот (8) на овој член државниот фитосанитарен инспектор ја испраќа во Фитосанитарната управа и Управата.

Член 29 Исклучоци

(1) Семенскиот или садниот материјал од видови на земјоделски растенија не подлежи на надзор од страна на државниот фитосанитарен инспектор во случај кога се работи за:

- примероци на семенски и саден материјал за официјално испитување или за складирање во ген банка, за научни цели и селекција, испитувања и опити и доколку количеството на семенски и саден материјал не надминува количества пропишани согласно со членот 14 на овој закон и

- одредени количества на семенски и саден материјал во оригинално пакување наменети за лична употреба придружени со фитосанитарен сертификат.

(2) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува количествата на семенски и саден материјал од видови на земјоделски растенија во оригинално пакување кои можат да се увезуваат за лична употреба.

Член 30 Посебна увозна дозвола

(1) По исклучок на одредбите од членот 27 на овој закон, државен фитосанитарен инспектор може да дозволи увоз на семенски и саден материјал од видови на сорти на земјоделски растенија кој е несертифициран и кој не е запишан во националната сортна листа, ако Управата пред увозот за тој материјал даде посебна увозна дозвола.

(2) Увозникот поднесува до Управата барање за посебна увозна дозвола.

(3) Содржината на барањето од ставот (2) на овој член ги пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

(4) Управата ја издава посебната дозвола од ставот (1) на овој член доколку се увезува семенски или саден материјал од видови на земјоделски растенија:

- кој треба да се подготви за трговија и официјално сертификарање во согласност со овој закон и Законот за здравјето на растенијата и доколку во странската држава бил произведен и под официјален надзор и потврден како несертифициран семенски или саден материјал за земјоделски растенија и призната му е еднаква вредност,

- заради размножување во Република Македонија за што увозникот до Управата мора да достави и писмена изјава дека размножениот семенски или саден материјал во целост ќе го извезе и

- за сортата која е во постапка на испитување за запишување во национална сортна листа и количеството кое не ги надминува максималните количества согласно со прописот од членот 8 став (12) на овој закон.

(5) Увозникот мора посебната увозна дозвола од ставот (3) на овој член да ја приложи кон пријавата за инспекциски преглед од членот 28 став (1) на овој закон.

(6) Управата води евиденција за издадените дозволи од ставот (1) на овој член.

(7) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува формата и содржината на образецот за посебната увозна дозвола од ставот (1) на овој член и начинот на водење на евиденцијата од ставот (6) на овој член.

Член 31 Обврски на увозникот

(1) Увозникот кој увезува семенски и саден материјал за земјоделски растенија заради извоз од членот 30 став (4) алинеја 2 на овој закон, поднесува доказ до Управата дека размножениот семенски или саден материјал во целина ќе го извезува во рок што ќе му го определи Управата.

(2) Управата ќе обезбеди официјални етикети за етикетање на семенскиот и садниот материјал кој се увезува согласно со ставот (1) на овој член.

Член 32 Извештај за увезен семенски и саден материјал

(1) Снабдувачите кои увезуваат семенски и саден материјал од земјоделски растенија се должни два пати годишно да достават извештај до Управата за увезениот, продадениот и останатиот на залиха семенски и саден материјал.

(2) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува формата и содржината на извештајот од ставот (1) на овој член.

VI. ДОПОЛНИТЕЛНА КОНТРОЛА НА СЕМЕНСКИ МАТЕРИЈАЛ ЗА ЗЕМЈОДЕЛСКИ РАСТЕНИЈА

Член 33 Постконтрола

(1) Управата организира постконтрола во опитни полиња на репрезентативен примерок од партии на семе вклучувајќи и увезени партии на семе кои се размножуваат за натамошно производство на семенски материјал.

(2) Во опитните полиња се утврдува идентитетот и чистотата на сортата од страна на овластени лица, согласно со член 59 став (1) на овој закон, со цел да се одреди дека партијата на семе има правилен идентитет на сортата и ги исполнува соодветните стандарди за чистота на сортата што се однесува за таа категорија на семенски материјал.

(3) Наодите од опитните полиња за постконтрола ги користи Управата заедно со резултатите од овластените правни лица за стручна контрола на семенски посеви, согласно со членот 17 став (2) на овој закон, на посеви на семе за да се определи дали посевите на семе можат да се одобрат за производство на семе и во која категорија и сорта.

(4) Доколку наодите од опитните полиња за постконтрола укажуваат на присуство на примеси на сорта во партија на семе што би било тешко да се открие во текот на контролата на овластените правни лица за стручна контрола на семенски посеви, резултатите од опитните полиња ќе се земат предвид при правеењето на анализата на прегледите за извршената стручна контрола.

(5) За да се следи квалитетот на последната сертифицирана категорија на семе што е пропишана за ставање во трговија и да се провери ефикасноста на шеми-те за сертифицирање на семе, најмногу 10% за самоопрашувачки видови и најмногу 20% за видови со вкрстено опрашување од вкупно пријавените партии на семе по видови ќе се одгледуваат заради утврдување на идентитетот и чистотата на сортата во опитни полиња за постконтрола.

(6) Остатокот од семето земено за испитување на квалитетот се користи за посејување на опитните полиња за постконтрола.

(7) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство за одделни видови на земјоделски растенија го пропишува начинот на земање на мостри, постапката за вршење постконтрола и го одредува процентот на мострите кој се вклучува во постконтролата.

VII. ПРИЈАВУВАЊЕ, ИСПИТУВАЊЕ, ОДОБРУВАЊЕ И ЗАПИШУВАЊЕ НА СОРТА ВО НАЦИОНАЛНАТА СОРТНА ЛИСТА

Член 34

Национална сортна листа

(1) Националната сортна листа е официјален список на видови на сорти на земјоделски растенија кои се дозволени за ставање во трговија.

(2) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува видовите на земјоделски растенија кои задолжително се запишуваат во националната сортна листа, како и начинот и постапката на пријавување, испитување, признавање, одобрување и запишување.

(3) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ја пропишува постапката за запишување на сортата во националната сортна листа и за водење на националната сортна листа.

Член 35

Пријавување

Запишување на сорта во националната сортна листа се врши врз основа на пријавата која ја поднесува:

- селекционер, односно одржувач на сорта, или друго правно или физичко лице овластено од нив,
- сопственик на правото за сорти кои се заштитени во Република Македонија или се во постапка за заштита на сорта и
- странско физичко или правно лице, преку застапник во Република Македонија согласно со Законот за трговските друштва.

Член 36

Поднесување на пријава за запишување на сорта во национална сортна листа

(1) Пријавата за запишување на сорта во националната сортна листа се поднесува до Управата.

(2) Доколку пријавата се однесува за сорта на трева која не е наменета за производство на добиточна храна, или на сорта која ќе се употребува исклучиво како матична состојка за добивање на хибридна сорта или сорта која е генетски модифицирана, тоа мора посебно да се наведе во пријавата.

(3) Податоците за создавање на сортата во пријавата се доверливи.

(4) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ја пропишува содржината на пријавата.

Член 37

Услови за запишување на сорта во национална сортна листа

(1) Управата ја запишува сортата во национална сортна листа доколку:

- Сортата има DUS – тест, VCU – тест и име согласно со член 41 од овој закон или
- Сорти со заштитена географска ознака на потекло (екотип) или сортата е општо позната.

(2) Сортата доколку е генетски модифицирана, Управата ја запишува во националната сортна листа доколку ги исполнува условите за упис од став (1) алинеа 1 на овој член, да е во согласност со прописите за генетски модифицирани сорти и да не е штетна за здравјето на човекот, животните, животната средина и природата. Генетските модифицирани сорти да бидат јасно означени како такви во Националната сортна листа.

Член 38

Различност, еднообразност и стабилност на сортата и општо позната сорта

(1) Сортата е различна доколку јасно се разликува од која било друга општопозната сорта во моментот на пополнување на пријавата.

(2) Сортата е еднообразна доколку отстапувањата што можат да се очекуваат за одредени карактеристики при размножувањето, не ги променат нејзините битни карактеристики.

(3) Сортата е стабилна, доколку нејзините релевантни карактеристики остануваат постојани по повторно размножување или во случај во посебен циклус на размножување, на крајот од секој таков циклус останале непроменети.

(4) Сортата која е предмет на пријавата станува општо позната од датумот на пријавата, доколку врз основа на пријавата се додели селекционерско право или внесе во национална сортна листа.

(5) Општо позната сорта може да се утврди и во случај кога користење на сортата е во постапка на запишување во регистарот на сорти што го води призна-то професионално странско здружение, или сортата е запишана во референтна листа во една од земјите членки на UPOV.

Член 39

Вредност за производство и употреба

(1) Пријавената сорта има соодветна вредност за производство и употреба, доколку нејзините карактеристики во споредба со карактеристиките на стандардната сорта, односно на другите сорти на растенија кои веќе се запишани во националната сортна листа, дава подобри резултати при одреден начин на производство или што се однесува до производството во конкретна област создаваат корист во однос на растителното производство.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член пријавената сорта може да има соодветна вредност за производство и употреба доколку нејзините одделни карактеристики се послаби од споредуваната сорта ако преовладуваат други подобри карактеристики на пријавената сорта.

Член 40 Испитување на сортата

(1) Различноста, еднообразноста и стабилноста на сортата - DUS тест, како и нејзината вредност за производство и употреба, се проверуваат со сортни опити и со лабораториски и други тестови (во натамошниот текст: испитување на сортата) според пропишаните постапки и методи. Пропишаното количество на семенски и саден материјал за испитување на сортата, мора да го обезбеди пријавувачот.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член за определени видови на земјоделски растенија не е потребно испитување на производната и употребната вредност.

(3) Доколку пријавувачот во пријавата посочи дека веќе е извршено испитување за различност, еднообразност и стабилност на сортата во Република Македонија, или во една од државите членки на Европската унија, односно земја членка на Конвенцијата на UPOV, повторно испитување не е потребно. Пријавувачот може на Управата да и ги достави резултатите од пробите - DUS тест.

(4) За сортите кои се генетски модифицирани, испитување на сортата се врши по постапка во согласност со овој закон и прописите кои го уредуваат постапувањето со генетски модифицирани организми.

(5) Испитувањето на сортата го врши овластено лице согласно со членовите 59 и 60 на овој закон.

(6) Трошоците за испитувањата од ставот (1) на овој член, како и трошоците во врска со добивање на резултатите од пробите од ставот (3) на овој член ги сноси пријавувачот и се уплатуваат во Буџетот на Република Македонија, а се користат за надоместување на трошоците на постапката за испитување на сортата и за чување на референтните примероци во ген банка.

(7) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува постапките, методите за испитувањето на сортите од ставот (1) на овој член, видовите и сорти на земјоделски растенија за кои не е потребно испитување на производна и употребна вредност од ставот (2) на овој член, потребните количини на семенски и саден материјал и висината на надоместување на трошоците за испитување на сорта од ставот (6) на овој член, како и висината за надомест за работата на Комисијата од членот 55 став (1) на овој закон.

Член 41 Име на сорта

(1) Име на сорта може да биде секој збор, комбинација на зборови и комбинација на зборови и бројки или комбинација на букви и бројки, освен ако со прописите кои ја уредуваат заштитата на новите сорти на растенија поинаку не е уредено. Името на сортата мора да овозможи разликување на сорта од која да е друга општо позната сорта, од ист вид. Името на сорта не смее да биде навредливо или да доведува до забуна особено во поглед за потеклото на сортата и нејзините особини.

(2) Ако сортата е веќе заштитена или запишана во националната сортна листа во една од државите членки на Европската унија, односно потписничките на Конвенцијата на UPOV, името на сортата во националната сортна листа на Република Македонија треба да биде истото име, како што се употребува во регистарот на заштитени сорти или во листата во една од државите членки на Европската унија или држави членки на UPOV.

(3) Името на сортата може да биде променето по претходно барање на снабдувачот на семенски и саден материјал доколку името на сортата е променето од носителот на селекционерското право на сортата за што министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство издава решение и го објавува во "Службен весник на Република Македонија" и во Билтенот кој го издава Управата.

Член 42 Приговор против името на сортата

(1) Управата ја проверува соодветноста на предлогот за името на сортата и името на сортата го објавува во "Службен весник на Република Македонија" и во Билтенот кој го издава Управата.

(2) Против името на сортата, може секој кој смета дека му е повреден правниот интерес, во рок од 60 дена од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија", да поднесе приговор до Управата. Приговорот мора да е во писмена форма и образложен.

(3) Доколку приговорот е оправдан, Управата го повикнува пријавувачот од ставот (1) на овој член во рок од 60 дена од приемот на повикот, да даде нов предлог за името на сортата.

Член 43 Обработка на резултатите од испитувањата

(1) По добиените резултати од испитувањата, Управата или правно лице кое е овластено од Управата врши статистичка обработка на истите и проверува дали се исполнети условите од членот 37 став (1) алинеја 1 на овој закон.

(2) Доколку Управата, врз основа на резултатите од испитувањата, се сомнева дека се исполнети условите од членот 37 став (1) алинеја 1 на овој закон, може да побара стручно мислење од комисијата од членот 55 на овој закон.

(3) Комисијата од ставот (2) на овој член мора мислењето од ставот (1) на овој член да го достави до Управата најдоцна во рок од 30 дена од поднесувањето на барањето.

(4) Управата кога ќе утврди дека се исполнети условите од членот 37 став (1) на овој закон, од пријавувачот бара во рок од 15 дена да и ги соопшти податоците за одржувачот на сортата, кој ќе обезбеди одржување на сортата согласно со членот 45 на овој закон.

(5) Доколку пријавувачот во рокот од ставот (4) на овој член не и соопшти на Управата кој е одржувачот на сортата, се смета дека пријавувачот е одржувач на сортата.

Член 44 Издавање на решение

(1) Ако сортата ги исполнува условите за запишување во национална сортна листа од членот 37 на овој закон, а пријавувачот ги платил сите трошоци за добивање на резултатите од испитување на сортата, Управата издава решение за запишување на сортата во националната сортна листа.

(2) Со денот на издавање на решението сортата се запишува во национална сортна листа и тоа за период кој трае до крај на десеттата календарска година, по запишувањето на сортата во национална сортна листа.

(3) Сортите од овошје и винова лоза се запишуваат во национална сортна листа за период кој трае до крај на 25-та година по запишувањето на сортата во национална сортна листа.

(4) Доколку условите од ставот (1) на овој член не се исполнети, министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство со решение го одбива запишувањето на сортата во национална сортна листа.

(5) Против решението од ставот (4) на овој член може да се изјави жалба во рок од 15 дена до Државната комисијата за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

(6) Жалбата не го одлага извршувањето на решението.

Член 45 Обврски на одржувачот на сортата

(1) До истекот на периодот за кој сортата е запишана во националната сортна листа, одржувачот треба да обезбеди одржување на сортата за да се сочува различноста, еднообразноста и стабилноста на сортата.

(2) Одржувачот на сортата која е запишана во националната сортна листа плаќа годишен надоместок според тарифа што ја донесува Владата на Република Македонија. Средствата од надоместокот се уплатуваат во Буџетот на Република Македонија, а ќе се користат според Програмата за семе и саден материјал од членот 57 на овој закон за надоместок на трошоците за одржување на сортата. Надоместокот се плаќа најдоцна до 31 јануари за тековната година. Доколку годишниот надоместок одржувачот не го плати сортата се брише од националната сортна листа.

(3) Одржувачот на сортата е должен на барање на Управата без паричен надоместок да набави примерок на семенски и саден материјал на сортата во рок кој го одредува Управата кој не смее да е пократок од 30 дена, за:

- проверка дали сортата се одржува за да се осигура дека е различна, еднообразна, стабилна и дека морфолошките карактеристики на сортата остануваат непроменети и
- обновување на референтниот примерок во ген банка.

Член 46 Контрола над одржувањето на сортата

(1) Управата врши контрола над одржување на сортата со кои проверува дали се зачувани различноста, еднообразноста и стабилноста на сортата согласно со пропишани постапки и методи.

(2) Управата добива примероци од семенски и саден материјал од сортата за испитување од ставот (1) на овој член од одржувачот на сортата.

(3) Доколку Управата врз основа на резултатите од испитувањата од ставот (1) на овој член утврди дека одржувачот на сортата не го обезбедува одржувањето на сортата на начин кој ги обезбедува морфолошките карактеристики, различноста, еднообразноста и стабилноста на сортата да останат непроменети, го поништува решението за запишување на сортата во националната сортна листа.

(4) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува постапките и методите со кои се проверува дали се зачувани различноста, еднообразноста и стабилноста на сортата.

Член 47

Постапка за бришење на сортата од националната сортна листа

(1) Управата со решение ја брише сортата од национална сортна листа со денот кога истекува периодот за кој била запишана во националната сортна листа.

(2) Семенскиот и садниот материјал на сортата која е избришана од националната сортна листа согласно со ставот (1) на овој член може да се сертифицира и да се стави во промет до 30 јуни од третата година по бришењето на сортата од националната сортна листа.

(3) Управата го објавува бришење на сортата од националната сортна листа во “Службен весник на Република Македонија” и во Билтенот кој го издава Управата.

(4) По бришење на сорта од национална сортна листа, референтни примероци од сортата се чуваат во ген банка.

Член 48

Други случаи на бришење на сорта од национална сортна листа

(1) Сортата се брише од националната сортна листа, ако:

- одгледувањето на сортата во Република Македонија ќе влијае негативно на здравјето на луѓето, животните или растенијата, животната средина и природата,
- одржувачот бара бришење на сортата пред истекот на важноста на решението,
- сортата не ја задржува различноста, еднообразноста и стабилноста – DUS тест
- престаната е важноста на селекционерското право или е поништено селекционерското право, и
- трошоците наменети за одржување на сортата во националната сортна листа не се платени.

(2) Бришењето на сортата од ставот (1) на овој член се врши со решение на Управата, кое се објавува во “Службен весник на Република Македонија” и во Билтенот на Управата.

(3) Против решението од ставот (2) на овој член може да се изјави жалба до Државната комисијата за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

(4) Жалбата не го одлага извршувањето на решението.

Член 49

Поништување на решението за запишување на сорта

(1) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство донесува решение за поништување на решението за запишување на сортата во националната сортна листа, доколку дополнително се утврди дека решението било донесено врз основа на неистинити и неточни податоци на пријавувачот на сортата.

(2) Против решението од ставот (1) на овој член може да се изјави жалба до Државната комисијата за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

(3) Жалбата не го одлага извршувањето на решението.

(4) Со поништувањето на решението од ставот (1) на овој член сортата се брише од национална сортна листа.

Член 50

Продолжување на запишувањето на сорта во национална сортна листа

(1) Пријавувачот на сортата може најдоцна две години пред истекот на периодот до кој сортата е запишана во национална сортна листа, до Управата да поднесе барање за продолжување на запишувањето на сортата во национална сортна листа.

(2) Управата проверува дали пријавувачот ја одржува сортата така што да се зачуваат различноста, еднообразноста и стабилноста на сортата.

(3) Ако е исполнет условот од ставот (2) на овој член, министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство донесува решение за продолжување на запишувањето на сортата во национална сортна листа.

(4) Запишувањето на сортата во национална сортна листа може да се продолжи најмногу до десет години за поделските и градинарските култури, а за овошни култури и винова лоза 25 години од денот на издавањето на решението за запишување на сортата во национална сортна листа.

(5) Формата и содржината на барањето од ставот (1) на овој член, како и начинот и постапката за продолжување на запишувањето ги пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Член 51

Упис на автохтони сорти во национална сортна листа

(1) По исклучок од членот 37 став (1) на овој закон, заради зачувување и користење на генетски ресурси во земјоделството, автохтони сорти кои не ги исполнуваат сите потребни услови можат да се запишат во националната сортна листа. Автохтоните сорти се означуваат како такви во националната сортна листа.

(2) Сортата од ставот (1) на овој член се запишува во национална сортна листа кога врз основа на резултатите од извршените истражувања или врз основа на локално познати податоци во однос на пројавените својства на сортата и нејзината вредност во зачувување на специфични природни и полуприродни живеалишта кои може да се загрозени од менување на генетската стабилност.

(3) Референтниот примерок на семенски и саден материјал од автохтона сорта запишана во националната сортна листа се чува во ген банка.

Член 51-а

Заштита на автохтони сорти

(1) За заштита на автохтоните сорти министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство формира Комисија за заштита на автохтоните сорти како советодавно стручно тело.

(2) Комисијата од ставот (1) на овој член е составена од 11 члена и тоа три члена од Управата и осум члена од стручни и научни установи.

(3) Комисијата од ставот (1) на овој член дава стручно мислење и предлози во врска со активностите потребни за инвенторизација, колекционирање, регенерација, карактеризација и други активности во врска со заштитата на автохтоните сорти.

(4) Средствата потребни за инвенторизација, колекционирање, регенерација, карактеризација и други активности во врска со заштитата на автохтоните сорти се обезбедуваат од програмата од членот 57 став (2) од овој закон.

Член 52

Објавување во „Службен весник на Република Македонија“

Запишувањето на сортите во националната сортна листа Управата го објавува во „Службен весник на Република Македонија“ и Билтенот на Управата.

Член 53

Чување на документација

(1) Управата за секоја сорта запишана во националната сортна листа чува податоци за:

- името на сортата или друго име со кое се пласира на пазар во друга земја,
- видот на кој сортата му припаѓа,
- карактеристиките на сортата, вклучувајќи ги и карактеристиките кои ја одредуваат производната и употребната вредност, освен за градинарски култури и треви кога одржувачот на сортата изјавил дека семенскиот материјал од таа сорта не е наменет за производство на сточна храна официјалниот опис на морфолошките карактеристики на сортата,

- датумот на запишување на сортата во националната сортна листа и датумот на обновување на запишувањето,

- датум на истекување на рокот на вакво запишување и

- име и адреса на авторот, одржувачот и сопственикот на правото на користење на сортата, или доколку има повеќе од еден одржувач, назначување на изворот од каде што можат да се добијат овие имиња и адреси.

(2) Управата ги чува податоците најмалку две години по донесувањето на решението за одбивање за запишување во националната сортна листа и седум години по бришење на сорта од национална сортна листа.

(3) Управата ќе дозволи увид во податоците од ставот (1) на овој член под услови и на начин утврдени со прописите за пристап на јавноста до податоците.

Член 54

Чување на примерок на семенски материјал на сортата

(1) Примерокот на семенскиот материјал на сортата која е запишана во националната сортна листа и одржувана се чува како референтен примерок.

(2) Референтните примероци од ставот (1) на овој член ги чува во ген банка.

(3) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува количините, условите и начинот на чување на референтните примероци од видови и сорти на земјоделски растенија, како и начинот на работа на ген-банката.

Член 55

Комисија за национална сортна листа

(1) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство формира Комисија за национална сортна листа на земјоделски растенија.

(2) Комисијата за испитување на сортата и национална сортна листа на земјоделски растенија се состои од девет члена, и тоа од Управата четири члена и од стручни и научни установи пет члена. Претседателот се избира од членовите на комисијата. Мандатот на претседателот и членовите на комисијата е четири години.

(3) Комисијата за националната сортна листа ги врши следниве работи:

1) расправа за резултатите од испитувањата на сортата, како и давање на стручно мислење во поглед на исполнувањето на условите од членот 37 став (1), во согласност со членот 43 став (3) на овој закон;

2) расправа и подготвува предлози за методите на испитување на сортите согласно со членот 40 став (1) и членот 56 став (1) на овој закон;

3) расправа и подготвува стручно мислење во поглед на предлози на сортите кои се вклучуваат во посебно испитување, во согласност со членот 56 став (6) на овој закон и

4) расправа за другите прашања од областа на семењарството.

(4) Комисијата за национална сортна листа на земјоделски растенија донесува деловник за начинот на работа.

(5) За работата на Комисијата за националната сортна листа на земјоделски растенија следува надоместок кој го утврдува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Член 56

Посебно испитување на сортите

(1) Кај одредени видови на земјоделски растенија кои се важни за производството, со посебни испитувања на сортите се утврдува вредноста на сортите за производство и употреба при различни технологии на производство, односно во различни еколошки прилики, со цел земјоделските производители да добијат детални податоци за особините на сортата.

(2) Посебно испитување на сортата го вршат правни лица овластени согласно со членот 59 на овој закон според програма која ја донесува Владата на Република Македонија по предлог на министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство за период од пет години.

(3) Со програмата од ставот (2) на овој член се пропишуваат:

- видови на земјоделски растенија кои се важни за производството во Република Македонија и локации на кои се вршат посебни испитувања кај одделни видови на земјоделски растенија и

- бројот на сортите кои во одделна година треба да бидат вклучени во посебно испитување, како и критериуми за нивно вклучување на одделната сорта во посебно испитување, особено во поглед на распространетост и соодветност на сортата за производство на одредено подрачје, и со определена агротехника.

(4) За спроведување на програмата од ставот (2) на овој член се обезбедуваат средства од Буџетот на Република Македонија.

(5) Во согласност со програмата од ставот (2) на овој член, Управата определува сорти кои ќе бидат вклучени во посебно испитување на сортите.

(6) Управата при избирањето на сортите за посебно испитување од ставот (5) на овој член, може да ги земе предвид предлозите на одржувачот на сортата, организацијата на производители, задруги, здруженијата и друштвата, кои вршат работа во областа на земјоделството. Управата пред избирањето на сортите за вклучување во програмата за посебно испитување го зема предвид стручното мислење на Комисијата за описна листа на препорачани сорти за полјоделски растенија, Комисијата за описна листа на препорачани сорти за овошни растенија и винова лоза и Комисијата за описна листа на препорачани сорти за градинарски, ароматични, зачински и лековити растенија.

(7) Управата може во посебно испитување да вклучи и други сорти, кои биле предложени во согласност со ставот (5) на овој член, а не ги исполнуваат критериумите определени во програмата, доколку предлагачот за вклучување на вакви сорти му ги плати трошоците целосно на овластеното лице од ставот (2) на овој член.

(8) Врз основа на резултатите од посебното испитување на сортите, Управата подготвува описна листа на препорачани сорти.

(9) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство формира Комисија за описна листа на препорачани сорти за полјоделски растенија, Комисија за описна листа на препорачани сорти за овошни растенија и винова лоза и Комисија за описна листа на препорачани сорти за градинарски, ароматични, зачински и лековити растенија.

(10) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство ги пропишува постапките и методите за посебно испитување на сортата, начинот и постапката на подготвување на листата на препорачани сорти, како и висината за надоместување на трошоците кои ги плаќа предлагачот.

(11) Комисиите од став (9) од овој член се составени од пет члена и тоа два члена од Управата и три члена од стручни и научни установи. Претседателот се избира од членовите на комисијата. Мандатот на претседателот и членовите на комисијата е четири години.

(12) За работата на комисиите од ставот (9) од овој член им следува надоместок на членовите од стручните и научните установи, чија висина ја утврдува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство во зависност од бројот и сложеноста на постапката на препорачаните сорти.

VIII. НАДЛЕЖНИ ОРГАНИ

Член 57

Управа за семе и саден материјал

(1) Управата за семе и саден материјал врши организациони и со нив поврзани стручни задачи од областа на производство, подготовка за трговија на семенски и саден материјал, пакување, сертифицирање, етикетање, трговија со семенски и саден материјал од сорти на земјоделски растенија и врши внесувања на сорти на земјоделски растенија во националната листа и друго.

(2) За работите од ставот (1) на овој член Владата на Република Македонија донесува годишна програма за семе и саден материјал.

Член 58

Задачи и овластување на Управата за семе и саден материјал

Управата покрај работите од членот 57 на овој закон врши и:

- изготвување и објавување на податоци за производство и сертифицирање на семенски и саден материјал,

- подготовка на извештаи, анализи, информации и други материјали од областа на семенарството, за органи и меѓународни организации кои Република Македонија мора да ги известува во согласност со прописите и врз основа на меѓународните договори ратификувани од Република Македонија,

- соработка со други органи, организации, здруженија и други правни лица во Република Македонија и во други земји,

- застапување на Република Македонија по овластување на министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство на собири на меѓународните органи и организации од областа на семето и садниот материјал, особено OECD и ISTA,

- може да бара податоци за семенски и саден материјал за земјоделски растенија и други податоци од областа на семенарството, од органите и организациите во други држави и

- врши и други работи утврдени со овој или друг закон.

IX ЈАВНИ ОВЛАСТУВАЊА

Член 59

Надлежност на Државната фитосанитарна лабораторија и овластени правни лица

(1) Државната фитосанитарна лабораторија е овластена да ги врши стручните контроли и испитувања од членовите 59 и 60 од овој закон, а министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство за извршување на определени работи во однос на стручната контрола на производство на семенски посеви и насади на саден материјал, подготвува за трговија на семенски и саден материјал, постконтрола и за испитување на видови на сорти од земјоделски растенија може да овласти правни лица кои ги исполнуваат условите во поглед на стручниот кадар, просторната и техничката опременост, врз основа на јавен конкурс.

(2) Во однос на стручниот кадар правните лица треба да имаат вработено најмалку едно лице со завршено високо образование од земјоделски науки, со три години работно искуство во областа на селекцијата, семеипроизводство и генетиката на земјоделските растенијата.

(3) Носителите на јавното овластување за вршење на задачи за кое им е дадено јавно овластување, се одговорни пред Управата.

(4) Овластувањето се одзема доколку носителот на јавното овластување повеќе не ги исполнува условите или работи во спротивност со овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон и поради што министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство го раскинува договорот.

(5) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство поблиску ги пропишува условите во поглед на просторната и техничката опременост од ставот (1) на овој член и условите и начинот на работа кои треба да ги исполнуваат лицата од ставот (1) на овој член.

(6) Исполнувањето на условите и спроведувањето на постапката за јавен конкурс од ставот (1) на овој член ги утврдува комисијата што ја формира министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

(7) Контролата и мониторинг над спроведувањето на јавните овластувања над правните и назначените стручни лица од ставот (1) на овој член и членот 17 став (2) на овој закон во нивното работење ги врши Државниот инспекторат за земјоделство и Управата.

(8) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство по давање на решение за овластување од ставот (1) на овој член склучува договор со правното лице кое добило овластување.

Член 60

Овластени лаборатории

(1) Испитување на квалитетот на семенскиот и садниот материјал, земање и чување на референтните примероци од видови на сорти на земјоделски растенија - ген банка, вршат лаборатории кои се акредитирани. До

започнување со работа на акредитираните лаборатории, испитувањето на семенскиот и садниот материјал ќе го вршат овластените лаборатории кои треба да ги исполнуваат условите во поглед на начинот на работа, кадарот, просторната и техничката опременост, врз основа на јавен конкурс, а за својата работа одговараат пред Управата.

(2) Испитувањата од ставот (1) на овој член се вршат врз основа на овој закон и меѓународните стандарди за испитување на семенскиот и садниот материјал.

(3) Лабораториите за испитување на квалитетот на семенскиот и садниот материјал во однос на стручен кадар е потребно да имаат вработено најмалку едно лице со завршен земјоделски факултет со соодветна насока, со работно искуство од најмалку три години во лабораторија.

(4) Условите во поглед на начинот на работа, просторната и техничката опременост од ставот (1) на овој член поблиску ги пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

(5) Исполнувањето на условите и спроведувањето на постапката за јавен конкурс од ставот (1) на овој член ги утврдува комисијата што ја формира министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

(6) Контролата над спроведувањето на јавните овластувања и мониторингот во нивното работење од ставот (1) на овој член го врши Управата.

(7) Министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство по давање на решение за овластување на лабораторијата од ставот (1) на овој член склучува договор.

(8) Овластувањето од ставот (7) на овој член министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство го одзема доколку носителот на јавното овластување повеќе не ги исполнува условите и работи спротивно на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон и го раскинува договорот.

(9) Работите на давателите на јавни услуги од членот 59 став (1) и ставот (1) на овој член се финансираат од сопствени приходи остварени со наплата на цената на дадените услуги, а некои услуги можат да бидат финансирани и од програмата предвидена во членот 57 став (2) на овој закон.

Член 61

Жалба

(1) Јавните овластувања од членовите 59 и 60 на овој закон се доделуваат со решение на министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

(2) Против решението од ставот (1) на овој член може да се изјави жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на решението до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

(3) Жалбата не го одлага извршувањето на решението.

X ПРОПИСИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Член 62

Покрај поблиските прописи предвидени со овој закон министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство може да донесе по потреба и други поблиски прописи за спроведување на овој закон.

XI НАДЗОР

Член 63
Спроведување

(1) Надзор над спроведувањето на одредбите на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон, врши Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство.

(2) Инспекциски надзор над спроведувањето на овој закон и прописите донесени врз основа на овој закон врши Државниот инспекторат за земјоделство, преку државни инспектори за земјоделство, а на граничните премини фитосанитарните инспектори.

Член 63-а
Постапка за едукација

(1) Доколку при вршењето на инспекцискиот надзор државниот инспектор за земјоделство утврди дека е сторена неправилност од член 67 од овој закон должен е да состави записник во кој ќе ја утврди сторената неправилност со укажување за отстранување на утврдената неправилност во рок од осум дена и со истовремено врачување на покана за спроведување на едукација на лицето или субјектот каде е утврдена неправилноста при вршењето на инспекцискиот надзор.

(2) Формата и содржината на поканата за едукација, како и начинот на спроведување на едукацијата ги пропишува министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

(3) Едукацијата ја организира и спроведува Државниот инспекторат за земјоделство, во рок не подолг од осум дена од денот на спроведувањето на инспекцискиот надзор.

(4) Едукацијата може да се спроведе за повеќе утврдени исти или истородни неправилности за еден или за повеќе субјекти.

(5) Доколку во закажаниот термин лицето или субјектот над кој се спроведува едукација не се јави на едукацијата, ќе се смета дека едукацијата е спроведена.

(6) Доколку лицето или субјектот над кој се спроведува едукација се јави на закажаната едукација и истата ја заврши, ќе се смета дека е едуциран по однос на утврдената неправилност.

(7) Доколку државниот инспектор за земјоделство при спроведување на контролниот надзор утврди дека се отстранети утврдените неправилности од став 1 на овој член, донесува заклучок со кој ја запира постапката на инспекциски надзор.

(8) Доколку државниот инспектор за земјоделство при спроведување на контролниот надзор утврди дека не се отстранети утврдените неправилности од став 1 на овој член, поднесува барање за поведување на прекршочна постапка пред надлежниот суд.

(9) Државниот инспекторат за земјоделство води евиденција за спроведената едукација на начин пропишан од министерот за земјоделство, шумарство и водостопанство.

Член 63-б

Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство – Државниот инспекторат за земјоделство за извршените контроли изготвува квартални извештаи и ги објавува на веб страницата на министерството на унифициран квартален преглед“.

Член 64

Задачи и овластувања на државниот инспектор за земјоделство и фитосанитарниот инспектор

(1) Во вршењето на инспекцискиот надзор, државниот инспектор за земјоделство има право да:

1) врши преглед на семенските посеви и насади и на растителните производи пуштени на пазар;

2) врши контрола кај производителите, доработувачите, трговците, увозниците, извозниците на семенски материјал и саден материјал, дали се запишани во соодветниот регистар што го води Управата и дали и понатаму ги исполнуваат пропишаните услови за вршење на дејностите, како и на соодветната документација (уверенија, сертификати, испратници, фактури, приемници и други пропишани документи);

3) врши контрола на семенскиот и садниот материјал што е пуштен во трговија, дали сорта-та е запишана во националната сортна листа, дали ги има потребните документи за квалитет и здравствена исправност, рокот на важење на документите, дали е соодветно спакуван и означен на пропишан начин, соодветна примена на условите предвидени во членовите 11, 12, 13, 15, 21 и 22 на овој закон;

4) врши контрола на семенскиот и садниот материјал од сорти земјоделски растенија кои се генетски модифицирани и кои мораат да бидат дополнително означени како генетски модифицирани;

5) зема мостри за анализа доколку оцени дека материјалот што е пуштен на пазарот, отстапува од пропишаниот квалитет и здравствената исправност;

5-а) да присуствува при земање на мостра за сертификација на семенски и саден материјал на овластеното лице од овластената лабораторија;

6) привремено, до одлука на надлежен суд, да одземе од правно или физичко лице семенски материјал, саден материјал и други предмети употребени за извршување на кривичо дело или прекршок;

7) врши надзор кај снабдувачите и наредува, привремено да се повлечат од трговија оние количини на семенски и саден материјал, за кои ќе се утврди дека не ги исполнуваат условите за пуштање во трговија, сè до отстранување на недостатоците, со што привремено ќе го забрани пласирањето на пазарот;

8) забрани маркетинг на семенски материјал, саден материјал, кој не одговара на пропишаните услови за ставање во трговија од овој закон, се до донесување на правосилна одлука од надлежен суд;

9) собира податоци и известувања од одговорни лица во правното лице и други лица и сослушува сведоци и други стручни лица кога тоа е потребно за успешно вршење на неговите работи;

10) врши надзор дали правните лица од членовите 59 и 60 на овој закон ги исполнуваат условите за вршење на дадените јавни овластувања;

11) врши надзор во определените места - царински терминали во внатрешноста на Република Македонија кои се под царински надзор на квалитетот на семенскиот и садниот материјал и

12) доколку оцени дека семенскиот и садниот материјал не одговара на одредбите на овој закон, со решение ќе го задолжи увозникот до одреден рок да го отстрани недостатокот или да ја врати пратката назад. Ако не се отстранат недостатоците или не се врати пратката назад, земјоделскиот инспектор на царинскиот терминал во присуство на официјално лице од царинската служба ќе ја одземе или уништи пратката.

(2) Во вршењето на инспекцискиот надзор, фитосанитарниот инспектор на граничен премин има право да:

1) провери дали увозникот е запишан во соодветниот регистар на увозници на семенски и саден материјал;

2) дали семенскиот и садниот материјал ги исполнува условите за увоз согласно со членот 26 на овој закон и прописите од областа на здравјето на растенијата;

3) по претходна оценка зема мостри од семенскиот или садниот материјал и ги испрати за анализа во овластена лабораторија;

4) утврди дали пратката е придружена со пропишаните сертификати и дали е запишана во националната сортна листа на сорти или дали има одобрение за увоз и

5) доколку оцени дека семенскиот и садниот материјал не одговара на одредбите на овој закон, со решение ќе го задолжи увозникот до одреден рок да го отстрани недостатокот или да ја врати пратката назад. Ако не се отстранат недостатоците или не се врати пратката назад, инспекторот на граничниот премин во присуство на официјално лице од царинската служба ќе ја одземе или уништи пратката.

Член 65

Решение на инспекторот и жалба

(1) За преземените мерки утврдени со овој закон, инспекторот донесува решение.

(2) Против решението на инспекторот од ставот (1) на овој член може да се изјави жалба во рок од осум дена од денот на приемот на решението до министерот за земјоделството, шумарството и водостопанството.

(3) Жалбата изјавена против решението ставот (1) на овој член не го одлага неговото извршување, во случај ако со неизвршувањето на утврдените мерки ќе се предизвикаат последици кои тешко можат да се острнат.

XII. ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 65-а

Глоба во износ од 30.000 до 50.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на правно лице за прекршок, ако:

1) лабораторија изврши сертификација на семенски и саден материјал, спротивно на пропишаните правила во членот 60 од овој закон и

2) пушти во трговија семенски и саден материјал спротивно на условите од членот 8 од овој закон.“

Член 66

(1) Глоба во износ од 3.000 до 6.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на правно лице за прекршок, ако:

1) произведува, врши подготовка за трговија, увоз-извоз, а не е запишан во регистарот за снабдувачи на семенски материјал и снабдувачи на саден материјал и не ги исполнува пропишните услови (член 5);

2) пушти во трговија семенски материјал и саден материјал спротивно на условите од членовите 9, 10, 11, 12 став (1) и членот 27 став (3) од овој закон;

3) не врши стручна контрола на пропишан начин и постапка (член 17 став (1));

4) тргува со семенски и саден материјал без официјален сертификат (член 21 став (7));

5) пушти во промет или увезе семенски и саден материјал без официјални етикети (член 23);

6) препакува без официјално да се обележи на начин со кој ќе се задржи квантитетот и квалитетот на семенскиот и садниот материјал (членови 24 и 32);

7) увезува семенски и саден материјал заради извоз и не достави доказ дека размножениот семенски и саден материјал во целина ќе го извезува (член 31 став (1));

8) не ги извршува стручно полските опити, не ги доставува навреме извештаите за извршената работа и не ги исполнува условите за постконтрола (член 33) и

9) на надлежниот инспектор не му овозможи надзор во работата (член 64).

(2) Глоба во износ од 1.300 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(3) За дејствијата од ставот (1) на овој член покрај глобата на правното лице ќе му се изрече и прекршочна санкција забрана за вршење на дејност во траење од 30 дена.

(4) За дејствијата од ставот (1) на овој член покрај глобата на одговорното лице во правното лице ќе му се изрече и прекршочна санкција забрана за вршење на должност во траење од 15 дена.

(5) За дејствијата од ставот (1) на овој член покрај глобата на правното лице ќе му се изрече и посебна прекршочна мерка одземање и уништување на семенскиот и садниот материјал.

(6) Глоба во износ од 3.000 до 6.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на физичкото лице за дејствијата од ставот (1) точки 1, 2, 4, 5, 6 и 10 на овој член.

(7) На физичкото лице, покрај глобата од ставот (6) на овој член ќе му се изрече и посебна прекршочна мерка одземање на семенскиот и садниот материјал."

Член 66-а

(1) Глоба во износ од 2.000 до 4.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на правно лице за прекршок, ако:

1) врши трговија со мали количини на семенски и саден материјал за кое има одобрение да го користи за научни цели, селекција или официјално испитување (член 14);

2) не ги извршува потребните подготовки за трговија со семенски и саден материјал наведени во членот 16 став (2) од овој закон;

3) не го пријави производството на семенскиот и садниот материјал во определен рок за сертифицирање (член 18);

4) увезува семенски и саден материјал спротивно од членот 30 став (4) алинеи 1 и 3 од овој закон и

5) не го обезбедува одржувањето на сортата и не набави семенски и саден материјал по барање на Управата (член 45 ставови (1) и (3)).

(2) Глоба во износ од 600 до 1.200 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(3) За дејствијата од ставот (1) на овој член покрај глобата на правното лице ќе му се изрече и посебна прекршочна мерка одземање и уништување на семенскиот и садниот материјал.

(4) Глоба во износ од 2.000 до 4.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на физичкото лице за дејствијата од ставот (1) точки 1 и 5 на овој член.

(5) На физичкото лице покрај глобата од ставот (4) на овој член ќе му се изрече и посебна прекршочна мерка одземање на семенскиот и садниот материјал.

Член 67

„(1) Глоба во износ од 1.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на правно лице за прекршок, ако:

1) не го истакне телефонскиот број на Државниот инспекторат за земјоделство (член 15-а);

2) не води евиденција за семенската мешавина (член 13 став (1));

3) не води пропишана евиденција за состојбите на семенските посеви и насадите од саден материјал (член 16 став (1));

4) не го плаќа надоместокот од членот 45 став (2) од овој закон и

5) вршителот на јавната служба не ги извршува или навремено не ги извршува обврските (член 60 став (1)).

(2) Глоба во износ од 600 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(3) Глоба во износ од 1.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на физичкото лице за дејствијата од ставот (1) точка 3 на овој член."

Член 67-а**Прекршочна постапка**

(1) Прекршочна постапка за прекршоците предвидени со овој закон ја води прекршочна комисија формирана од министерот за земјоделство шумарство и водостопанство.

(2) Во случај кога е утврдено дека е сторен прекршок, пред поднесување на барање за поведување на прекршочна постапка за прекршоци предвидени со овој закон, државниот инспектор за земјоделство ќе му предложи на сторителот на прекршокот постапка за помрнување, согласно со Законот за прекршоците.

XIII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ**Член 68****Усогласување на работењето**

(член 68 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 39/06)

(1) Правните и физичките лица кои вршат производство, доработка, трговија, увоз и извоз и стручна контрола на семенски и саден материјал се должни своето работење да го усогласат со одредбите на овој закон во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(2) Сортите кои се запишани или ќе се запишат во националната сортна листа до денот на влегувањето во сила на овој закон, а кои не се испитани во поглед на различноста, хомогеноста и стабилноста - DUS тест, треба да се испитаат или да се обезбедат резултати за тоа најдоцна во рок од три години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 69**Започнати постапки**

(член 69 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 39/06)

Започнатите постапки до денот на влегувањето во сила на овој закон ќе продолжат согласно со законот што важел до денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 70**Поблиски прописи**

(член 70 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 39/06)

До денот на влегување во сила на поблиски прописи предвидени со овој закон ќе се применуваат прописите што важеле до денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 71**Престанување на важењето на претходниот закон**

(член 71 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 39/06)

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за семенски материјал, саден материјал и материјал за размножување, признавање, одобрување и заштита на сорта („Службен весник на Република Македонија“ број 41/2000), освен одредбите во делот кои се однесуваат за заштита на сортата од членот 61 до членот 85.

Член 72

(член 37 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 171/2010)

Подзаконските акти за постапката за едукација ќе се донесат во рок од 15 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Другите подзаконски акти предвидени со овој закон ќе бидат донесени во рок од шест месеци од денот на влегување во сила на овој закон.

Член 73

(член 38 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 171/2010)

Сортите кои се запишани или ќе се запишат во националната сортна листа до денот на влегувањето во сила на овој закон, а кои не се испитани во поглед на различноста, хомогеноста и стабилноста - DUS тест, треба да се испитаат или да се обезбедат резултати за тоа најдоцна во рок од пет години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 74

(член 3 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 53/2011)

Подзаконскиот акт предвиден со овој закон ќе се донесе во рок од 30 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 75

(член 4 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 53/2011)

Одредбите од членот 1 на овој закон со кој се дополнува членот 5 со нов став (11) и членот 2 од овој закон со кој се менуваат членовите 7 став (4), 44 став (5), 48 став (3), 49 став (2) и 61 став (2) ќе започнат да се применуваат со денот на започнувањето на примената на Законот за основање на Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Член 76
(член 6 од Законот објавен во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 69/2013)

Овластените лаборатории за испитување на квалитетот на семенскиот и садниот материјал треба да бидат акредитирани до 31 декември 2014 година. До акредитацијата на овластените лаборатории од ставот 1 на овој член ќе се применуваат одредбите од членот 2 со кој се менува членот 60 став (1) од овој закон во делот кој се однесува на вршење на испитувањето на семенскиот и садниот материјал од овластените лаборатории.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ПРАВДА

4716.

Врз основа на член 55 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на РМ“ бр. 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/11) и член 14 став (1) точка б) и став (2) од Законот за нотаријатот („Службен весник на РМ“ бр. 55/07, 86/08, 139/09 и 135/11), министерот за правда на ден 2.10.2014 година го донесе следното

РЕШЕНИЕ ЗА ПРЕСТАНУВАЊЕ НА СЛУЖБАТА НА НОТАРОТ

1. На нотарот Милаим Емурлаи од Тетово именуван на подрачјето на Основниот суд во Тетово, му престанува службата нотар поради исполнување на условите за старосна пензија согласно со закон.

2. Решението влегува во сила на ден 15.10.2014 година.

Образложение

Со Решение на министерот за правда бр. 09-5124/1 од 1.12.2009 година, лицето Милаим Емурлаи е именуван за нотар на подрачјето на Основниот суд во Тетово. Нотарот Милаим Емурлаи од Тетово роден на 15.5.1950 година, ги исполнува условите за старосна пензија согласно член 18 од Законот за пензиското и инвалидското осигурување („Службен весник на РМ“ бр. 98/12, 166/12, 15/13, 170/13, 44/14 и 97/14) од причина што на ден 15.5.2014 година наполнил 64 години живот и 15 години пензиски стаж.

Согласно наведеното, а врз основа на член 14 став (1) точка б) и став (2) од Законот за нотаријатот, министерот за правда одлучи како во дијапозитивот на ова решение.

Правна поука: Против ова решение може да се поведе управен спор пред Управниот суд, во рок од 30 дена од денот на приемот на решението.

Бр. 09-3273/1
2 октомври 2014 година
Скопје

Министер за правда,
д-р Аднан Јашари, с.р.

КОМИСИЈА ЗА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

4717.

Врз основа на член 9, член 12 и член 16 од Законот за хартии од вредност („Службен весник на Република Македонија“ бр.95/2005, 25/2007, 07/2008, 57/2010, 135/2011, 13/2013, 188/2013 и 43/2014 година), Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија постапувајќи по Барањето на Арцелормиттал Скопје (ЦРМ) АД Скопје за одобрение за издавање на хартии од вредност по пат на јавна понуда – втора емисија на акции, поднесено на ден 12.8.2014 година и дополнето на ден 29.9.2014 година, на ден 1.10.2014 година и на ден 2.10.2014 година, на седницата одржана на ден 7.10.2014 година донесе

РЕШЕНИЕ ЗА ДАВАЊЕ ОДОБРЕНИЕ ЗА ИЗДАВАЊЕ НА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ ПО ПАТ НА ЈАВНА ПОНУДА

1. На Арцелормиттал Скопје (ЦРМ) АД Скопје се дава одобрение за издавање на хартии од вредност по пат на јавна понуда – втора емисија на 13.630.537 обични акции со вкупна продажна вредност на емисијата од 4.307.249.692 денари.

2. Издавачот на долгорочни хартии од вредност од точка 1 на ова Решение е должен да ги изврши сите обврски од хартиите од вредност во рокот и на начинот предвиден со Законот и Одлуката бр.0905/407 од 6.3.2014 година за зголемување на основната главнина на АРЦЕЛОРМИТТАЛ СКОПЈЕ (ЦРМ) АД Скопје со II-та емисија на акции донесена на Собранието на акционери на Друштвото.

3. Издавачот на долгорочни хартии од вредност од точка 1 на ова Решение е должен во рок од 8 дена од реализацијата на емисијата да го пријави за упис зголемувањето на основната главнина во трговскиот регистар.

4. Издавачот на долгорочни хартии од вредност од точка 1 на ова Решение е должен да ги предаде хартиите од вредност за регистрирање во депозитарот на хартии од вредност во рок од три работни дена од денот на уписот на зголемувањето на основната главнина во трговскиот регистар.

5. Издавачот на долгорочни хартии од вредност од точка 1 на ова Решение е должен во рок од пет работни дена од регистрацијата на акциите во депозитарот за хартии од вредност до Комисијата за хартии од вредност да достави доказ дека е извршен упис на акциите.

6. Ова Решение влегува во сила со денот на донесувањето и ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

УП1 бр. 07-88
7 октомври 2014 година
Скопје

Комисија за хартии од вредност
на Република Македонија
Претседател,
м-р Елизабета Чингаровска, с.р.

4718.

Врз основа на член 9 и член 27 од Законот за хартии од вредност („Службен весник на Република Македонија“ број 95/2005, 25/2007, 07/2008, 57/2010, 135/2011, 13/2013, 188/2013 и 43/2014) и Законот за претворање на побарувањата на Република Македонија по основ на јавни давачки во траен влог во друштвото Тутунски Комбинат АД Прилеп („Службен весник на Република Македонија“ број 148/2013), постапувајќи по барањето на Тутунски Комбинат АД Прилеп за одобрување на приватна понуда на хартии од вредност од 1.10.2014 година, Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија, на седницата одржана на 7.10.2014 година го донесе следното

РЕШЕНИЕ

ЗА ДАВАЊЕ ОДОБРЕНИЕ ЗА ИЗДАВАЊЕ НА ДОЛГОРОЧНИ ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ ПО ПАТ НА ПРИВАТНА ПОНУДА

1. На Тутунски Комбинат АД Прилеп се дава одобрение за издавање на долгорочни хартии од вредност – четврта емисија на 259.622 обични акции, во вредност од 13.274.472,86 евра, односно 816.380.080,89 денари, согласно Одлуката бр. 02-23/19 од 8.8.2014 година за зголемување на основната главнина на Тутунски Комбинат АД Прилеп, со издавање на четврта емисија на хартии од вредност - обични акции по пат на приватна понуда.

2. Издавачот на долгорочни хартии од вредност од точка 1 на ова Решение е должен да ги изврши сите обврски од хартиите од вредност во рокот и на начинот предвиден со Законот и Одлуката бр. 02-23/19 од 8.8.2014 година за зголемување на основната главнина на Тутунски Комбинат АД Прилеп, со издавање на четврта емисија на хартии од вредност - обични акции по пат на приватна понуда.

3. Издавачот на долгорочни хартии од вредност од точка 1 на ова Решение е должен во рок од 8 (осум) дена од реализацијата на емисијата да го пријави за упис зголемувањето на основната главнина во трговскиот регистар.

4. Издавачот на долгорочни хартии од вредност од точка 1 на ова Решение е должен да ги предаде хартиите од вредност за регистрирање во депозитарот на хартии од вредност во рок од 3 (три) работни дена од денот на уписот на зголемувањето на основната главнина во трговскиот регистар.

5. Издавачот на долгорочни хартии од вредност од точка 1 на ова Решение е должен во рок од 5 (пет) работни дена од регистрацијата на акциите во депозитарот за хартии од вредност до Комисијата за хартии од вредност да достави доказ дека е извршен упис на акциите.

6. Ова Решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

УПН Број 07-93
7 октомври 2014 година
Скопје

Комисија за хартии од вредност
на Република Македонија
Претседател,
м-р **Елизабета Чингаровска**, с.р.

4719.

Врз основа на член 2 став 1 точка 2 и член 153 став 1 од Законот за хартии од вредност („Службен весник на Република Македонија“ бр. 95/2005, 25/2007, 7/2008, 57/2010, 135/2011, 13/2013, 188/2013 и 43/2014), како и врз основа на член 10 став 2 и член 12-а од Правилникот за начин и време на запишување и бришење на акционерско друштво, содржина и начин на водење, ажурирање на податоците и пристап на јавноста до Регистарот на акционерски друштва со посебни обврски за известување („Службен весник на Република Македонија“ бр. 6/2007, 31/2011 и 76/2013), Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија на седницата одржана на ден 7.10.2014 година, донесе

РЕШЕНИЕ

ЗА ЗАПИШУВАЊЕ НА АКЦИОНЕРСКО ДРУШТВО ВО РЕГИСТАРОТ НА АКЦИОНЕРСКИ ДРУШТВА СО ПОСЕБНИ ОБВРСКИ ЗА ИЗВЕСТУВАЊЕ

1. Друштвото за трговија производство услуги шпедиција увоз-извоз Пекабеско АД Скопје СЕ ЗАПИШУВА во Регистарот на акционерски друштва со посебни обврски за известување.

2. Ова решение влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

УПН 07-96
7 октомври 2014 година
Скопје

Комисија за хартии од вредност
на Република Македонија
Претседател,
м-р **Елизабета Чингаровска**, с.р.

4720.

Врз основа на член 5, член 77 став 4 и став 6 и член 57 од Законот за преземање на акционерски друштва („Службен весник на РМ“ број 69/2013 и 188/2013), а во врска со член 184, точка а) и г) од Законот за хартии од вредност („Службен весник на РМ“ бр. 95/2005, 25/2007, 7/2008, 57/2010, 135/2011, 13/2013, 188/2013 и 43/2014), Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија на својата седница одржана на ден 7.10.2014 година, го донесе следното

РЕШЕНИЕ

1. СЕ УТВРДУВА дека на Друштвото АГРО ЕЛИ ДООЕЛ Велес, 19.466 обични акции издадени од Друштвото Благој Ѓорев АД Велес што претставуваат 4,7627 % од вкупниот број на обични акции со право на глас издадени од овој издавач, во негова сопственост, не му носат право на глас и право на дивиденда, поради нивно стекнување од страна на ова лице заедно со лицата кои дејствувале заеднички со него, спротивно на одредбите од член 77 став 4 од Законот за преземање на акционерските друштва.

2. СЕ ЗАДОЛЖУВА Централниот депозитар за хартии од вредност АД Скопје, веднаш по приемот на ова Решение, да изврши упис на ограничувањата од точка 1 на ова решение на сметката за хартии од вредност на Друштвото АГРО ЕЛИ ДООЕЛ Велес.

3. СЕ ЗАБРАНУВА на акционерското друштво Благој Ѓорев АД Велес да врши исплата на дивиденда на акциите од точка 1 на ова Решение.

4. СЕ ЗАДОЛЖУВА правното лице од точка 1 на ова решение да ги продаде акциите на кои им се ограничува правото на глас и дивиденда од точка 1 на ова решение во рок не подолг од 6 месеци од денот на правосилноста на истото, а доколку не ги продаде во утврдениот рок, продажбата на акциите ќе ја спроведе Комисијата.

5. Ограничувањата на акциите од точка 1 на ова решение ќе важат додека истите се во сопственост на Друштвото АГРО ЕЛИ ДООЕЛ Велес.

6. Жалбата изјавена против ова решение не го одлага неговото извршување, освен во делот на продажбата на акциите од точка 4 на ова решение.

7. Ова решение влегува во сила со денот на негово донесување и ќе се објави во "Службен весник на РМ".

УП1 бр. 08-97 Комисија за хартии од вредност
7 октомври 2014 година на Република Македонија
Скопје Претседател,
 м-р Елизабета Чингаровска, с.р.

СОВЕТ НА ЈАВНИТЕ ОБВИНИТЕЛИ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

4721.

Врз основа на член. 40 ст.2 од Законот за јавното обвинителство („Службен весник на РМ“ бр.150/07), член 9, член 38 став1 и член 39 став 1 и став 2 од Законот за Советот на јавните обвинители на Република Македонија („Службен весник на РМ“ бр.150/07), Советот на јавните обвинители на Република Македонија, на шеесет и деветтата седница одржана на 9.10.2014 година, донесе

О Д Л У К А ЗА ИЗБОР НА ДВАЈЦА ЈАВНИ ОБВИНИТЕЛИ ВО ОСНОВНОТО ЈАВНО ОБВИНИТЕЛСТВО СКОПЈЕ

I

За јавен обвинител во Основното јавно обвинителство Скопје се избираат:

1. Наташа Сарамандова,
2. Анел Фидоски.

II

Оваа одлука влегува во сила на ден 1.11.2014 година, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

СОИ.бр. 5/14 Совет на јавните обвинители
9 октомври 2014 година на Република Македонија
Скопје Претседател,
 Костадин Кизов, с.р.

АГЕНЦИЈА ЗА КАТАСТАР НА НЕДВИЖНОСТИ

4722.

Врз основа на член 83 став 6 од Законот за катастар на недвижности („Службен весник на Република Македонија“ број 55/2013, 41/2014 и 115/2014), директорот на Агенцијата за катастар на недвижности донесе

Р Е Ш Е Н И Е ЗА СТАВАЊЕ ВО ПРИМЕНА НА БАЗАТА НА ПОДАТОЦИ ОД ДИГИТАЛНИТЕ КАТАСТАРСКИ ПЛАНОВИ

На ден 12.9.2014 година се става во примена базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Крнево, која е во надлежност на одржување на Одделение за катастар на недвижности Кавадарци.

Со денот на ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Крнево, престануваат да важат аналогните катастарски планови за катастарската општина Крнево.

Ова решение влегува во сила со денот на донесување, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 09-16307/1
12 септември 2014 година
Скопје

Директор,
Славче Трпески с.р.

4723.

Врз основа на член 83 став 6 од Законот за катастар на недвижности („Службен весник на Република Македонија“ број 55/2013, 41/2014 и 115/2014), директорот на Агенцијата за катастар на недвижности донесе

Р Е Ш Е Н И Е ЗА СТАВАЊЕ ВО ПРИМЕНА НА БАЗАТА НА ПОДАТОЦИ ОД ДИГИТАЛНИТЕ КАТАСТАРСКИ ПЛАНОВИ

На ден 12.9.2014 година се става во примена базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Долно Оризари, која е во надлежност на одржување на Одделение за катастар на недвижности Битола.

Со денот на ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Долно Оризари, престануваат да важат аналогните катастарски планови за катастарската општина Долно Оризари.

Ова решение влегува во сила со денот на донесување, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 09-16308/1
12 септември 2014 година
Скопје

Директор,
Славче Трпески с.р.

4724.

Врз основа на член 83 став 6 од Законот за катастар на недвижности („Службен весник на Република Македонија“ број 55/2013, 41/2014 и 115/2014), директорот на Агенцијата за катастар на недвижности донесе

РЕШЕНИЕ
ЗА СТАВАЊЕ ВО ПРИМЕНА НА БАЗАТА НА ПОДАТОЦИ ОД ДИГИТАЛНИТЕ КАТАСТАРСКИ ПЛАНОВИ

На ден 16.9.2014 година се става во примена базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Ржаничино, која е во надлежност на одржување на Центар за катастар на недвижности Скопје.

Со денот на ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Ржаничино, престануваат да важат аналогните катастарски планови за катастарската општина Ржаничино.

Ова решение влегува во сила со денот на донесување, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 09-16526/1
16 септември 2014 година
Скопје

Директор,
Славче Трпески с.р.

4725.

Врз основа на член 83 став 6 од Законот за катастар на недвижности („Службен весник на Република Македонија“ број 55/2013, 41/2014 и 115/2014), директорот на Агенцијата за катастар на недвижности донесе

РЕШЕНИЕ
ЗА СТАВАЊЕ ВО ПРИМЕНА НА БАЗАТА НА ПОДАТОЦИ ОД ДИГИТАЛНИТЕ КАТАСТАРСКИ ПЛАНОВИ

На ден 16.9.2014 година се става во примена базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Породин, која е во надлежност на одржување на Одделение за катастар на недвижности Битола.

Со денот на ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Породин, престануваат да важат аналогните катастарски планови за катастарската општина Породин.

Ова решение влегува во сила со денот на донесување, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 09-16527/1
16 септември 2014 година
Скопје

Директор,
Славче Трпески с.р.

4726.

Врз основа на член 83 став 6 од Законот за катастар на недвижности („Службен весник на Република Македонија“ број 55/2013, 41/2014 и 115/2014), директорот на Агенцијата за катастар на недвижности донесе

РЕШЕНИЕ
ЗА СТАВАЊЕ ВО ПРИМЕНА НА БАЗАТА НА ПОДАТОЦИ ОД ДИГИТАЛНИТЕ КАТАСТАРСКИ ПЛАНОВИ

На ден 16.9.2014 година се става во примена базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Граешница, која е во надлежност на одржување на Одделение за катастар на недвижности Битола.

Со денот на ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Граешница, престануваат да важат аналогните катастарски планови за катастарската општина Граешница.

Ова решение влегува во сила со денот на донесување, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 09-16528/1
16 септември 2014 година
Скопје

Директор,
Славче Трпески с.р.

4727.

Врз основа на член 83 став 6 од Законот за катастар на недвижности („Службен весник на Република Македонија“ број 55/2013, 41/2014 и 115/2014), директорот на Агенцијата за катастар на недвижности донесе

РЕШЕНИЕ
ЗА СТАВАЊЕ ВО ПРИМЕНА НА БАЗАТА НА ПОДАТОЦИ ОД ДИГИТАЛНИТЕ КАТАСТАРСКИ ПЛАНОВИ

На ден 16.9.2014 година се става во примена базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Метимир, која е во надлежност на одржување на Одделение за катастар на недвижности Битола.

Со денот на ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Метимир, престануваат да важат аналогните катастарски планови за катастарската општина Метимир.

Ова решение влегува во сила со денот на донесување, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 09-16529/1
16 септември 2014 година
Скопје

Директор,
Славче Трпески с.р.

4728.

Врз основа на член 83 став 6 од Законот за катастар на недвижности („Службен весник на Република Македонија“ број 55/2013, 41/2014 и 115/2014), директорот на Агенцијата за катастар на недвижности донесе

РЕШЕНИЕ
ЗА СТАВАЊЕ ВО ПРИМЕНА НА БАЗАТА НА ПОДАТОЦИ ОД ДИГИТАЛНИТЕ КАТАСТАРСКИ ПЛАНОВИ

На ден 16.9.2014 година се става во примена базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Турско Рудари, која е во надлежност на одржување на Одделение за катастар на недвижности Пробиштип.

Со денот на ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Турско Рудари, престануваат да важат аналогните катастарски планови за катастарската општина Турско Рудари.

Ова решение влегува во сила со денот на донесување, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 09-16530/1
16 септември 2014 година
Скопје

Директор,
Славче Трпески с.р.

4729.

Врз основа на член 83 став 6 од Законот за катастар на недвижности („Службен весник на Република Македонија“ број 55/2013, 41/2014 и 115/2014), директорот на Агенцијата за катастар на недвижности донесе

**РЕШЕНИЕ
ЗА СТАВАЊЕ ВО ПРИМЕНА НА БАЗАТА НА ПОДАТОЦИ ОД ДИГИТАЛНИТЕ КАТАСТАРСКИ ПЛАНОВИ**

На ден 16.9.2014 година се става во примена базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Бучиште, која е во надлежност на одржување на Одделение за катастар на недвижности Пробиштип.

Со денот на ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Бучиште, престануваат да важат аналогните катастарски планови за катастарската општина Бучиште.

Ова решение влегува во сила со денот на донесување, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 09-16531/1
16 септември 2014 година
Скопје

Директор,
Славче Трпески с.р.

4730.

Врз основа на член 83 став 6 од Законот за катастар на недвижности („Службен весник на Република Македонија“ број 55/2013, 41/2014 и 115/2014), директорот на Агенцијата за катастар на недвижности донесе

**РЕШЕНИЕ
ЗА СТАВАЊЕ ВО ПРИМЕНА НА БАЗАТА НА ПОДАТОЦИ ОД ДИГИТАЛНИТЕ КАТАСТАРСКИ ПЛАНОВИ**

На ден 16.9.2014 година се става во примена базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Дренок, која е во надлежност на одржување на Одделение за катастар на недвижности Пробиштип.

Со денот на ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Дренок, престануваат да важат аналогните катастарски планови за катастарската општина Дренок.

Ова решение влегува во сила со денот на донесување, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 09-16532/1
16 септември 2014 година
Скопје

Директор,
Славче Трпески с.р.

4731.

Врз основа на член 83 став 6 од Законот за катастар на недвижности („Службен весник на Република Македонија“ број 55/2013, 41/2014 и 115/2014), директорот на Агенцијата за катастар на недвижности донесе

**РЕШЕНИЕ
ЗА СТАВАЊЕ ВО ПРИМЕНА НА БАЗАТА НА ПОДАТОЦИ ОД ДИГИТАЛНИТЕ КАТАСТАРСКИ ПЛАНОВИ**

На ден 16.9.2014 година се става во примена базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Пестришино, која е во надлежност на одржување на Одделение за катастар на недвижности Пробиштип.

Со денот на ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Пестришино, престануваат да важат аналогните катастарски планови за катастарската општина Пестришино.

Ова решение влегува во сила со денот на донесување, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 09-16533/1
16 септември 2014 година
Скопје

Директор,
Славче Трпески с.р.

4732.

Врз основа на член 83 став 6 од Законот за катастар на недвижности („Службен весник на Република Македонија“ број 55/2013, 41/2014 и 115/2014), директорот на Агенцијата за катастар на недвижности донесе

**РЕШЕНИЕ
ЗА СТАВАЊЕ ВО ПРИМЕНА НА БАЗАТА НА ПОДАТОЦИ ОД ДИГИТАЛНИТЕ КАТАСТАРСКИ ПЛАНОВИ**

На ден 16.9.2014 година се става во примена базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Бајрамовци, која е во надлежност на одржување на Одделение за катастар на недвижности Дебар.

Со денот на ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Бајрамовци, престануваат да важат аналогните катастарски планови за катастарската општина Бајрамовци.

Ова решение влегува во сила со денот на донесување, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 09-16534/1
16 септември 2014 година
Скопје

Директор,
Славче Трпески с.р.

4733.

Врз основа на член 83 став 6 од Законот за катастар на недвижности („Службен весник на Република Македонија“ број 55/2013, 41/2014 и 115/2014), директорот на Агенцијата за катастар на недвижности донесе

**РЕШЕНИЕ
ЗА СТАВАЊЕ ВО ПРИМЕНА НА БАЗАТА НА ПОДАТОЦИ ОД ДИГИТАЛНИТЕ КАТАСТАРСКИ ПЛАНОВИ**

На ден 16.9.2014 година се става во примена базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Биљановце-Вон-град, која е во надлежност на одржување на Одделение за катастар на недвижности Куманово.

Со денот на ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Биљановце-Вон-град, престануваат да важат аналогните катастарски планови за катастарската општина Биљановце-Вон-град.

Ова решение влегува во сила со денот на донесување, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 09-16535/1
16 септември 2014 година
Скопје

Директор,
Славче Трпески с.р.

4734.

Врз основа на член 83 став 6 од Законот за катастар на недвижности („Службен весник на Република Македонија“ број 55/2013, 41/2014 и 115/2014), директорот на Агенцијата за катастар на недвижности донесе

**РЕШЕНИЕ
ЗА СТАВАЊЕ ВО ПРИМЕНА НА БАЗАТА НА ПОДАТОЦИ ОД ДИГИТАЛНИТЕ КАТАСТАРСКИ ПЛАНОВИ**

На ден 16.9.2014 година се става во примена базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Долно Мелничани, која е во надлежност на одржување на Одделение за катастар на недвижности Дебар.

Со денот на ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Долно Мелничани, престануваат да важат аналогните катастарски планови за катастарската општина Долно Мелничани.

Ова решение влегува во сила со денот на донесување, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 09-16536/1
16 септември 2014 година
Скопје

Директор,
Славче Трпески с.р.

4735.

Врз основа на член 83 став 6 од Законот за катастар на недвижности („Службен весник на Република Македонија“ број 55/2013, 41/2014 и 115/2014), директорот на Агенцијата за катастар на недвижности донесе

**РЕШЕНИЕ
ЗА СТАВАЊЕ ВО ПРИМЕНА НА БАЗАТА НА ПОДАТОЦИ ОД ДИГИТАЛНИТЕ КАТАСТАРСКИ ПЛАНОВИ**

На ден 16.9.2014 година се става во примена базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Сланско, која е во надлежност на одржување на Одделение за катастар на недвижности Македонски Брод.

Со денот на ставање во примена на базата на податоци од дигиталните катастарски планови за катастарската општина Сланско, престануваат да важат аналогните катастарски планови за катастарската општина Сланско.

Ова решение влегува во сила со денот на донесување, а ќе се објави во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 09-16537/1
16 септември 2014 година
Скопје

Директор,
Славче Трпески с.р.

**РЕГУЛАТОРНА КОМИСИЈА ЗА ЕНЕРГЕТИКА
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**

4736.

Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, врз основа на член 22 став 1 точка 16, од Законот за енергетика („Службен весник на РМ“ бр. 16/11, 136/11 и 79/13, 164/13 и 41/14) и член 45 од Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности („Службен весник на РМ“ бр. 143/11 и 78/13), постапувајќи по барањето на Друштво за трговија и услуги ПАН ИНТЕРТРЕЈД ДООЕЛ Скопје, со седиште на булевар 8-ми Септември бр.4-1/3 Скопје, за менување на лиценца за производство на електрична енергија на седницата одржана на ден 13.10.2014 година, донесе

**ОДЛУКА
ЗА МЕНУВАЊЕ НА ЛИЦЕНЦА ЗА ВРШЕЊЕ НА
ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ СНАБДУВАЊЕ СО
ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА**

1. Лиценцата на Друштво за трговија и услуги ПАН ИНТЕРТРЕЈД ДООЕЛ Скопје, со седиште на булевар 8-ми Септември бр.4-1/3 Скопје, за вршење на енергетска дејност снабдување со електрична енергија издадена со Одлука УП1 бр. 07-52/14 од 09.05.2014 година, („Службен весник на РМ“ бр. 75/14) се менува.

2. Лиценцата како и измената е прилог 1 на оваа одлука.

3. Жалбата изјавена против оваа Одлука не го одлага неговото извршување.

4. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавување во „Службен весник на Република Македонија“.

УП1 Бр. 07-52/14
13 октомври 2014 година
Скопје

Претседател,
Димитар Петров, с.р.

Прилог 1

**ЛИЦЕНЦА
ЗА ВРШЕЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ
СНАБДУВАЊЕ СО ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА**

1. Име и седиштето на носителот на лиценцата
Друштво за трговија и услуги ПАН ИНТЕРТРЕЈД ДООЕЛ Скопје, со седиште на булевар 8-ми Септември бр.4-1/3 Скопје

2. Енергетската дејност за која се издава лиценцата
Снабдување со електрична енергија

3. Датум на издавање на лиценцата
13.10.2014 година

4. Датум на важење на лиценцата

13.10.2024 година

5. Евидентен број на издадената лиценца

EE – 179.11.1/14/2/14

6. Број на деловниот субјект – 6737374**7. Единствен даночен број – 4057011514169****8. Вид и обем на енергетската дејност што ќе се врши**

Со оваа лиценца се определуваат условите за вршење на енергетската дејност снабдување со електрична енергија.

Како снабдување со електрична енергија во смисла на оваа лиценца, се смета набавување на електрична енергија од земјата и од странство, заради продажба на потрошувачи, трговци, други снабдувачи, операторот на електропреносниот или операторите на електродистрибутивните системи како и продажба на купувачи во странство, согласно член 79 од Законот за енергетика.

9. Опис на условите и начинот на вршење на дејноста

Енергетската дејност снабдување со електрична енергија, носителот на лиценцата ќе ја врши преку склучување на соодветни договори за купување и продажба на електрична енергија и договори за закупување на преносен и/или дистрибутивен капацитет.

10. Подрачје на кое ќе се врши дејноста

Енергетската дејност снабдување со електрична енергија, носителот на лиценцата може да ја врши на целата територија на Република Македонија и странство.

11. Услови и начин на извршување на обврските на носителот на лиценцата

Носителот на лиценцата е должен да:

- обезбеди непречена и континуирана испорака на електрична енергија согласно купопродажните договори;

- обезбеди од операторите соодветен преносен и/или дистрибутивен капацитет во согласност со важечките тарифи, пазарните правила, мрежните правила за пренос и мрежните правила за дистрибуција за електричната енергија која се обврзал да ја испорача на своите потрошувачи

- им фактурира на своите потрошувачи надоместок за испорачаната електрична енергија по договорната цена како и надоместок за користење на пазарот на електрична енергија. Доколку снабдувачот има склучено договор со операторот на дистрибутивниот систем, согласно членот 74 став (4) од Законот за енергетика, снабдувачот на електрична енергија на своите потрошувачи ќе им ги фактурира и надоместоците за користење на преносниот и/или дистрибутивниот систем. Фактурирањето се врши врз основа на мерењата за потрошената активна и/или реактивна електрична енергија и за ангажираната електрична моќност, извршени од соодветниот оператор на системот;

- работи во согласност со правилата за снабдување и правилата за пазарот на електричната енергија во однос на доверливоста и обемот на снабдување, со цел да се исполнат обврските кон купувачите како и да ги исполни барањата за финансиско обезбедување утврдени со пазарните правила;

- доставува до операторот на пазарот на електрична енергија податоци за трансакциите и плановите за потрошувачката на електрична енергија за своите потрошувачи неопходни за пресметка на неурамнотежувањата, во согласност со пазарните правила, мрежните правила за пренос и мрежните правила за дистрибуција;

- ги плати набавените количини на електрична енергија, како и закупените капацитети и соодветните регулирани услуги од операторите на електропреносниот систем и/или на дистрибутивните системи и операторот на пазарот на електрична енергија;

- достави до Регулаторната комисија за енергетика, по нејзино барање и во определен рок, информации и извештаи за своите трансакции и деловните активности што произлегуваат, завршуваат или поминуваат на територијата на Република Македонија работи во согласност со законите, другите прописи и општи акти на Република Македонија, а особено оние кои се однесуваат на вршење на дејноста трговија со електрична енергија, заштита на конкуренцијата, заштита на потрошувачите, заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето и заштита при работа;

- обезбеди соодветен стручен кадар за вршење на енергетска дејност снабдување со електрична енергија;

- обезбеди соодветна компјутерска и телекомуникациска опрема за издавање и контрола на сметките и комуникација со потрошувачите;

12. Обврска за одвоена сметководствена евиденција

Носителот на лиценцата е должен:

- во своите интерни пресметки да води одвоена евиденција за секоја од енергетските дејности за кои што поседува лиценца;

- во согласност со сметководствените стандарди со кои се уредува сметководственото работење на претпријатието: да изготвува финансиски извештаи кои ќе обезбедат информации за средствата, обврските, капиталот, приходите и расходите со резултатите од работењето, како и паричните текови на претпријатието, како и

- да обезбедува консолидирани финансиски извештаи.

13. Обврска за доставување на Годишен извештај за финансиското и деловното работење

Носителот на лиценцата е должен до Регулаторната комисија за енергетика најдоцна до 10 март во тековната година да доставува Годишен извештај за работењето во претходната година (извештајна година), кој особено треба да содржи:

- 1) опис и обем на вршењето на енергетската дејност во текот на годината;

- 2) комплет годишна сметка составена од: биланс на состојба и биланс на успех, извештај за промените во главнината, извештај за паричните текови, применетите сметководствени политики и други објаснувачки белешки подготвени во согласност со важечката законска регулатива;

14. Обврска за доставување на други извештаи, информации и податоци во врска со вршењето на дејноста, до Регулаторната комисија за енергетика

Носителот на лиценцата е должен до Регулаторната комисија за енергетика да доставува:

- информации за испорачаните количини на електрична енергија според купопродажните договори, според напонското ниво на приклучок и категоријата на потрошувачите, согласно Табела 1 и Табела 2 кои се составен дел на оваа лиценца;

- испорачаните количини на електрична енергија да се доставуваат квартално, но одвоени по месеци;

- известувања за сите околности, настани и промени кои што имаат или би можеле да имаат влијание врз вршењето на енергетската дејност снабдување со електрична енергија;

- како и други промени во работењето во согласност со Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности.

15. Обврска за овозможување на пристап до деловните простории и непосреден увид во документацијата

Носителот на лиценцата е должен по барање на Регулаторната комисија за енергетика да овозможи непосреден увид во целокупната документација која што се однесува на вршењето на енергетската дејност за која што е издадена лиценцата, во согласност со Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности.

16. Изменување и продолжување како и пренесување, престанување, суспендирање и одземање на лиценцата

Изменување и продолжување, како и пренесување, престанување, суспендирање и одземање на оваа лиценца ќе се врши во согласност со одредбите од Законот за енергетика и Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности.

17. Мерки во случај на неисполнување на обврските на носителот на лиценцата

Доколку носителот на лиценцата не ги исполнува обврските содржани во оваа лиценца, Регулаторната комисија за енергетика ќе преземе мерки согласно Законот за енергетика и Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности.

Табела 1
ИЗВЕШТАЈ ЗА ИСПОРАЧАНИ КОЛИЧИНИ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

Корисник	Испорачани количини			
	Планирано согласно склучени договори (kWh)		Реализирана количина на електрична енергија (kWh)	
	месечно	годишно	месечно	годишно
Снабдувачи				
Самостојни потрошувачи				
Електро - преносен систем оператор				
Електро- дистрибутивен систем оператор				
Извоз и други трговци				
Транзит на ЕЕ				

Табела 2 ИЗВЕШТАЈ ЗА БРОЈ НА ПОТРОШУВАЧИ

Потрошувачи	Испорачани количини од почетокот на годината (квартално и сумарно)				Број на потрошувачи кои се снабдуваат со ЕЕ (месечно и сумарно)	
	Планирано согласно склучени договори		Реализирано склучени договори		Број на потрошувачи	
	месечно	годишно	месечно	годишно	месечно	годишно
Потрошувачи приклучени на 110 kV						
Потрошувачи директно приклучени на среднапонска страна 110(35,20,10,6) kV						
Потрошувачи приклучени на среден напон						
Потрошувачи директно приклучени на нисконапонска страна при трансформација (35,20,10,6 kV/0,4 kV – јавно осветление						
Потрошувачи директно приклучени на нисконапонска страна при трансформација (35,20,10,6 kV/0,4 kV – останати						
Потрошувачи на 0,4 kV - домаќинства						
Потрошувачи на 0,4 kV - останати						

4737.

Регулаторната комисија за енергетика на Република Македонија, врз основа на член 22 став 1 точка 16, од Законот за енергетика („Службен весник на РМ“ бр. 16/11, 136/11, 79/13 и 164/13 и 41/14) и член 45 од Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности („Службен весник на РМ“ бр. 143/11 и 78/13), постапувајќи по барањето на Друштво за трговија и услуги ПАН ИНТЕРТРЕЈД ДООЕЛ Скопје, со седиште на Булевар 8-ми Септември бр.4-1/3 Скопје, за менување на лиценца за трговија со електрична енергија на седница-та одржана на ден 13.10.2014 година, донесе

О Д Л У К А
ЗА МЕНУВАЊЕ НА ЛИЦЕНЦА ЗА ВРШЕЊЕ НА
ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ ТРГОВИЈА СО
ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

1. Лиценцата на Друштво за трговија и услуги ПАН ИНТЕРТРЕЈД ДООЕЛ Скопје, со седиште на Булевар 8-ми Септември бр.4-1/3 Скопје, за вршење на енергетска дејност трговија со електрична енергија издадена со Одлука УП1 бр. 07-109/12 од 18.7.2012 година, („Службен весник на РМ“ бр. 91/12) се менува.

2. Лиценцата како и измената е прилог 1 на оваа одлука.

3. Жалбата изјавена против оваа Одлука не го одлага неговото извршување.

4. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавување во „Службен весник на Република Македонија“.

УП1 Бр. 07-109/12
13 октомври 2014 година
Скопје

Претседател,
Димитар Петров, с.р.

Прилог 1

Л И Ц Е Н Ц А
ЗА ВРШЕЊЕ НА ЕНЕРГЕТСКА ДЕЈНОСТ
ТРГОВИЈА СО ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

1. Име и седиште на носителот на лиценцата

Друштвото за производство, трговија и услуги ПАН ИНТЕРТРЕЈД ДООЕЛ Скопје, со адреса на Бул. 8-ми Септември бр. 4/1-3 Скопје

2. Енергетска дејност за која се издава лиценцата
Трговија со електрична енергија

3. Датум на издавање на лиценцата:
13.10.2014 година

4. Период на важење на лиценцата:
10 години

5. Датум до кога важи лиценцата:
13.10.2024 година

6. Евидентен број на издадената лиценца:
ЕЕ- 96.10.1/12/2/14

7. Број на деловниот субјект - 6737374

8. Единствен даночен број - 4057011514169

9. Вид и обем на енергетската дејност што ќе се врши

Со оваа лиценца се определуваат условите за вршење на енергетската дејност трговија со електрична енергија.

Како трговија со електрична енергија, во смисла на оваа лиценца се смета купување на електрична енергија од земјата и од странство, заради продажба на други трговци, снабдувачи, операторот на електропреносниот и операторите на дистрибутивните системи како и продажба на купувачи во странство согласно член 81 од Законот за енергетика. Трговецот во својство на снабдувач може да продава електрична енергија и на потрошувачи кои ги исполнуваат условите за самостојно учество на пазарот на електрична енергија, утврдени во пазарните правила.

Трговецот со електрична енергија, во случаите кога врши прекугранични трансакции на електрична енергија која се обврзал да ја испорача на своите купувачи е должен да обезбеди доволен прекуграничен преносен и/или дистрибутивен капацитет и регулирани услуги во согласност со пазарните правила, мрежните правила за пренос на електрична енергија и мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија како и Правилата за доделување на прекуграничните преносни капацитети.

10. Опис на условите и начинот на вршење на дејноста

Енергетската дејност трговија со електрична енергија, носителот на лиценцата ќе ја врши преку склучување на соодветни договори за купување и продажба на електрична енергија и договори за закупување на преносен и/или дистрибутивен капацитет.

11. Подрачје на кое ќе се врши дејноста

Енергетската дејност трговија со електрична енергија, носителот на лиценцата може да ја врши на целата територија на Република Македонија и странство.

12. Услови и начин на извршување на обврските на носителот на лиценцата

Носителот на лиценцата е должен да:

- обезбеди непречена и континуирана испорака на електрична енергија согласно купопродажните договори;

- обезбеди доволен преносен или дистрибутивен капацитет и регулирани услуги во случаите кога врши прекугранични трансакции на електрична енергија за

своите купувачи, согласно пазарните правила, мрежните правила за пренос на електрична енергија и мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија како и Правилата за доделување на прекуграничните преносни капацитети;

- работи во согласност со правилата за пазарна електрична енергија во однос на доверливоста и обемот на снабдување, со цел да се исполнат обврските кон купувачите;

- ги исполни барањата за финансиско обезбедување утврдени со пазарните правила;

- им фактурира на потрошувачите за испорачаната електричната енергија кога е во својство на снабдувач на потрошувачи кои ги исполнуваат условите за самостојно учество на пазарот на електрична енергија, согласно пазарните правила, како и за обезбедениот преносен и дистрибутивен капацитет и регулираните услуги, согласно превземените обврски за потрошувачите кога врши прекугранични трансакции;

- достави во определен рок до операторот на пазарот на електрична енергија информации за количините на електрична енергија и соодветниот временски распоред од сите договори за купопродажба на електрична енергија како и соодветните договори за прекугранични трансакции низ преносната мрежа во согласност со пазарните правила;

- достави во определен рок до Регулаторната комисија за енергетика, по нејзино барање, информации и извештаи за своите трансакции и деловни активности при продажбата на електрична енергија во својство на снабдувач, на потрошувачи кои ги исполнуваат условите за самостојно учество на пазарот на електрична енергија, утврдени во пазарните правила;

- работи во согласност со законите, другите прописи и општи акти на Република Македонија, а особено оние кои се однесуваат на вршење на дејноста трговија со електрична енергија, заштита на конкуренцијата, заштита на потрошувачите, заштита на животната средина, животот и здравјето на луѓето и заштита при работа;

13. Обврска за одвоена сметководствена евиденција

Носителот на лиценцата е должен:

- во своите интерни пресметки да води одвоена евиденција за секоја од енергетските дејности за кои што поседува лиценца;

- во согласност со сметководствените стандарди со кои се уредува сметководственото работење на претпријатието: да изготвува финансиски извештаи кои ќе обезбедат информации за средствата, обврските, капиталот, приходите и расходите со резултатите од работењето, како и паричните текови на претпријатието, како и

- да обезбедува консолидирани финансиски извештаи.

14. Обврска за доставување на Годишен извештај за финансиското и деловното работење

Носителот на лиценцата е должен до Регулаторната комисија за енергетика најдоцна до 10 март во тековната година да доставува Годишен извештај за работењето во претходната година (извештајна година), кој особено треба да содржи:

- 1) опис и обем на вршењето на енергетската дејност во текот на годината;

- 2) комплет годишна сметка составена од: биланс на состојба и биланс на успех, извештај за промените во главнината, извештај за паричните текови, применетите сметководствени политики и други објаснувачки белешки подготвени во согласност со важечката законска регулатива;

15. Обврска за доставување на други извештаи, информации и податоци во врска со вршењето на дејноста, до Регулаторната комисија за енергетика

Носителот на лиценцата е должен до Регулаторната комисија за енергетика да доставува:

- информации за испорачаните количини на електрична енергија според купопродажните договори, согласно Табела 1 која е составен дел на оваа лиценца.

- испорачаните количини на електрична енергија да се доставуваат на квартално, но одвоени по месеци

- известувања за сите околности, настани и промени кои што имаат или би можеле да имаат влијание врз вршењето на енергетската дејност трговија со електрична енергија како и други промени во работењето согласно правилникот.

16. Обврска за овозможување на пристап до деловните простории и непосреден увид во документацијата

Носителот на лиценцата е должен по барање на Регулаторната комисија за енергетика да овозможи непосреден увид во целокупната документација која што се однесува на вршењето на енергетската дејност за која што е издадена лиценцата, во согласност со Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности.

17. Изменување и продолжување како и пренесување, престанување, суспендирање и одземање на лиценцата

Изменување и продолжување, како и пренесување, престанување, суспендирање и одземање на оваа лиценца ќе се врши во согласност со одредбите од Законот за енергетика и Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности.

18. Мерки во случај на неисполнување на обврските на носителот на лиценцата

Доколку носителот на лиценцата не ги исполнува обврските содржани во оваа лиценца, Регулаторната комисија за енергетика ќе преземе мерки согласно Правилникот за лиценци за вршење на енергетски дејности.

ИЗВЕШТАЈ ЗА ИСПОРАЧАНИ КОЛИЧИНИ НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

Корисник	Испорачани количини во текот на квартал: I, II, III, IV				Испорачани количини од почетокот на годината (квартално и сумарно)			
	Планирано согласно склучени договори		Реализирана количина на електрична енергија (kWh)		Планирано согласно склучени договори		Реализирана количина на електрична енергија (kWh)	
	месечно	квартално	месечно	квартално	квартално	годишно	квартално	годишно
Снабдувачи								
Самостојни потрошувачи								
Електро- преносен систем оператор								
Електро- дистрибутивен систем оператор								
Извоз и други трговци								

Се доставува на квартално и годишно ниво

КОЛЕКТИВНИ ДОГОВОРИ**4738.**

Врз основа на член 1 и 203 од Законот за работните односи - Пречистен текст („Службен весник на РМ“ бр.34/2014) и член 3 од Општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството - Пречистен текст („Службен весник на РМ“ бр.150/2012) и Спогодбата за изменување и дополнување на Општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството („Службен весник на РМ“ бр.189/2013) Синдикатот на работниците од угостителството, туризмот, комунално - станбеното стопанство, занаетчиството и заштитните друштва на Република Македонија - СУТКОЗ и Заедницата на заштитни друштва на Македонија ЗАПОВИМ Скопје при Организација на работодавачи на Македонија - ОРМ - Скопје, склучуваат

**КОЛЕКТИВЕН ДОГОВОР
ЗА ЗАШТИТНИТЕ ДРУШТВА НА МАКЕДОНИЈА****I. ОПШТИ ОДРЕДБИ****Член 1**

Со овој колективен договор се уредуваат и доуредуваат, во согласност со Општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството, закон и други прописи, правата, обврските и одговорностите на договорните страни кои го склучиле овој договор (во понатамошниот текст: Договор), а особено склучувањето, содржината и престанокот на договорот за вработување и други прашања од работните односи или во врска со работните односи во заштитните друштва во Република Македонија, како и начинот и постапката за решавање на меѓусебните спорови.

Член 2

Овој Договор се применува непосредно и е задолжителен за заштитните друштва, инвалидни лица кои самостојно вршат дејност како трговци поединци и вработените кај нив.

Член 3

Со Колективен договор на ниво на работодавач можат да се утврдат и други права и обврски, покрај утврдените со закон, Општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството и овој Договор.

Со Колективен договор на ниво на работодавач можат да се утврдат и поголеми права на работниците од оние утврдени со закон, Општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството и овој Договор.

Член 4

Изразите употребени во овој Договор го имаат следното значење:

1. "Синдикат" е Синдикатот на работниците од угостителството, туризмот, комунално - станбеното стопанство, занаетчиство и заштитните друштва на Република Македонија - СУТКОЗ.

2. "Работниот однос" е договорен однос меѓу работникот и работодавачот во кој работникот доброволно се вклучува во организираниот процес на работа кај ра-

ботодавачот, за плата и други примања, лично непрекинато ја извршува работата според упатствата и под надзор на работодавачот.

3. "Работник" е секое физичко лице кое е во работен однос врз основа на склучен договор за вработување;

4. "Работник на определено работно време" значи лице со договор за вработување склучен непосредно помеѓу работодавачот и работникот, каде што истекот на договорот за вработување е определен од објективни услови и тоа доаѓањето на одреден датум, завршување на одредена задача или појавата на одреден настан.

5. "Работник на неопределено работно време" значи лице со договор за вработување на неопределено време.

6. "Работодавач" е заштитно друштво кое ги исполнува условите согласно Законот за вработување на инвалидни лица и вработува работници врз основа на договор за вработување, односно друг работодавач кој вработува инвалидно лице.

7. "Инвалидно лице" е лице со оштетен вид, оштетен слух, со пречки во гласот, говорот и јазикот, телесно инвалидно лице, лице со пречки во интелектуалниот развиток и лице со комбинирани пречки кое поради степенот на инвалидност има специфични потреби во работењето и има документ издаден од надлежен орган дека инвалидноста е во согласност со член 2 став 1 од Законот за вработување на инвалидни лица.

8. "ЗРО" е Закон за работните односи.

Забрана на дискриминација**Член 5**

Во случаите на дискриминација, утврдени со закон, кандидатот за вработување или работникот има право да бара надомест на штета согласно со Законот за облигационите односи.

Член 6

Забранет е кој било вид на вознемирување на работното место. Работникот има право на заштита од вознемирување на работното место. Случаите на забрана на психичко вознемирување на работното место се утврдуваат согласно Законот за заштита од вознемирување на работно место, Општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството, овој Договор и Колективен договор на ниво на работодавач.

II. ДОГОВОР ЗА ВРАБОТУВАЊЕ**Член 7**

Со потпишувањето на договорот за вработување се заснова работен однос меѓу работникот и работодавачот.

Правата, обврските и одговорностите врз основа на вршењето на работата од работниот однос и вклучување во задолжителното социјално осигурување врз основа на работниот однос, започнуваат да се остваруваат со денот на стапувањето на работникот на работа, договорени во договорот за вработување.

Работникот не може да стапи на работа пред да се склучи договор за вработување и пред работодавачот да го пријави во задолжително социјално осигурување.

Посебни услови за засновање на работен однос

Член 8

Посебни услови можат да се предвидат како услов за вработување само ако се неопходни за извршување на работите на одредено работно место.

Како посебни услови за вработување можат да се предвидат особено: стручната подготовка; посебни знаења и способности за извршување на соодветни работи; работно искуство; посебна здравствена состојба; психофизички и физички способности и други специфични услови, утврдени со колективен договор на ниво на работодавач или со актот на работодавачот.

Член 9

Инвалидно лице заснова работен однос согласно одредбите на ЗРО и Законот за вработување на инвалидни лица.

Инвалидно лице може да се вработи на работно место или да врши друга работа на друго работно место ако ги исполнува општите и посебните услови и ако е оспособено за вршење на работите на тоа работно место.

Работите кои може да ги извршува инвалидното лице на соодветното работно место ги определува Комисија при Министерството за труд и социјална политика со издавање на Наод и мислење за определување на работи кои може да ги извршува инвалидното лице на соодветно работно место.

Инвалид на труд заснова работен однос согласно одредбите од ЗРО, Законот за пензиското и инвалидското осигурување и Законот за вработување на инвалидни лица.

III. ОБВРСКИ НА РАБОТНИКОТ

Член 10

Работникот е должен совесно да ја извршува работата на работното место за коешто склучил договор за вработување, во време и на место, коишто се определени за извршување на работата, почитувајќи ја организацијата на работа и деловната активност на работодавачот.

Работникот заснова работен однос за да работи лично и за извршената работа да прима плата и други надоместоци утврдени со закон, Општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството, овој Договор, колективен договор на ниво на работодавачот или акт на работодавачот и со Договор за вработување.

Член 11

Работникот е должен да врши и друга работа која не е предвидена со договорот за вработување, а е во рамките на неговата стручна подготовка врз основа на писмен акт од страна на работодавачот се додека траат причините, но не подолго од два месеци, само во случаи:

- кога треба да се замени отсутен работник;

- кога е зголемен обемот на работата;
- ако на работното место на кое работи е намален обемот на работа;
- на елементарни непогоди кои се случиле или непосредно се закануваат и кога е неопходно за отстранување или спречување на последиците во случаите на природна непогода или друга несреќа;
- на неопходно завршување на започнат процес, чие прекинување со оглед на природата на технологијата на работата би предизвикало материјални загуби;
- на спречување на расипување на сировини и материјали, односно отстранување на дефекти на опремата и на средствата за работа;
- на завршување на итни и неодојни работи и
- во други случаи утврдени во колективен договор или акт на работодавачот.

Работникот е должен да врши и друга работа која не е предвидена со договорот за вработување, а е во рамките на неговата стручна подготовка, врз основа на писмен акт од страна на работодавачот се додека траат причините, но не подолго од една година само во случај кога се работи за замена на отсутен работник кој е на подолготрајно боледување.

Инвалидно лице е должно во времетраењето на работниот однос кај работодавачот, да врши и други работи на друго работно место, а кое е во рамките на степенот на неговата стручна подготовка и е оспособено за вршење на работите на тоа работно место и ако според Наод и мислење за определување на работи кои може да ги извршува инвалидното лице на соодветно работно место може да ги работи работите.

Работникот во сите случаи кога врши друга работа која не е предвидена со договорот за вработување, има право на еднаква плата каква што примал на своето работно место, односно, плата која за него е поповолна.

IV. ПРОБНА РАБОТА, ПРИПРАВНИЧКИ И ВОЛОНТЕРСКИ СТАЖ

Член 12

При склучувањето на договорот за вработување, работникот и работодавачот можат да договорат пробна работа.

Траењето на пробната работа за одредени работни задачи изнесува:

- за работи од до III група сложеност, до два месеци;
- за работи од IV до V група сложеност, до четири месеци;
- за работи од VI до IX група сложеност, до шест месеци.

Начинот на спроведувањето и оценувањето на пробната работа го утврдува работодавачот.

Член 13

Начинот на организирање и спроведување на приправничкиот стаж се уредува со колективен договор на ниво на работодавач или акт на работодавачот, доколку со друг закон не е поинаку пропишано.

Член 14

Со договорот за волонтерски стаж може да се утврди правото на волонтерот на надомест на трошоци за превоз и исхрана.

V. ОТКАЖУВАЊЕ НА ДОГОВОРОТ ЗА ВРАБОТУВАЊЕ

Член 15

Договорните страни можат да го откажат договорот за вработување со отказан рок.

Во случаите определени со закон, договорните страни можат да го откажат договорот за вработување без отказан рок.

Секоја од страните може да го откаже договорот за вработување само во целост.

Дозволеност на отказ

Член 16

Работникот може да го откаже договорот за вработување ако писмено изјави дека сака да го откаже договорот за вработување.

Работодавачот може да го откаже договорот за вработување, само ако постои основана причина за отказ поврзана за однесувањето на работникот (лична причина на страна на работникот), поради кршење на работниот ред и дисциплина или работните обврски (причина на вина) или ако причината е заснована на потребите на функционирањето на работодавачот (деловна причина).

Работникот и работодавачот можат да го откажат договорот за вработување во случаи, односно од причини определени со закон, колективен договор, правилата за работниот ред и дисциплина и договорот за вработување.

Постапка пред отказот поради вина на страната на работникот

Член 17

Пред откажување на договорот за вработување од причина поради вина на работникот, под условите од член 80 од ЗРО и член 25 од овој Договор, работодавачот мора писмено да го предупреди работникот за неисполнувањето на обврските и можноста на отказ во случај на натамошни кршења на истите.

Форма и содржина на отказот

Член 18

Отказот на договорот за вработување задолжително се изрекува во писмена форма.

Работодавачот е должен писмено да го образложи откажувањето на договорот, како и да му укаже на работникот на правната заштита и да го запознае со неговите права од осигурување во случај на невработеност, согласно со закон.

Врачување на отказот

Член 19

Отказот на договорот за вработување мора да и биде врачен на договорната страна, на која и се откажува договорот за вработување.

Отказот на договорот за вработување работодавачот е должен да му го врачи лично на работникот по правило во просториите на работодавачот, односно на адресата на живеалиштето, односно престојувалиштето од кое работникот дневно доаѓа на работа.

Ако работникот не може да се пронајде на адресата на престојувалиштето од кое дневно доаѓа на работа (освен во случаите на оправдано отсуство од работа) или нема трајно или времено престојувалиште во Република Македонија или одбие врачување, откажувањето на договорот за вработување се објавува на огласната табла во седиштето на работодавачот. По изминувањето на осум работни дена од објавувањето на огласната табла се смета дека врачувањето е извршено.

Основани причини за отказ

Член 20

Работодавачот може на работникот да му го откаже договорот за вработување, кога не е можно продолжување на работниот однос, ако:

1) работникот заради своето однесување, недостаток на знаења или можности или заради неисполнување на посебните услови определени со закон, не е способен да ги извршува договорните или други обврски од работниот однос (лична причина) или

2) работникот ги крши договорните обврски или други обврски од работниот однос (причина на вина) и

3) престане потребата од вршење на одредена работа под условите наведени во договорот за вработување заради економски, организациони, технолошки, структурни или слични причини на страна на работодавачот (деловни причини).

Неосновани причини за отказ

Член 21

Неосновани причини за откажување на договорот за вработување се:

1) членство на работникот во синдикат или учество во синдикални активности во согласност со закон и колективен договор;

2) поднесување на тужба или учество во постапка против работодавачот заради потврдување на кршење на договорните и други обврски од работниот однос пред арбитражни, судски и управни органи;

3) одобрено отсуство заради болест или повреди, бременост, раѓање и родителство, нега на член на семејството и неплатеното родителско отсуство;

4) користење на одобрено отсуство од работа и годишен одмор;

5) отслужување или дослужување на воен рок или воена вежба и

6) други случаи на мирување на договорот за вработување утврдени со ЗРО.

Понуда на нов променет договор пред отказ

Член 22

Одредбите на ЗРО што се однесуваат на откажување на договорот за вработување, се применуваат и во случајот кога работодавачот го откажува договорот за вработување и на работникот истовремено му предлага склучување на нов променет договор за вработување.

Работникот мора да се изјасни за новиот променет договор за вработување во рок од 15 дена од денот на приемот на понудата.

Ако работникот во случајот од ставот (1) на овој член ја прифати понудата на работодавачот, нема право на отпремнина поради престанување на претходниот договор за вработување, а го задржува правото да ја оспорува пред надлежниот суд одлуката за промена на договорот за вработување.

Раскинување на договорот за вработување со спогодба

Член 23

Договорот за вработување страните можат кога било да го раскинат со писмена спогодба која мора да содржи одредба за последиците, коишто настануваат за работникот поради договорното раскинување при остварувањето на правата врз основа на осигурување за случај на невработеност.

Спогодбата од ставот (1) на овој член се потпишува на денот на престанокот на работниот однос и истата треба да содржи своерачно напишано име и презиме од работникот и од работодавачот, своерачно напишан датум на престанок на работниот однос од работникот и од работодавачот и своерачен потпис на работникот и на работодавачот.

Доколку спогодбата за раскинување на договорот за вработување е склучена спротивно на ставовите (1) и (2) на овој член, истата е ништовна.

1.Откажување на договорот за вработување со отказ од страна на работодавачот

1.1. Откажување на договорот за вработување од лични причини и причини на вина

Член 24

Со колективен договор на ниво на работодавач може да се доуредат случаите на однесување, на недостаток на знаење или можности, неисполнување на посебните услови определени со Закон како и кршењето на работниот ред и дисциплина и неисполнувањето на работните обврски од страна на работникот кои доведуваат до откажување на договорот за вработување.

Специфичностите на одредени работни места кои не се доуредени со овој Договор, може да се доуредат со колективен договор на ниво на работодавач.

Откажување на договорот за вработување од лични причини на страна на работникот и услови за откажување

Член 25

Работодавачот може да му го откаже договорот за вработување од лични причини на страна на работникот, ако работникот не ги извршува работните обврски утврдени со закон, колективен договор, акт на работодавачот и договорот за вработување.

Работодавачот може да му го откаже договорот за вработување на работникот од лични причини на страна на работникот, ако на работникот му се обезбедени потребните услови за работа и му се дадени соодветни упатства, насоки или писмено предупредување од работодавачот во врска со работата дека работодавачот не е задоволен од начинот на извршување на работните обврски и ако по даденото предупредување во рокот утврден од работодавачот, работникот не го подобри своето работење.

Откажување на договорот за вработување поради кршење на работниот ред и дисциплина или работните обврски со отказан рок

Член 26

Работодавачот може да му го откаже договорот за вработување на работникот поради кршење на работниот ред и дисциплина или неисполнување на обврските утврдени со закон, колективен договор, акт на работодавачот и договорот за вработување со отказан рок, особено ако:

- 1) не ги почитува работниот ред и дисциплина според правилата пропишани од страна на работодавачот;
- 2) не ги извршува или несовесно и ненавремено ги извршува работните обврски;
- 3) не се придржува кон прописите што важат за вршење на работите на работното место;
- 4) не се придржува на работното време, распоредот и користењето на работното време;
- 5) не побара отсуство или навремено писмено не го известува работодавачот за отсуството од работа;
- 6) поради болест или оправдани причини отсуствува од работа, а за тоа во рок од 48 часа, писмено не го известува работодавачот;
- 7) со средствата за работа не постапува совесно или во согласност со техничките упатства за работа;
- 8) настане штета, грешка во работењето или загуба, а за тоа веднаш не го известува работодавачот;
- 9) не ги почитува прописите за заштита при работа или не ги одржува средствата и опремата за заштита при работа;
- 10) предизвикува неред и насилнички се однесува за време на работата и
- 11) незаконски или неовластено ги користи средствата на работодавачот.

Со закон, колективен договор и со правилата на работодавачот за работниот ред и дисциплина може да се утврдат и други случаи на кршење на работниот ред и дисциплина.

Правилата за работниот ред и дисциплина, работодавачот е должен да ги истакне на видно место во работните простории на работодавачот и да ги достави до синдикатот.

Откажување на договорот за вработување поради кршење на работниот ред и дисциплина или работните обврски без отказан рок

Член 27

Работодавачот може на работникот да му го откаже договорот за вработување без отказан рок во случаите на кршење на работниот ред и дисциплина или неисполнување на работните обврски утврдени со ЗРО или друг закон, колективен договор, правилата за работниот ред и дисциплина и договорот за вработување, а особено ако работникот:

- 1) неоправдано изостане од работа три последователни работни дена или пет работни дена во текот на една година;
- 2) го злоупотреби боледувањето;
- 3) не се придржува кон прописите за здравствена заштита, заштита при работа, пожар, експлозија, штетно дејствување на отрови и други опасни материи и ги повредува прописите за заштита на животната средина;

4) внесува, употребува или е под дејство на алкохол и наркотични средства;

5) стори кражба или во врска со работата намерно или од крајно невнимание предизвика штета на работодавачот и

6) оддаде деловна, службена или државна тајна.

Со закон и колективен договор може да се утврдат и други случаи на кршење на работниот ред и дисциплина и на работните обврски за кои работодавачот го откажува договорот за вработување без отказан рок.

Отстранување од работа од кај работодавачот до донесување на одлука за отказ на договорот за вработување

Член 28

По оценка на работодавачот, со писмен налог на овластеното лице кај работодавачот, работникот се отстранува од кај работодавачот со надоместок во висина од 50% на платата на работникот кој ја примил претходниот месец до донесувањето на одлуката за отказ на договорот за вработување, ако:

1) работникот со своето присуство кај работодавачот го загрозува животот или здравјето на работниците или други лица или се оштетуваат средства од поголема вредност;

2) присуството на работникот кај работодавачот штетно ќе се одразува врз работењето кај работодавачот;

3) присуството на работникот оневозможува утврдување на одговорноста за повреда на работните обврски и

4) кога против работникот е покрената кривична постапка од надлежен орган за кривично дело сторено на работа или во врска со работата.

Парична казна

Член 29

Во зависност од степенот на одговорноста на работникот, условите под кои е направена повредата на работните обврски и на работниот ред и дисциплина, поранешната работа и однесување на работникот, тежината на повредата и нејзините последици, работодавачот може на работникот да му изрече парична казна, која не може да биде поголема од 15% од последната исплатена месечна нето плата на работникот, во траење од еден до шест месеци.

Форма на одлуката за откажување на договорот за вработување, односно на одлуката за паричната казна

Член 30

Одлуката за откажување на договорот за вработување, односно одлуката за изрекување на парична казна задолжително се дава во писмена форма, со образложение на основот и причината за откажување на договорот за вработување, односно причината за изрекување на паричната казна со правна поука.

Надлежен орган за изрекување на отказ на договорот за вработување и на парична казна

Член 31

Одлуката за откажување на договорот за вработување и за изрекување на парична казна ја донесува работодавачот или од него овластениот работник.

Отказни рокови

Член 32

Работникот и работодавачот можат да го откажат договорот за вработување во законскиот или договорно определениот отказан рок. При одлучувањето страните мораат да го почитуваат минималниот рок на траење на отказниот рок, одреден со ЗРО, овој Договор, односно Колективен договор на ниво на работодавач.

Минимални отказни рокови

Член 33

Ако работникот го откажува договорот за вработување, отказниот рок е еден месец. Со договорот за вработување или со колективниот договор може да биде договорен подолг отказан рок, меѓутоа не подолг од три месеци.

Ако работодавачот го откажува договорот за вработување на поединечен работник или на помал број работници отказниот рок е еден месец, а два месеци во случај на престанок на работен однос повеќе од 150 работници или 5% од вкупниот број работници кај работодавачот пред престанокот на работниот однос.

Ако работодавачот го откажува договорот за вработување на работник на сезонска работа, отказниот рок е седум работни дена.

Течење на отказниот рок

Член 34

Отказниот рок започнува да тече наредниот ден од денот по врачувањето на одлуката за отказ на договорот за вработување.

Паричен надоместок наместо отказан рок

Член 35

Работодавачот и работникот можат да се договорат за паричен надоместок наместо отказан рок.

Ако е постигнат договор за паричен надоместок наместо отказан рок работодавачот е должен паричниот надоместок на работникот за целиот отказан рок да му го исплати со доставувањето на отказот, со денот на престанокот на работниот однос.

Приговор на одлуката за откажување на договорот за вработување без отказан рок или за отстранување од кај работодавачот

Член 36

Против одлуката за отказ на договорот за вработување без отказан рок или одлуката за отстранување од кај работодавачот, работникот има право на приговор до органот на управување или работодавачот.

Приговорот се поднесува во рок од осум дена од денот на добивање на одлуката за откажување на договорот за вработување без отказан рок или одлуката за отстранување од кај работодавачот.

Одлуката по приговорот се донесува во рок од осум дена од денот на поднесувањето на приговорот.

Приговорот против одлуката за откажување на договорот за вработување без отказан рок или одлуката за отстранување од кај работодавачот во смисла на член 82 и 83 од ЗРО, не ја задржува од извршување одлуката за отказ, односно писмениот налог.

Кога не е донесена одлука по приговорот од ставот (3) на овој член или кога работникот не е задоволен со одлуката донесена по приговорот, има право да поведе спор пред надлежниот суд во рок од 15 дена.

По барање на работникот синдикатот може да го застапува работникот во постапката по приговор.

Права и обврски на страните за време на отказниот рок

Член 37

За време на отказниот рок, работодавачот е должен да му овозможи на работникот отсуство од четири часа во текот на работната недела заради барање на ново вработување.

За време на отсуството од работа од ставот (1) на овој член работникот има право на надоместок на плата, согласно со колективен договор.

Приговор против одлука за откажување на договорот за вработување со отказан рок

Член 38

Против одлуката за отказ на договорот за вработување со отказан рок работникот има право на приговор до органот на управување, односно работодавачот.

Приговорот се поднесува во рок од осум дена од денот на добивањето на одлуката за отказ на договорот за вработување.

Приговорот го одлага извршувањето на одлуката за отказ до донесувањето на конечната одлука по приговорот, која се донесува во рок од осум дена од денот на поднесувањето на приговорот.

Кога не е донесена одлука по приговорот во рокот од ставот (3) на овој член или кога работникот не е задоволен со одлуката донесена по приговорот, има право да поведе спор пред надлежниот суд.

По барање на работникот синдикатот може да го застапува работникот во постапка по приговор.

Застареност

Член 39

Отказ на договорот за вработување од лични причини на страна на работникот, работодавачот може да му даде на работникот во рок од три месеци од денот на дознавањето за фактите кои се основа за давање на отказот, односно во рок од шест месеца од денот на настапувањето на фактите кои се основа за давање на отказот.

Отказ на договорот за вработување поради причини на вина од страна на работникот, работодавачот може да му даде на работникот во рок од шест месеци од денот на дознавање на фактите кои се основа за давање на отказот, односно во рок од 12 месеци од денот на настапувањето на фактите кои се основа за давање на отказот.

Отказ на договорот за вработување, работодавачот може да му даде на работникот поради сторено кривично дело на работа или во врска со работата, најдоцна до истекот на рокот за застареност утврден во закон за стореното кривично дело.

Отказ од страна на работодавачот

Член 40

Работодавачот може на работникот да му го откаже договорот за вработување, ако:

1) на работникот со правосилна одлука му е забрането да врши определени работи од работниот однос или ако му е изречена воспитна, заштитна или безбедносна мерка, поради која не може да врши работи подолго од шест месеца или ќе мора поради издржување на затворска казна да биде отсутен од работа повеќе од шест месеца и

2) работникот не ја изврши успешно пробната работа.

1.2. Откажување на договорот за вработување поради економски, организациони, технолошки, структурни или слични причини - деловни причини

Член 41

Критериумите за структурата на работниците на кои им престанува работниот однос кај работодавачот поради економски, организациони, технолошки, структурни или слични причини - деловни причини, се утврдуваат со колективен договор на ниво на работодавач, односно со акт на работодавачот во согласност со закон.

Поединечното определување на работниците на кои ќе им престане работниот однос со отказ поради економски, технолошки, структурални и слични промени се утврдува врз основа на следните критериуми:

1. успешноста во работењето;
2. работниот стаж кај работодавачот;
3. возраста;
4. здравствена состојба - инвалидност;
5. економско-социјалната состојба.

На ниво на работодавач можат да се утврдуваат и други критериуми, во зависност од специфичностите кај истиот.

Успешноста на работењето на работникот на предлог на непосредниот раководител на работникот ја цени органот на управување - Управниот одбор и Синдикатот, односно работодавачот ако кај него работниците синдикално не се организирани.

Доколку според претходно утврдените критериуми работниците се наоѓаат во иста положба, предност да го задржат работното место имаат:

1. Работничка за време на бременост или со дете до 2 години;
2. Родител со потешко хендикепирано дете;
3. Самохран родител, односно посвоител на дете до 7 години;
4. Инвалид на трудот и работници со професионално заболување;
5. Еден од брачните другари што се вработени кај ист работодавач;
6. Работник кој има 18 месеци за остварување право на пензија;
7. Единствен хранител во семејството кој нема приходи;
8. Работници помлади од 18 години;
9. Работници додека им тече приправничкиот стаж;
10. Членовите на органот на Синдикалната организација кај работодавачот, членовите на Претседателството на СУТКОЗ на РМ и членови во повисоките органи на синдикатот;

11. Други работници на кои им мируваат правата од работен однос.

Кога работниот однос на работникот му престанува со отказ даден од страна на работодавачот поради деловни причини, работникот во текот на отказниот рок има право на отсуство од работа 5 работни дена во текот на месецот поради барање на ново вработување.

Во случај на откажување на договорот за вработување од деловни причини, работодавачот е должен на работникот да му исплати испратнина минимум во согласност со законот.

Работодавачот може на работникот да му исплати и поголема испратнина од онаа што е утврдена со Закон.

Откажување на договорот за вработување од страна на работникот

Член 42

Работникот може по истекот на три дена откако претходно писмено го предупредил работодавачот на исполнувањето на обврските, да му го откаже договорот за вработување, ако:

1) работодавачот повеќе од три месеца не му обезбедува работа и така не му ја исплаќа определената плата;

2) не му е овозможено вршење на работата заради одлука на надлежната инспекција за забрана на вршење на работниот процес или забрана на примена на средствата за работа подолго од 30 дена и работодавачот не му ја исплаќа законски определената плата;

3) работодавачот најмалку три месеца исплаќа намалена плата за работата;

4) работодавачот три пати последователно или во период од шест месеца не исплаќа плата за работата во законски, односно договорно определениот рок;

5) работодавачот не ја обезбедува заштитата на работникот при работа, а работникот претходно побарал отстранување на заканувачката непосредна и неизбежна опасност за животот и здравјето;

6) работодавачот го навредува и насилнички се однесува кон него или наспроти неговите предупредувања не го спречува таквото однесување од страна на другите работници;

7) работодавачот не му обезбедува еднаков третман со оглед на полот и

8) работодавачот ништо не презел работникот да не стане жртва на полово вознемирување.

Работникот во случај на отказ заради однесувањата од ставот (1) на овој член има право на испратнина во висина утврдена согласно член 97 од ЗРО, како и на обештетување најмалку во висина на изгубената плата за времето на отказниот рок.

VI. ПЛАТА И НАДОМЕСТОЦИ НА ПЛАТА

1. Плата

Член 43

Работникот има право на заработувачка - плата, согласно со закон, колективен договор и договор за вработување.

Платата на работникот за работа извршена со полно работно време и исполнет нормиран учинок, односно нормален учинок не може да биде пониска од пресметковната вредност за единица коефициент (досегашна најниската плата) утврдена со колективен договор на ниво на работодавач.

Платата е составена од:

1. основна плата;
2. дел од плата за работна успешност, и
3. додатоци.

1.1. Основна плата

Член 44

Основната плата се определува врз основа на барањата на работното место (стручна подготовка, стекнати вештини, сложеноста и одговорноста на работното место), а се утврдува така што коефициентот на сложеност на работното место на кое работникот работи според договорот за вработување се множи со пресметковната вредност за единица коефициент (досегашна најниската плата).

Платата безготовински се исплатува најмалку еднаш месечно најдоцна до 15-ти во месецот за претходниот месец.

Основната плата не може да биде пониска од минималната плата утврдена со закон.

Член 45

Работодавачот кај кого настанале потешкотии во работењето, врз основа на изготвената програма со која се обезбедува надминување на настанатите проблеми врз основа на согласност од синдикатот може да утврди отстапување од пресметковната вредност за единица коефициент за најниска група на сложеност, со тоа што намалувањето на пресметковната вредност за единица коефициент за најниска група на сложеност не може да изнесува повеќе од 20% и не може да трае подолго од 6 месеци.

Работодавачот е должен на работниците да им изврши исплата на разликата меѓу пресметковната вредност за единица коефициент за најниска група на сложеност за одделни групи на сложеност и помалку исплатената плата во смисла на ставов 1 на овој член, во рок од 6 месеци по надминувањето на тешкотиите.

Член 46

Работите, односно работните места се групираат во групи на сложеност, како што следува:

Група	Коефициент на сложеност
I. Едноставни, повторливи и разновидни работи.....	1,00
II. Помалку сложени, повторливи и разновидни работи.....	1,20
III. Сложени, разновидни, повторливи и со повремена појава на нови работи.....	1,30
IV. Посложени, разновидни работи за кои е потребна самостојност и иницијативност.....	1,50
V. Посложени, разновидни работи за кои е потребна голема самостојност и иницијативност.....	1,70
VI. Значајно сложени работи кои бараат самостојност и иницијативност.....	1,90
VII. Мошне сложени работи кои бараат голема самостојност, креативност и иницијативност.....	2,30
VIII. Мошне сложени работи кои бараат голема самостојност, креативност, иницијативност и специјализираност.....	2,70
IX. Најсложени, специјализирани, креативни и самостојни работи.....	3,00.

Член 47

Со колективен договор на ниво на работодавач, односно акт на работодавач, можат да се утврдат и други групи на степени на сложеност во рамките на претходниот член како и повисоки коефициенти на сложеност за типични работни места.

Со колективен договор или со акт на работодавачот се врши распоредување на работите во поделни степени на сложеност.

1.2. Дел од плата за работна успешност

Член 48

Критериуми и мерила за утврдување на работната успешност се: домаќински однос; обем; квалитет; креативност и инвентивност, остварена продуктивност, економичност; заштеди во процесот на работење; ефикасност и користење на средствата за работа и работното време и други утврдени со колективен договор на ниво на работодавач.

Работната успешност се мери, односно проценува за поединци или групи на работници според однапред утврдени критериуми и мерила со кои работникот се запознава пред да почне да работи.

Резултатите од работењето на работникот ги утврдува, односно оценува работникот кој го води и организира процесот на работа.

Доколку работникот не ги достигнува работните резултати од причини што не зависат од работникот, (немање на струја и други енергенси, дефект на машините и немање на суровини или други објективни причини утврдени со колективен договор на ниво на работодавач), има право на основната плата.

Член 49

Во случај кога 50% од работниците не ги исполнуваат утврдените норми и нормативи, Синдикатот може да покрене иницијатива за нивно преиспитување.

1.3. Додатоци

Член 50

Основната плата на работникот се зголемува кога работникот работи во услови потешки од нормалните за определено работно место, а особено:

- Работни задачи во чие извршување работникот е изложен на неповолните влијанија на околината (чад, саѓе, топол пепел, прашина, влага, високи, односно ниски температури, бучава, блескава вештачка светлина, работа во темни простории или во простории со несоодветно обоено светло);

- При работни задачи во кои согласно прописите работникот употребува заштитни средства како што се: заштитни чевли, гас маски, маски против прав, уреди за доведување свеж воздух или други заштитни средства;

- Работи при кои работникот е изложен на посебни опасности (пожар, вода, експлозија).

Со колективен договор на ниво на работодавач, се утврдуваат потешките услови за работа од нормалните за одделни работни места и износот на зголемувањето по тој основ не зависи од висината на платата на работникот, туку се утврдува во единствен износ за сите работници што работат во тие потешки услови на работа.

Со колективен договор на ниво на работодавач, со методологија, се вреднуваат потешките услови за работа од нормалните за одделни работни места.

Член 51

Основната плата на работникот се зголемува по час најмалку за:

- прекувремена работа..... 35%
- работа ноќе..... 35%
- работа во три смени 5%
- работа во ден на неделен одмор..... 50%

За работа во денови на празници и неработни денови утврдени со закон, работникот има право на надомест на платата што му припаѓа кога во тие денови не работи и плата за поминатите часови на работа зголемена за 50%.

Додатоците, меѓусебно не се исклучуваат.

Правото на зголемен надоместок по основ на работа во три смени работникот го остварува само за ефективно проведено работно време во смени.

Член 52

Основната плата на работникот се зголемува за 0,5% за секоја година работен стаж.

Член 53

Работодавачот може, доколку не организирал исхрана за време на работа или нема организиран превоз до и од работното место, на работниците да им ја зголеми платата во висина што ќе ја определи во договор со синдикатот.

2. Дел за деловна успешност

Член 54

На работникот може да му се исплати и дел по основ на деловна успешност на работодавачот.

3. Надоместоци на плата

Член 55

Работодавачот на работникот му исплатува надомест на плата за:

- боледување - за време на привремена неспособност за работа;
- годишен одмор;
- платен вонреден одмор;
- време на прекин на работниот процес од причини од страна на работодавачот;
- празници и неработни денови утврдени со закон или друг пропис;
- од работа слободни денови;
- дообразование, стручно оспособување и преквалификација, односно доквалификација согласно со потребите на работодавачот;
- синдикално образование во договор со работодавачот;

- време на отказан рок;

- и други случаи утврдени на ниво на работодавач.

Во случаите од претходниот став на работникот, му припаѓа надомест на плата во висина од неговата просечна плата од последните 12 месеци, доколку со закон поинаку не е определено.

Доколку работникот во тој период не примал плата му припаѓа надомест во висина на најниската плата.

Член 56

За време на приправничкиот стаж, на работникот му припаѓа плата најмалку 70% од најниската плата за одделен степен на сложеност предвиден за работното место за кое се оспособува.

Член 57

За време на временна неспособност за работа до 15 дена работникот има право на надомест на плата во висина од 70%, а над 15 дена почнувајќи од првиот ден на боледувањето за сите денови од 90% од основницата утврдена со закон, како и надомест на плата во висина од 90% од основницата во случаи утврдени со закон кога боледувањето над 30 дена го плаќа работодавачот.

Член 58

Надоместокот на плата на работникот за време на прекин на работниот процес од деловни причини изнесува 70% од неговата плата за период до 3 месеци во тековната година.

Член 59

Инвалид на трудот остварува посебна заштита и права во согласност со прописите за пензиско-инвалидско осигурување, овој Договор и колективен договор на ниво на работодавач.

Член 60

За време на штрајк кој е организиран заради повредени права на работниците уредени со закон, колективен договор и со договорот за вработување: три неисплатени плати; неплатени придонеси и надоместоци; непотпишување на колективен договор и необезбедени услови за работа, работодавачот на работникот му исплатува надоместок на плата во висина од 60% од основната плата на работникот за време од 5 работни дена.

Работникот ќе се стекне со право на надомест од плата само во случај ако легитимноста на штрајкот е во согласност со актот на соодветниот синдикат, односно ако добие легитимност од соодветниот синдикат.

4. Надоместување на трошоците поврзани со работата**Член 61**

Работникот има право на надомест на трошоците поврзани со работа, утврдени со закон и колективен договор и тоа:

- дневници за службени патувања во земјата во висина од најмалку 8% од основницата;
- дневници за службени патувања во странство согласно колективен договор на ниво на работодавач или акт на работодавач, но не помалку од Уредбата за издатоците за службен пат и селидби во странство што на органите на управата им се признаваат во тековни трошоци;
- теренски додаток во зависност од обезбедените услови за работа на терен (сместување, исхрана и сл.), во висина утврдена на ниво на работодавач;
- надомест за одвоен живот од семејството, во висина утврдена со колективен договор, односно на ниво на работодавач, но не помалку од 60% од основницата, надоместокот за одвоен живот се исплатува кога работникот е распореден, односно упатен на работа надвор од седиштето на фирмата или надвор од местото на постојаното живеалиште;

- надомест на трошоците за користење на сопствен автомобил за потреби на работодавачот во висина од 30% од цената на литар гориво што го користи автомобилот за секој изминат километар;

- надомест на трошоците при селидба за потребите на работодавачот, во висина на стварните трошоци;

- Регрес за годишен одмор во висина од најмалку 40% од основницата, под услов работникот да работел најмалку 6 месеци во календарската година кај ист работодавач.

На ниво на работодавач може да се утврди регрес за годишен одмор во поголем износ од износот утврден со овој колективен договор.

Регресот за годишен одмор се исплатува еднаш во текот на годината. Износот се утврдува според основницата која важи на денот на донесувањето на Одлуката за исплата.

- во случај на смрт на работник на неговото семејство се исплатува надоместок во висина од три основници;

- во случај на смрт на сопруг, сопруга, деца и родители кои живеат во иста семејна заедница, на работникот му се исплатува надоместок во висина од две основници;

- за јубилејна награда во висина на основницата - за најмалку 10 години работа кај ист работодавач;

- при заминување во пензија најмалку двократен износ од основницата.

Основницата за пресметување на надоместоците на работниците претставува просечната месечна нето плата по работник во Република Македонија исплатена во последните три месеци.

Работодавачот на свој трошок на работниците може да им организира превоз до и од работното место, како и исхрана за време на работа. Трошоците за исхрана може да изнесуваат најмногу до 20% од просечната нето плата по работник исплатена во претходната година, а трошоците за превоз во висина на стварните трошоци во јавниот сообраќај.

На работникот му се исплатуваат и други надоместоци согласно колективен договор на ниво на работодавач.

5. Останати видови на надоместоци**Член 62**

Работникот има право на надомест по основ на придонес од иновации, рационализации и други видови творештва за потребите на работодавачот, кој се утврдува со договор склучен меѓу работникот и работодавачот.

Член 63

За непрекинато боледување подолго од 6 месеци поради повреда на работа или професионално заболување согласно Општиот колективен договор, договор на ниво на работодавач или акт на работодавач се исплатува надоместок во висина на основницата.

Основницата за пресметување на надоместокот од став 1 на овој член претставува просечната месечна нето плата по работник во Република Македонија исплатена во последните три месеци.

Член 64

Со колективен договор на ниво на работодавач или акт на работодавач, може да се утврди правото и висината на новогодишниот надоместок.

Член 65

Работодавачот може на работникот да му исплати надоместок во случај на потешки последици од елементарни непогоди, најмалку во висината на една основица.

Основицата за пресметување на надоместокот од став 1 на овој член претставува просечната месечна нето плата по работник во Република Македонија исплатена во последните три месеци.

VII. РАБОТНО ВРЕМЕ**Член 66**

Почетокот, распоредот и завршетокот на работното време, го утврдува работодавачот, односно работоводниот орган во согласност со закон.

Почетокот, завршетокот и распоредот на работното време во рамките на вкупното годишно работно време го определува работодавачот во зависност од планот за работа и процесот на работата.

Полното работно време не смее да биде подолго од 40 часа неделно.

Работната недела по правило трае пет работни дена, освен во случитекога работодавачот врши прерасподелба на работното време согласно член 124 од ЗРО.

Со колективен договор на ниво на работодавач се утврдуваат исклучително тешките услови на работното место според кои работното време пократко од 40 часа неделно, ќе се смета за полно работно време, но не пократко од 36 часа неделно.

За работните места кај кои постои поголема опасност од повреди или здравствени оштетувања, со колективен договор на ниво на работодавач, полното работно време може да трае помалку од 36 часа неделно.

Прекувремена работа**Член 67**

Работникот е должен на барање на работодавачот да врши работа преку полното работно време (прекувремена работа):

- 1) во случаи на исклучително зголемување на обемот на работата;
- 2) ако е потребно продолжување на деловниот или производниот процес;
- 3) ако е нужно да се отстрани оштетување на средствата за работа, што би предизвикало прекинување на работата;
- 4) ако е потребно да се обезбеди безбедност на луѓето и имотот, како и безбедноста на прометот и
- 5) во други случаи определени со закон или колективен договор.

Прекувремената работа може да трае најмногу осум часа во текот на една недела и најмногу 190 часа годишно, освен за работите кои поради специфичниот процес на работа не можат да се прекинат или за кои нема услови и можности да се организира работата во смени.

На работникот кој работел над 150 часа подолго од полното работно време, а не отсутствувал од работа повеќе од 21 ден во текот на годината, кај истиот работодавач, во кои не се засметуваат деновите на искористен годишен одмор, работодавачот е должен да му исплати покрај додатокот на плата и бонус во висина од една просечна плата во Републиката.

Работодавачот е должен да води посебна евиденција за прекувремената работа и часовите за прекувремената работа посебно да ги наведе во месечната пресметка на платата на работникот.

Работодавачот е должен за секое воведување на прекувремена работа претходно писмено да го извести подрачниот државен инспектор на трудот.

Ако работодавачот воведува прекувремена работа подолго од ставот (2) на овој член е должен да изврши прераспоредување на работното време или воведување на нови смени.

Скратено работно време на родител на дете со развојни проблеми и посебни образовни потреби**Член 68**

Еден од родителите на дете со развојни проблеми и посебни образовни потреби има право да работи со половина од полното работно време ако двајцата родители се во работен однос и ако родителот е самохран, врз основа на наод од надлежна лекарска комисија, ако детето не е сместено во установа за социјано-здравствено згрижување.

Скратеното работно време од став 1 на овој член се смета како полно работно време, а правото на надомест на плата се исплатува согласно член 82 од Законот за социјална заштита.

Работа во смени**Член 69**

Работодавачот може да ја организира работата и во смени.

Работа во смени значи секој метод на организирање на работата во смени во која работниците се сменуваат едно-посредно на исто работно место во согласност со одреден план и кое може да биде континуирано или со прекини, вклучувајќи ја потребата за работниците да работат во различно време во даден период на денови или недели.

Планот од ставот (2) на овој член се доставува и до синдикалната организација кај работодавачот, најмалку десет работни дена пред примената на планот.

Нокна работа**Член 70**

Нокна работа се смета работењето во нокно време. Нокно време е периодот меѓу 22,00 часот и 6,00 часот наредниот ден.

Работодавачот, кој користи редовно работници за нокна работа е должен да ја извести инспекцијата на трудот.

Консултирање со синдикатот**Член 71**

Работодавачот е должен пред воведувањето на нокната работа, ако нокната работа редовно се врши со работници кои работат ноќе најмалку еднаш годишно, да се консултира со репрезентативниот синдикат кај рабо-

тодавачот, а ако таков нема, со работничкиот претставник за одредување на времето, коешто се смета како време на ноќното работење, за облиците на организирање на ноќното работење, за мерките за заштита при работа, како и мерки од социјалната заштита.

VIII. ПАУЗИ И ОДМОРИ

Пауза за време на работното време

Член 72

За време на дневното работно време работникот кој работи шест часа и подолго од шест часа има право на пауза во траење од 30 минути.

Работникот кој работи со пократко работно време, меѓутоа најмалку четири часа дневно, има право на пауза во траење од 15 минути.

Должината на паузата во случај на нееднакво распоредување или времено прераспоредување на работното време се одредува пропорционално на должината на дневното работно време.

Паузата може да се одреди дури по два часа работа и најдоцна три часа пред крајот на работното време.

Времето на паузата во текот на работниот ден се засметува во работното време и за истото се исплатува плата.

Дневен одмор

Член 73

Работникот има право на дневен одмор од најмалку 12 часа непрекинато меѓу два последователни работни дена во текот на 24 часа.

Неделен одмор

Член 74

Работникот има право на неделен одмор во траење од најмалку 24 часа непрекинато, плус 12 часа дневен одмор.

Ден на неделен одмор по правило е недела или друг ден во неделата.

Можности на поинакво уредување на работното време со колективен договор

Член 75

На ниво на работодавач, се определува временското ограничување на работните обврски на работникот кој работи ноќе и во просечно минимално траење на дневниот и неделниот одмор во случај на сменско работење.

Привремен принуден одмор

Член 76

На ниво на работодавач се уредуваат причините, условите и постапката за воведување на привремен принуден одмор.

Определување на траењето на годишниот одмор

Член 77

Работникот има право на годишен одмор во текот на една календарска година во траење од најмалку 20 до 26 работни дена.

Траењето на годишниот одмор на работникот се определува врз основа на:

1. Времето поминато во работен однос;
2. Сложеноста на работите на работното место;
3. Условите за работа;
4. Здравствената состојба на работникот и
5. Работник помлад од 18 години.

Доколку работникот го надминува максимумот по основ на критериумите во овој член, има право на годишен одмор само до 26 работни дена.

Работник кој е инвалидно лице, работник со најмалку 60% телесно оштетување, повозрасен работник од членот 179 на ЗРО и работник кој негува и чува дете со телесен или душевен недостаток, има право на уште три работни дена годишен одмор.

На работник помлад од 18 години, годишниот одмор дополнително му се зголемува за седум работни дена.

Должината на годишниот одмор, стекнат по ставот 2 точка 4 и 5 и став 4 од овој член, може да им изнесува и повеќе од 26 работни дена.

Празниците, саботите и неделите и слободните денови, отсутствата поради боледување, како и другите случаи на оправдано отсуство од работа не се пресметуваат во деновите на годишниот одмор.

Како ден на годишен одмор се смета секој работен ден кој е според распоредот на работното време кај работодавачот за конкретниот работник одреден како работен ден.

Работодавачот е должен на работникот да му издаде решение за правото на користење на годишен одмор.

Со колективен договор на ниво на работодавач можат да се утврдат и други критериуми со кои ќе се определува должината на траењето на годишниот одмор.

Стекнување право на годишен одмор и право на пропорционален дел од годишниот одмор

Член 78

Работникот кој за првпат заснова работен однос се стекнува со правото на цел годишен одмор, кога ќе оствари непрекината работа од најмалку шест месеца кај ист работодавач, без оглед на тоа дали работникот работи полно работно време или пократко работно време од полното.

Работникот има право на користење на пропорционален дел на годишниот одмор во вкупен износ од два дена за секој месец работа, ако:

- во календарската година во која склучил работен однос не се стекнал со правото на целосен одмор;
- му престанал работниот однос пред изминувањето на рокот, по истекувањето на кој би добил право на целосен годишен одмор.

Користење на годишниот одмор

Член 79

Годишниот одмор по правило се користи во текот на календарската година.

Годишниот одмор може да се користи и во два дела, со тоа што првиот дел мора да трае најмалку 12 работни дена.

Работодавачот е должен на работникот да му обезбеди искористување на 12 работни дена годишен одмор до крајот на тековната календарска година, а остатокот до 30 јуни идната година.

Годишниот одмор којшто не бил искористен во тековната календарска година заради отсутност поради боледување или повреда, породил одмор или одмор за неа и чување на дете, работникот има право да го искористи до 30 јуни идната календарска година.

Начин на користење на годишниот одмор

Член 80

Годишниот одмор се користи земајќи ги предвид потребите на работниот процес, како и можностите за одмор и рекреација на работникот водејќи сметка за неговите семејни обврски.

Работникот има право еден ден од годишниот одмор да го искористи на ден којшто самиот ќе го определи, ако тоа посериозно не го загрозува работниот процес, за што мора да го извести работодавачот најдоцна три дена пред користењето.

Ништовна е каква било спогодба со која работникот би се откажал од правото на годишен одмор.

Платен одмор

Член 81

Работникот има право на платен одмор заради лични и семејни околности до 7 работни дена во текот на годината во следните случаи:

- за склучување на брак..... 3 дена
- за склучување брак на дете..... 2 дена
- за раѓање или посвојување дете..... 2 дена
- за смрт на сопругник или дете..... 5 дена
- за смрт на родител, брат, сестра..... 2 дена
- за смрт на родител на сопругник..... 2 дена
- за смрт на дедо или баба..... 1 ден
- за полагање на стручен или друг испит за потребите на работодавачот до..... 3 дена
- за елементарни непогоди до..... 3 дена

Во случаите од став 1, отсуството од работа се обезбедува и се користи во деновите на траењето на основот врз основа на кој се остварува, без оглед на барањето на процесот на работа.

Член 82

Работникот може да отсуствува од работа без надомест на плата и придонеси од плата, најдолго 3 месеци, во следните случаи:

- за неа на член на семејство;
- за изградба или поправка на кука, односно стан;
- за учество на културни и спортски приредби;
- за учество на конгреси, конференции и сл.;
- за лечење за своја сметка;
- во други случаи утврдени на ниво на работодавач.

Одлука за отсуство од став 1 на овој член, донесува работодавачот или лицето кое тој ќе го определи во согласност со потребите на процесот на работата.

За време на неплатеното отсуство на работникот му мируваат правата и обврските од работниот однос.

IX. НАДОМЕСТ НА ШТЕТА

Член 83

Со колективен договор на ниво на работодавач, се определуваат случаи на штетни дејствија на работникот за кои се утврдува висината на паушалното обештетување, како и начинот и условите за намалување или простување на плаќањето на обештетувањето.

X. БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЈЕ ПРИ РАБОТА, ЗАШТИТА НА ИНВАЛИДНИ ЛИЦА И РАБОТНО И СТРУЧНО ОСПОСОБУВАЊЕ

Член 85

Работникот има право на безбедност и здравје при работа согласно со закон, овој договор и акт на работодавачот.

Безбедноста и здравјето при работа ги опфаќа сите мерки и активности со кои се создаваат безбедни услови за работа на работникот.

Член 86

Работодавачот не може да вработи или да понуди нов договор за работа за друго работно место на инвалидно лице кое за тоа работно место не ги исполнува општите и посебните услови, односно кое не е оспособено за вршење на работите на тоа работно место и ако нема Наод и мислење за определување на работи кои може да ги извршува инвалидното лице на соодветното работно место од Комисијата на Министерството за труд и социјална политика.

Инвалидно лице може да биде работодавец или да врши работа на одговорно лице кај работодавец, доколку добие позитивно мислење од комисијата од став 1 на овој член.

Член 87

Вработеното инвалидно лице кое не е оспособено за вршење на соодветни работи има право на работно оспособување.

Работното оспособување може да се врши кај работодавачот каде е вработено инвалидното лице или кај друг работодавач според посебни програми, под услови и начин утврден во Законот за вработување на инвалидни лица и соодветни подзаконски акти.

Член 88

При вработување на инвалидно лице, работодавачот е должен да создаде соодветни услови за работење и адаптација на работно место во зависност од работното место, видот и степенот на образованието и видот и степенот на инвалидноста на инвалидното лице кое се вработува.

Член 89

Работникот има право да одбие да работи на своето работно место, ако му се заканува непосредна опасност по животот и здравјето, затоа што не се спроведени пропишаните мерки, се додека не се отстранат причините кои ја нарушуваат безбедноста на работното место.

Работникот може да одбие да работи на орудие за работа на кое не се поставени или се отстранети пропишаните заштитни направи.

Работникот може да одбие да работи на работното место, ако постои веројатност дека неговата здравствена и работна способност утврдена со превентивни здравствени прегледи ќе се влоши.

XI. МИРНО РЕШАВАЊЕ НА ИНДИВИДУАЛНИТЕ И КОЛЕКТИВНИТЕ РАБОТНИ СПОРОВИ

Член 90

Индивидуален работен спор претставува спор во врска со остварувањето на правата на работникот утврдени со Закон, колективен договор и договорот за вработување.

Колективни работни спорови се спорови во врска со склучувањето, измената, дополнувањето и примена-та на колективниот договор, остварување на правото на синдикално организирање и штрајк.

Член 91

Споровите кои не можат да се решат со меѓусебно спогодување, можат да се решат по пат на помирување или по пат на арбитража.

Помирувањето е процес во кој независна, трета страна, определена од страните во спорот, им помага на страните во спорот во изнаоѓање на решение за спорот.

Арбитража е решавање на спор од страна на трета страна која ја определиле страните во спорот и која одлучува за спорот.

Член 92

Лицата помирувачи, односно арбитри, страните во спорот ги бираат од Листата на помирувачи, односно арбитри, што ја утврдуваат самите.

Страните во спорот заеднички го определуваат третиот член во постапката за помирување односно арбитража.

Постапка за помирување (мировен совет)

Член 93

Индивидуалните и колективните работни спорови можат да се решаваат по пат на мирене и пред посебен Мировен совет.

Постапката за помирување започнува со предлог од било која страна, најдоцна во рок од 5 дена од настанувањето на спорот, во кој предлагачот на помирувањето ја изнесува содржината на спорниот однос.

По добивањето на предлогот, другата страна е должна да одговори во рок од 3 дена.

Страните во спорот, во Мировниот совет предлагаат свој член, а заеднички го определуваат третиот член на Мировниот совет од Листата на помирувачи.

Помирувачот раководи со Мировниот совет и им помага на страните во спорот во изнаоѓање на решение за спорот.

Во случај, другата страна да не одговори на предлогот, не именува член за Мировниот совет, не се избере помирувач или не се постигне спогодба за решавање на спорот, постапката за помирување се запира.

Член 94

Постапката за помирување, страните во спорот се должни да ја завршат во рок од 15 дена, од поднесувањето на предлогот за постапка за помирување.

Спогодбата што ќе се постигне во постапката за помирување, мора да биде во писмена форма и истата е задолжителна за страните во спорот.

Член 95

Со колективен договор на ниво на работодавач, може да се доуреди формирањето на посебен мировен совет и постапката на решавање на индивидуален или колективен работен спор.

Постапка пред арбитража

Член 96

Во случај на колективен работен спор, било која од страните во спорот, може да поднесе предлог за постапка пред арбитража во рок од 8 дена од денот на настанувањето на спорот, односно од денот на запирањето на постапката за помирување.

Арбитража може да врши еден или повеќе арбитри. Страните во спорот, заеднички го избираат арбитерот или арбитрите од Листата на арбитри.

Арбитерот е должен да закаже расправа во рок од 5 дена од приемот на предлогот.

На расправата се повикуваат овластени претставници на страните во спорот.

Одлуката на арбитерот е конечна и извршна за страните во спорот.

Постапката пред арбитража завршува во рок од 15 дена од денот на настанувањето на спорот.

XII. ИНФОРМИРАЊЕ И КОНСУЛТИРАЊЕ НА РАБОТНИЦИТЕ

Член 97

Работодавачот најмалку еднаш годишно или по потреба, обезбедува информирање на работниците за прашања кои се од значење за нивната економска и социјална положба.

Информирањето се врши на начин соодветен на информацијата што треба да се пренесе и може да се однесува за сите или за одредена група вработени.

Информирањето може да биде: писмено или усно, преку овластен претставник.

Член 98

Консултирање значи размена на мислења и воспоставување на дијалог меѓу преставниците на синдикатот, односно работниците и работодавачот секогаш кога е потребно во случаите утврдени со закон, а особено за економската состојба, за одлуките кои можат да доведат до суштински промени во организација на работата или во договорните обврски, во случај на пренесување на трговско друштво или делови на трговско друштво, како и кога работодавачот има намера да спроведе колективни отпуштања.

Член 99

На ниво на работодавач синдикатот избира или именува претставник за информирање и консултирање. За избраниот или именуваниот претставник синдикатот го информира работодавачот.

Доколку на ниво на работодавач нема синдикат, се избира претставник или претставници на работниците, согласно ЗРО.

XIII. СТРУЧНО ОСПОСОБУВАЊЕ И ОБРАЗОВАНИЕ НА РАБОТНИЦИТЕ

Член 100

Програмата, времетраењето, правата и обврските на договорните страни во однос на образованието, дошколувањето и оспособувањето на работниците во врска со потребите на работодавачот, се уредуваат со колективен договор, односно акт на работодавачот.

XIII-a Претставник на работниците за безбедност и здравје при работа

Член 101

Претставникот за безбедност и здравје при работа го избираат вработените од своите редови, на синдикален собор на мнозинскиот синдикат, по предлог на синдикатот.

Бројот на претставниците зависи од бројот на вработените во претпријатието, согласно Законот за безбедност и здравје при работа.

XIV. УСЛОВИ ЗА РАБОТА НА СИНДИКАТОТ

Член 102

Работодавачот е должен да создаде услови за извршување на активностите на Синдикатот во врска со заштитата на правата на работниците од работниот однос, утврдени со закон и колективен договор.

Активноста на Синдикатот во согласност со став 1 од овој член, не може да се спречи со акт на работодавачот.

Член 103

На барање на Синдикатот, работодавачот доставува податоци и информации за оние прашања што имаат најнепосредно влијание врз материјалната и социјалната положба на членовите на Синдикатот (работниците) и ги разгледува мислењата и предлозите на Синдикатот во постапката на донесување одлуки и решенија, што имаат битно влијание врз материјалната и социјалната положба, односно во остварувањето на правата на работниците.

На синдикалниот претставник му се овозможува непречено комуницирање со работодавачот или од него овластено лице и со сите работници во претпријатието, кога тоа е неопходно за остварување на функцијата на Синдикатот.

На овластениот синдикален претставник кој не е вработен кај работодавачот, мора да му се овозможи непречена комуникација и синдикална активност од страна на работодавачот.

Член 104

Работодавачот ја пресметува и уплатува синдикалната членарина од нето платата на работникот согласно Одлуката на Синдикатот.

Работодавачот обезбедува стручни, административни и технички услови за работа и остварување на функциите на Синдикатот.

Член 105

Синдикалниот претставник има посебна заштита и не може да биде повикан на одговорност ниту доведен во неповолна положба, вклучувајќи го и престанокот на неговиот работен однос.

Како синдикален претставник, се сметаат и функционерите во синдикатот, кои се вработени кај работодавачот, а својата функција ја извршуваат волонтерски.

Посебната заштита на синдикалниот претставник трае за време на неговиот мандат и две години потоа.

Член 106

Синдикалниот претставник не може:

- да биде упатен на привремен принуден одмор;
- да биде распореден на друго работно место без негова согласност;
- да му престане работниот однос од деловни причини.

Член 107

Со одлука на Синдикатот, се утврдува бројот на синдикалните претставници кои уживаат заштита, а тоа се: членовите на извршните одбори во основните организации и бираните претставници во повисоките органи на синдикатот.

Член 108

Работодавачот е должен на синдикалниот претставник да му овозможи платено отсуство од работа заради ефикасно вршење на функциите на Синдикатот и синдикалното образование и оспособување.

Начинот, времето и условите на ослободување од работа на синдикалниот претставник, се уредуваат со колективен договор на ниво на работодавач.

Член 109

Член на Синдикатот кој е избран, односно именуван во органите на Синдикатот, чие вршење на функцијата бара привремено да престане да работи кај работодавачот, има право, по престанување на функцијата што ја вршел, во рок од 5 дена, да се врати кај работодавачот на работно место кое одговара на неговата стручна подготовка, за што се склучува посебен договор со работодавачот.

XV. ЗАШТИТА НА ПРАВАТА НА РАБОТНИЦИТЕ

Член 110

Кога работникот поднел барање до работодавачот за отстранување на прекршувањето на некое негово право утврдено со закон, колективен договор и договор за вработување, или за остварување на истото, работодавачот е должен да соработува со синдикалните претставници за спогодбено решавање на настанатиот спор.

Член 111

Работникот има право да присуствува во постапката пред органот кој одлучува за поднесеното барање во втор степен и притоа да биде застапуван од Синдикатот.

Работникот кој отсуствува од работа заради присуство во постапката кај органот од ставот 1 на овој член, се смета како да бил на работа и по тој основ не може да му се намалува платата.

XVI. ИЗМЕНУВАЊЕ, ДОПОЛНУВАЊЕ, ТОЛКУВАЊЕ И СЛЕДЕЊЕ НА ПРИМЕНАТА НА КОЛЕКТИВНИОТ ДОГОВОР

1. Изменување и дополнување на колективниот договор

Член 112

Секој учесник може да предложи изменување и дополнување на овој колективен договор.

Предлогот за изменување и дополнување на овој колективен договор во писмена форма се доставува до другиот учесник кој е должен да се изјасни во рок од 30 дена.

Во случај ако другиот учесник не го прифати или не се изјасни по предлогот во рокот од ставот 2 на овој член, учесникот - предлагачот може да започне постапка за усогласување.

Член 113

Постапката за усогласување започнува на барање на еден од учесниците на колективниот договор и треба да заврши во рок од 60 дена од поднесувањето на барањето.

Во рок од 10 дена од поднесувањето на барањето за усогласување се формира Комисија за усогласување.

Секој од учесниците именува по два члена во Комисијата за усогласување.

Членовите на Комисијата договорно избираат претседател.

Секое усогласување што учесниците ќе го постигнат мора да биде во писмена форма.

Со усогласените ставови, учесниците задолжително пристапуваат кон изменување и дополнување на колективниот договор.

2. Следење на примената на колективниот договор

Член 114

За следење на примената на овој колективен договор, учесниците формираат Комисија.

Секој од учесниците на овој колективен договор, именува по 3 члена во Комисијата од ставот 1 на овој член, во рок од 30 дена од склучувањето на овој колективен договор.

3. Толкување на колективниот договор

Член 115

Комисијата од членот 114 на овој колективен договор дава толкување на одредбите на овој колективен договор.

XVII. ПОСТАПКА ЗА ОТКАЖУВАЊЕ НА КОЛЕКТИВНИОТ ДОГОВОР

Член 116

Овој колективен договор може да се откаже три месеци пред истекот на неговата важност.

Откажувањето на овој колективен договор се врши во писмена форма, при што се образложуваат причините за откажувањето.

Другата страна, на предлогот за откажување на колективниот договор, е должна да одговори или да ја започне постапката за преговори, најдоцна во рок од 15 дена, од денот на приемот на поднесениот отказ.

Член 117

Доколку во рокот од членот 116 ставот 3 страната не се произнесе, се продолжува важноста на колективниот договор, најдолго 3 месеци од денот на приемот на писмениот отказ.

XVIII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 118

За прашања што не се регулирани со овој Договор ќе се применува Општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството, ЗРО и закон.

Доколку во периодот на примена на овој Колективен договор дојде до изменување и дополнување на ЗРО, Општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството и други прописи, директно ќе се применуваат нивните одредби, се до усогласувањето на овој договор со тие измени и дополнувања.

Член 119

Овој Колективен договор се склучува за време од две години.

Важењето на овој колективен договор, се продолжува доколку страните склучат Спогодба најдоцна 30 дена пред истекот на важењето на колективниот договор.

Ако важењето на Колективниот договор не се продолжи во рокот од став 1 на овој член, неговите одредби се применуваат до склучувањето на нов колективен договор.

Член 120

Учесниците во овој Колективен договор можат да вршат измени и дополнувања на начин и постапка определени со Законот за работни односи и Општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството.

Член 121

Постојните акти на работодавачите остануваат во примена доколку не се во спротивност со овој Колективен договор, односно треба да се усогласат со неговите одредби во рок од 6 месеци од денот на неговото објавување во „Службен весник на РМ“.

Член 122

Со денот на влегувањето во сила на овој Колективен договор, престанува да важи Колективниот договор за заштитните друштва на Македонија („Службен весник на РМ“ бр.119/2007 од 04.10.2007 година).

Член 123

Овој колективен договор и сите негови изменувања и дополнувања, како и неговото откажување се доставуваат за регистрација до Министерството за труд и социјална политика, пред нивното објавување во „Службен весник на РМ“.

Член 124

Овој Колективен договор стапува во сила со денот на склучувањето, а ќе се применува од денот на неговото објавување во „Службен весник на РМ“.

Бр. 04-02-79

25 септември 2014 година

Скопје

Синдикатот на работниците од угостителството, туризмот, комунално - станбеното стопанство, занаетчиството и заштитните друштва на Република Македонија – СУТКОЗ - Скопје

Претседател,
Дарко Димовски, с.р.

Бр. 03-50
25 септември 2014 година
Скопје

Заедницата на заштитни друштва на Македонија ЗАПОВИМ Скопје при Организација на работодавачи на Македонија - ОРМ - Скопје

Претседател,
Петре Пендевски, с.р.

Организација на работодавачи на Македонија ОРМ – Скопје

Претседател,
Ангел Димитров, с.р.

Службен весник
на Република Македонија

www.slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА, ц.о.-Скопје

бул. „Партизански одреди“ бр. 29. Поштенски фах 51.

Директор и одговорен уредник – м-р Тони Трајанов.

Телефон: +389-2-55 12 400.

Телефакс: +389-2-55 12 401.

Претплатата за 2014 година изнесува 10.100,00 денари.

„Службен весник на Република Македонија“ излегува по потреба.

Рок за рекламации: 15 дена.

Жиро-сметка: 300000000188798.

Депонент на Комерцијална банка, АД - Скопје.

Печат: ГРАФИЧКИ ЦЕНТАР ДООЕЛ, Скопје.

contact@slvesnik.com.mk

ISSN 0354-1622

2014:51